КИТАПХАНӘ ХӘБӘРЛӘРЕ

Фәнни-гамәли журнал

Научно-практический журнал
1 (39) 2015

БИБЛИОТЕЧНЫЙ ВЕСТНИК

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ МИЛЛИ КИТАПХАНӘСЕНӘ 150 ЕЛ

НАЦИОНАЛЬНОЙ БИБЛИОТЕКЕ РЕСПУБЛИКИ ТАТАРСТАН – 150 ЛЕТ

УКАЗ
ПРЕЗИДЕНТА
РЕСПУБЛИКИ ТАТАРСТАН

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
ПРЕЗИДЕНТЫ
УКАЗЫ

Татарстан Республикасы Милли китапханәсенә нигез салынуның 150 еллыгын бәйрәм итү турында

Татарстан Республикасының мәдәни, мәгърифәти, фәнни, библиографик, методик үзәге һәм дәүләтнең төп китап саклау урыны буларак, Татарстан Республикасы Милли китапханәсенең зур әһәмиятен билгеләп, **карар бирәм:**

1. 2015 елда Татарстан Республикасы Милли китапханәсенә нигез салынуның 150 еллыгын бәйрәм итәргә.

2. Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетына бер ай эчендә Татарстан Республикасы Милли китапханәсенә нигез салынуның 150 еллыгын бәйрәм итүне әзерләү һәм уздыру буенча оештыру комитеты төзергә, шулай ук әлеге Указны гамәлгә ашыруны тәэмин итүче башка чаралар күрергә.

3. Әлеге Указ аңа кул куйган көннән үз көченә керә.

ГОМУМИ БҮЛЕК
ОБЩИЙ ОТДЕЛ

Татарстан Республикасы
Президенты **Р.Н. Миңнеханов**

Казан,Кремль
2014 ел, 19 декабрь
№ ПУ- 1156

БУ САНДА:
В НОМЕРЕ:

ГЫЙЛЕМ ХӘЗИНӘСЕ, ХӘТЕР САКЧЫСЫ... 2
ХРАНИТЕЛЬНИЦА ДУХОВНОЙ СОКРОВИЩНИЦЫ НАРОДА 5
Идарә • Администрация 8
Кульъязмалар һәм сирәк китаплар бүлеге • Отдел рукописей и редких книг 10
Татар әдәбияты һәм туган якны өйрәнү бүлеге • Отдел татарской и краеведческой литературы....12
Мәгълүмат-библиография бүлеге • Информационно-библиографический отдел....14
Документлар туплау бүлеге • Отдел комплектования документов....17
Республика китапханәләренә документлар туплау бүлекчәсе • Сектор комплектования библиотек республики 19
Фәнни-методик бүлек • Научно-методический отдел....21
Чит телләрдәге әдәбият бүлеге • Отдел литературы на иностранных языках....25
Сәнгать бүлеге • Отдел искусств....28
Укучыларны теркәү һәм статистика бүлеге • Отдел регистрации и статистики 31
Файдаланучыларга хезмәт күрсәтү бүлеге • Отдел обслуживания пользователей....32
Күргәзмәләр һәм мәдәни программалар бүлеге • Отдел выставок и культурных программ 33
Китапханәара абонемент һәм документларны электрон юл белән алдыру бүлеге • Отдел межбиблиотечного абонемента и электронной доставки документов 35
Документларны фәнни эшкәртү һәм каталоглар оештыру бүлеге • Отдел научной обработки документов и организации каталогов....37
Китап саклау бүлеге • Отдел основного книгохранения 39
Вакытлы матбугат бүлеге • Отдел периодических изданий....41
Халыкара һәм төбәкара китап алмашу бүлеге • Отдел международного и межрегионального книгообмена....43
Редакция-нәшрият бүлеге • Редакционно-издательский отдел....45
Мәгълүмати һәм китапханә технологияләре бүлеге • Отдел библиотечных и информационных технологий 48
Автоматлаштыру-компьютерлаштыру бүлеге • Отдел автоматизации....50
Маркетинг бүлеге • Отдел маркетинга 52
Китап укуга җәлеп итү һәм тышкы элемтәләр бүлеге • Отдел продвижения книги и внешних связей....53
Патентлар бүлеге • Патентный отдел 55
Китапларны чистарту һәм реставрацияләү бүлеге • Отдел гигиены и реставрации книг 57
Кадрлар белән эшләү һәм эшчәнлекне документлар белән тәэмин итү бүлеге • Отдел работы с кадрами и документационного обеспечения деятельности....59
Исәп-хисап бүлеге • Бухгалтерия....60
Хуҗалык-эксплуатация хезмәте • Хозяйственно-эксплуатационная служба 61
Котлаулар • Поздравления 62

КИТАПХАНӘ ХӘБӘРЛӘРЕ
№ 1 (39) 2015

ФӘННИ-ГАМӘЛИ ЖУРНАЛ

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ МИЛЛИ КИТАПХАНӘСЕ ТАРАФЫННАН 1996 ЕЛНЫҢ МАЙ АЕННАН БАШЛАП НӘШЕР ИТЕЛӘ. ЕЛГА 2 ТАПКЫР ТАТАР ҺӘМ РУС ТЕЛЛӘРЕНДӘ ЧЫГАРЫЛА.

БАШ МӨХӘРРИР
Р.И. ВӘЛИЕВ

РЕДКОЛЛЕГИЯ:
С.Р. ҖИҺАНШИНА,
И.Г. ҺАДИЕВ
(БАШ МӨХӘРРИР УРЫНБАСАРЫ),
Р.Ә. ХӨСӘЕНОВА
(ҖАВАПЛЫ СӘРКЯТИБ),
А.Р. ГАБДЕЛХАКОВА,
А.Җ. ЗАҺИДУЛЛИН

БИБЛИОТЕЧНЫЙ ВЕСТНИК
№ 1 (39) 2015

НАУЧНО-ПРАКТИЧЕСКИЙ ЖУРНАЛ

ИЗДАЕТСЯ НАЦИОНАЛЬНОЙ БИБЛИОТЕКОЙ РЕСПУБЛИКИ ТАТАРСТАН С МАЯ 1996 ГОДА. ВЫХОДИТ 2 РАЗА В ГОД НА ТАТАРСКОМ И РУССКОМ ЯЗЫКАХ.

ГЛАВНЫЙ РЕДАКТОР
Р.И. ВАЛЕЕВ

РЕДКОЛЛЕГИЯ:
С.Р. ЗИГАНШИНА,
И.Г. ХАДИЕВ
(ЗАМ. ГЛАВНОГО РЕДАКТОРА),
Р.А. ХУСАИНОВА
(ОТВ. СЕКРЕТАРЬ),
А.Р. АБДУЛХАКОВА,
А.З. ЗАГИДУЛЛИН

Казан шәһәренең үзәгендә, чал тарихлы университетның мәрмәр колонналы төп бинасына каршы диярлек урнашкан, тышкы күренеше белән күпләрне таң калдыра торган, эченә керсәң, бай рухи азык һәм бихисап акыл-гыйлем алырлык йорт – Татарстанның төп Китап Сарае – республикабызда яшәүчеләрнең күбесенә таныш. Милли китапханә дип аталучы бу йортта һәркемгә, нинди милләттән, кайсы илдән, ничә яшьтә, нинди һөнәр иясе булуына карамастан, китапханә хезмәте күрсәтәләр. Югары һәм махсус белем бирүче уку йортларында, мәктәпләрдә белем алучыларны, укытучыларны, галим-голәманы аеруча күп кабул итәләр биредә. Китапханәгә килүченең максаты – үзенең нинди дә булса китапка, әдәбиятка, мәгълүматка булган ихтыяҗын канәгатьләндерү.

Хәзерге вакытта Милли китапханәгә йөрүчеләрнең күбесе, нигездә, һөнәренең үзенчәлеге, эш юнәлеше, аерым бер уку программасы буенча таләп итела торган әдәбиятка тартыла. Китапханәнең үткәне, ул урнашкан ике катлы гүзәл бинаның тарихы, китапханәдәге төрле бүлекләр, аларның ни белән шөгыльләнүләре, киләчәккә планнары, нинди өстәмә хезмәтләр күрсәтелүе, китапханә эшчәнлегендәге яңалыклар, күзгә бик ташланмый торган эчке үзгәрешләр белән кызыксынучылар саны аз түгел. Бу файдалы һәм әһәмиятле мәгълүматлардан бихәбәр булганнарга китапханәнең Интернеттагы сайтына күз салырга тәкъдим итәбез. «Китапханә хәбәрләре» журналын укучылар исә түбәндәге язмага да битараф булмаслар.

ГЫЙЛЕМ ХӘЗИНӘСЕ, ХӘТЕР САКЧЫСЫ...

Татарстан Республикасының Милли китапханәсе статусын (бу атама Дәүләт китапханәсе дигәнгә бәрабәр) йөртүче китапханәнең оешуына быелның гыйнварында 150 ел тулды. Ул Россиядәге һәркем файдалана ала торган җәмәгать китапханәләренең иң әүвәлгеләреннән санала, башлангычы Казан шәһәрендә 1865 нче елның 10 (24) гыйнварында ачылган Казан җәмәгать китапханәсенә барып тоташа. Ә аның нигезен танылган китап сөюче (библиофил) Иван Алексеевич Второвның шәхси китапханәсе тәшкил иткән. Кечкенә генә җәмәгать китапханәсе шушы гасыр ярым вакыт эчендә Россиядәге иң зур милли китап хәзинәләренең берсенә әверелде.

1844 елда «Казан губернасы хәбәрләре» газетасының бүлек мөхәррире, әдәбият белгече, археолог һәм этнограф Николай Иванович Второв Казаннан Петербургка хезмәткә күчкәндә, әтисе Иван Алексеевич гомере буе туплаган, 1908 нөсхәдән торган китапханәне шәһәргә бүләк итеп калдырган. Бу китаплар бәйләмнәрдән киштәләргә күчеп, җәмәгать китапханәсен тәшкил иткәнче 20 ел вакыт үтеп киткән. Бер урыннан икенчесенә күчерелә-күчерелә шактый гына томнар югалган. Ул заманнарда да гади халыкка игелек-изгелек эшләүдән тайчыну, рухи кыйммәтләргә битараф карау җитәкче аппарат вәкилләре, «йомшак урындыкларда» утыручылар өчен ят гамәл булмаган икән. Ниһаять, күп киртәләр алып ташланып, 1865 елның гыйнварында Казан шәһәр җәмәгать китапханәсе ачылган. Моңа кадәр университетта, Духовная семинариядә китапханәләр эшләгән булса да, шәхси кулларда китаплар сакланса да, җәмәгать китапханәсе үз укучыларын тапкан, фондлары да елдан-ел үсә барган. Бик озак еллар Казанның беренче бушлай җәмәгать китапханәсен «Второвлар китапханәсе» дип тә атаганнар. Әйтергә кирәк, аталы-уллы Второвлар – шул чорның зыялы һәм күренекле кешеләреннән булып, Казан шәһәре һәм Идел буе төбәкләрендә үзләреннән соң тирән эз калдырган шәхесләр.

Ул заманнарда китапханә, нигездә, «өлкән туган»га гына хезмәт иткән. Ә китапны гомере буена җан юлдашы иткән татар халкы шәхси куллардагы,

мәдрәсәләрдәге, соңрак җәмгыяте хәйрияләр оештырган китапханәләрдән файдаланган. Шанлы дәүләтләре бар чакта китапханәләре гөрләп торган халыкка, дәүләтеннән мәхрүм калгач, җәбер-золым, милли-дини изү астына эләккәч, әлбәттә, җәмәгать китапханәләре оештыру хокукы да бирелмәгән. Ләкин XIX гасырның 70–80 нче елларында ук мондый уй-фикерләр, өмет-хыяллар белән янып йөрүчеләр була. Аларны тормышка ашырырга 1905–1907 еллардагы инкыйлаб мөмкинлек бирә, аның нәтиҗәсендә халык китапханәләре оештыруда зур урын тоткан татар хәйрия һәм төрле мәдәният-мәгариф җәмгыятьләре барлыкка килә. Күренекле татар журналисты, тел галиме һәм җәмәгать эшлеклесе Әхмәдһади Максуди инициативасы һәм тырышлыгы белән 1906 елның башында «Көтепханәи исламия» – Казан шәһәр җәмәгать китапханәсенең мөселман филиалы ачыла. Ул башта Печән базарындагы Кәримевләр йортында, аннары «Болгар» кунакханәсенең өченче катында урнаша. Беренче эш көннәреннән үк шәһәрдә яшәүчеләрнең «Көтепханәи исламия» белән кызыксынулары зур булган, елдан-ел көчәя барган. Моны укучыларга хезмәт күрсәтү һәм китаплар, газета-журналлар бирү турында безнең көннәргә кадәр сакланган мәгълүматлар раслый.

1906 елның 2 гыйнварында Казанда ачылган татар китапханәсе үз эшен уңышлы дәвам иткән. Советлар хакимияте урнашкач, 1920–1929 нчы елларда китапханә «Мәркәз шәрык көтепханә-музее» исемендә эшләп килгән. 1920 нче еллар ахыры – 1930 нчы еллар башында китапханә төрле фәнни оешмаларга таркатылган. Нәтиҗәдә, хәзерге вакытта, «Мәркәз шәрык көтепханә-музее» фондының борынгы гарәп һәм фарсы кулъязмаларыннан, газета һәм журналларның еллык төпләмнәреннән, күпсанлы башка китаплардан гыйбарәт булган зур бер өлеше Казан университеты Фәнни китапханәсендә, бер өлеше Татарстан Матбугат архивында һәм аз күләмдәге бер өлеше Татарстан Милли китапханәсендә саклана.

* * *

1919 елда Казан шәһәр җәмәгать китапханәсен шәһәр үзәгенә урнашкан ике катлы матур бинага – элекке Зинаида Ушкова йортына – күчерәләр. Бу бина бүген дә Китап Сарае вазифасын үти. Ул XX йөзнең башында архитектор К.Л. Мюфке проекты буенча төзелгән.

Менә сез тышкы яктан сәнгати-архитектур алымнарның бик күп төрләрен мул кулланып бизәлгән, зур тәрәзәләре, көмешсыман гөмбәзчеге, турыпочмаклы һәм түгәрәк балконнары, балконнарның челтәрле кырлары белән үзенчәлекле бер сәнгать һәйкәле булган бинаның әүвәлге авыр ишекләрен ачып эчкә үтәсез, Сарайның тыныч, серле һәм гаҗәеп дөньясына чумасыз. Сезне ишек тоткаларына, баскыч култыкларына, диварларга, тәрәзә пыялаларына ясалган кошлар, җәнлекләр, әкият каһарманы-аждаһалар каршы ала, идәннәргә, түшәмнәргә һәм диварларга төшерелгән үсемлек, чәчәк-яфрак бизәкләре күзне иркәли. Монысы – кытай-япон стилендә эшләнгән вестибюль. Бамбук таяклары белән бер-берсеннән аерылып торган рәсемнәрдә – бу халыклар көнкүрешен чагылдырган күренешләр. Зур тантаналар залы (хәзер зур уку залы) үзенең күзне камаштырырлык аклыгы һәм алтын йөгертелгән, ампир стилендәге сынлы бизәкләре белән ялтырап тора. Ашханә (хәзер техник әдәбият бүлекчәсе) кара агачтан эшләнгән, оркестр өчен югары күтәртеп махсус сәндерә ясалган. Кунаклар бүлмәсендә һәм йорт хуҗасының бүлмәсендә (мәгълүмат-библиография бүлеге һәм гуманитар фәннәр әдәбияты бүлекчәсе) искиткеч шәп каминнар. Залларның берсе сталактитлы мәгарә рәвешендә ясалган, бер дивары уелып, аквариум куелган. Мәгарәнең уртасында элек фонтан атып торган, аның идәндәге эзләрен бүген дә күрергә мөмкин. Түгәрәк балконлы почмак бүлмәнең (хәзер күргәзмәләр залы) бизәлеше мавритан стиленә карый, балконга чыгу юлындагы түгәрәк бүлмә мәчет манарасын хәтерләтә, анда тавыш бик яхшы яңгырый. Ишекләргә сырлап үсемлек

орнаментлары, тоткаларына гарәп язуы элементлары төшерелгән. Рәссам-архитектор шул дәрәҗәдә фантазиягә бай кеше булган ки, йортта бүлмәләр бик күп булса да, бизәкләр, сырлар, төсләр бер дә кабатланмый. Ике бүлмәне тоташтыручы ишекнең ике ягы ике төрле, бер бүлмәгә чыга торган берничә ишек уртак бер стильдә ясалган. Йортны бизәүдә мәрмәр һәм бронза, кара агач, төсле пыяла, йөгертелгән алтын, ифрат күп көзге кулланылган.

Бизәлештәге үзенчәлекләр турында бик күп сөйләргә мөмкин булыр иде. Гомумиләштереп шуны әйтәсе килә: бизәлештәге һәм эшләнештәге зәвыклылык, сәнгать бөтенлеге рәссамга, бинаны төзүчеләргә ихтирам һәм соклану уята.

* * *

Инде Милли китапханәнең бүгенге тормышына күчик. Аның китап укучыларга тиешле дәрәҗәдә хезмәт күрсәтүен, өстәмә уңайлыклар тудыруын ике дистәдән артык бүлек һәм бүлекчә тәэмин итә. Мәдәният хезмәткәрләренә түләнә торган аз хезмәт хакына карамыйча, эшләрендә бернинди тоткарлык тудырмыйча, «китап укучы һәрвакыт хаклы» дигән сүзләрне үзләренә кагыйдә итеп алган тәҗрибәле-оста һәм белемле-тырыш 230 дан артык хезмәткәр эшли биредә.

Китаплар туплау, аларны эшкәртү-каталоглаштыру, саклау бүлекләренең вазифалары турында исемнәре үк әйтеп тора. Уку залы (ул гуманитар фәннәр әдәбияты, хокук әдәбияты һәм техник әдәбият бүлекчәләреннән тора), башка китапханәләр белән китаплар алышып-бирешеп торучы китапханәара абонемент эшли. Китапханәдә китапларны, газета-журнал мәкаләләрен, һәртөрле информацияне эзләп табу эшләрен автоматлаштыру һәм компьютерлаштыру бүлеге яңа технологияләргә нигезләнеп елдан-ел камилләштерә. Мәгълүмат-библиография бүлегендә төрле фән тармакларына караган библиографик мәгълүматлар, белешмә-консультацияләр алырга мөмкин. Татар әдәбияты һәм туган якны өйрәнү бүлегендә татар телендәге, Татарстан һәм татарлар турында башка телләрдәге һәм туган якны өйрәнүгә караган китаплар, милли библиография һәм матбугат материаллары, башка басмалар тупланган.

Борынгы татар кульязма һәм иске басма китаплары, татар тарихына караган әүвәлге документлар һәм фотосурәтләр, гарәп һәм латин язуындагы татар газета-журналлары, китапханәгә нигез салган Второв китаплары коллекциясе, 1917 елга кадәр басылган, сирәк очрый торган рус китаплары, хәзерге заманның сирәк китаплары, язучыларның китапханәгә бүләк иткән имзалы китаплары кульязмалар һәм сирәк китаплар бүлеге киштәләрендә урын алган. Милли китапханәнең икенче бинасында (Карл Маркс урамы, 36 нчы йорт) вакытлы матбугат, чит телләрдәге әдәбият, фәнни-методик, патентлар, китапханә һәм мәгълүмати технологияләр, халыкара һәм төбәкара китап алмашу бүлекләре, өченче бинасында (Театр урамы, 5 нче йорт) сәнгать, редакция-нәшрият, китапларны чистарту һәм реставрацияләү бүлекләре урнашкан.

Бүлекләрнең барысы да халыкның китапка, язма сүзгә, мәгълүматка булган ихтыяҗларын канәгатьләндерү һәм биредәге рухи байлыкны киләчәк буыннар да файдаланырлык итеп саклау бурычын үти.

Татарстан Республикасы Милли китапханәсе – татар мәдәниятен таныту үзәге, татар китабын һәм республикабыз турындагы әдәбиятны туплау, саклау, тарату мәсьәләләре белән максатчан рәвештә шөгыльләнә торган, Россиядәге, якын һәм ерак чит илләрдәге татар укучыларына хезмәт күрсәтүче китапханәләр белән традицион элемтәләре булган бердәнбер зур китапханә. Аның фондларында 3 млн. 300 мең нөсхәгә якын һәртөрле басмалар, шул исәптән татар телендәге 120 мең, чит телләрдәге 82 мең китап тупланган. Милли китапханә хезмәтләреннән ел саен 35 меңнән артык китап укучы файдалана, аларга 1,5 млн.га якын китап һәм башка төрле басмалар бирелә.

* * *

150 еллык олуг юбилей мөнәсәбәте белән язылган бу кыска мәкаләдә китапханәнең проблемалары яктыртылмады. Татарстан хөкүмәте, мәдәният министрлыгы, китапханә җитәкчелеге аларны яхшы белә, уңай хәл итү юнәлешендә эшли. Республикабыз Милли китапханәсенең 150 еллыгыннан соң киләчәк юбилейларын (155, 160 еллыклар) каршылаганда мөһим проблемаларның күбесе (шул исәптән, яңа бина төзү мәсьәләсе дә) хәл ителгән булыр, алдагы зур бәйрәмнәрне дә китап сөючеләрдән, мәгълүмат эстәүчеләрдән аерылмыйча, фән, мәдәният, мәгариф, каләм әһелләре китапханә белән бәйләнешләрен өзмичә, бергәбергә үткәрербез дигән өмет-ышанычлар белән калабыз.

ХРАНИТЕЛЬНИЦА ДУХОВНОЙ СОКРОВИЩНИЦЫ НАРОДА

Колесо истории стремительно вращается, вовлекая каждого из нас во все новые и новые события… Незаметно пролетел год 2014 – Год культуры, настал год 2015, объявленный в РФ Годом литературы. И вновь мы приобщаемся к миру великого творения человечества – Литературе и Книге. А значит, все наши взоры будут обращены на её величество Библиотеку – бессменную хранительницу духовной сокровищницы народа!

Такова уж её миссия – сохранять и передавать будущим поколениям всё самое ценное в духовной культуре. А миссия национальных библиотек уникальна вдвойне – это главное звено, обеспечивающее доступ к отечественным и мировым информационным ресурсам, в том числе и национальным, это условие формирования и сосуществования гражданского общества. В Татарстане роль Национальной библиотеки, чей 150-летний юбилей отмечается в 2015 году, особенная, что обусловлено наличием в республике большого количества различных этнических и этнокультурных групп, проживанием на её территории народов-носителей основных мировых конфессий. В условиях многонационального государства важным стабилизирующим фактором выступает национальная культура как основа межнационального общения. И библиотека становится

той доступной и открытой площадкой, на которой и происходит данный диалог культур.

Республика Татарстан имеет давние книжные и библиотечные традиции, закономерным продолжением которых стало основание в 1865 году в Казани Публичной библиотеки. Её основу составила коллекция местного библиофила и краеведа Ивана Алексеевича Второва, насчитывающая 903 названия и 1908 томов книг, периодических изданий, подаренная городу его сыном Н.И. Второвым – литератором, археологом и этнографом с целью организации общественной библиотеки.

В 1906 году в Казани открывается «филиальное отделение Публичной библиотеки» для мусульман, которое становится одним из татарских просветительских центров России того времени. В XX веке библиотека пережила ряд переименований: в 1917 году – Центральная губернская библиотека, а затем в 1923 году – Центральная городская библиотека. В 1920 году ей присваивается имя В.И.Ленина. «Филиальное отделение» для мусульман в 1919 году реорганизуется в городскую библиотеку № 5, а в 1922 году – в Центральную восточную библиотеку-музей им. М.Вахитова; в 1929 году она объединяется с Центральной городской библиотекой. В 1934 году Центральная библиотека реорганизуется в областную и в 1941 году – в республиканскую, возложив на себя функции центра методического руководства библиотечным делом в республике. В 1965 году утверждается новый Устав библиотеки, в соответствии с которым библиотека получает статус научной.

В 1991 году, на гребне кардинальных социально-политических изменений в стране, библиотека приобретает статус Национальной библиотеки.

Сегодня Национальная библиотека – главное государственное книгохранилище национальной и республиканской, российской и зарубежной печати, многофункциональное библиотечно-информационное и научно-исследовательское учреждение, культурный, библиографический и методический центр. Библиотека является центром пропаганды культуры татарского народа, единственной публичной библиотекой мира, выполняющей функции комплектования, сохранения и распространения татарской книги и литературы о республике. Библиотечный фонд насчитывает более 3 млн300 тыс. экземпляров документов, в том числе 120 тыс. документов на татарском языке.

Национальная библиотека РТ осуществляет такие направления деятельности, как информационное обслуживание, автоматизация библиотечно-библиографических процессов, научное и методическое руководство деятельностью муниципальных библиотек республики и др. Коллектив библиотеки насчитывает более 230 работников, из них 180 – специалисты с высшим и средним специальным образованием. Организация эффективного обслуживания пользователей библиотеки обеспечивается прежде всего качественной структурной организацией библиотеки. В библиотеке функционируют 23 отдела, непосредственные услуги пользователям библиотеки оказывают такие отделы, как отдел искусств; литературы на иностранных языках; периодических изданий; редких книг и рукописей; татарской и краеведческой литературы; межбиблиотечного абонемента; патентный; информационно-библиографический; обслуживания пользователей; выставок и культурных программ. Актуальную информацию с использованием современных компьютерных технологий предоставляют пользователям библиотеки Центр информации по культуре и искусству, Республиканский центр правовой информации,

виртуальный читальный зал, Интернет-центр и др.

«Статус библиотеки как главного республиканского библиотечного центра закреплен законами РТ и федеральными законами. Ведущая роль Национальной библиотеки определяется традиционностью её центрального положения среди библиотек республики, высоким уровнем полноты комплектования, качеством и разнообразием библиотечных услуг, общедоступностью для различных категорий потребителей».

Национальная библиотека Республики Татарстан – авторитетное в своей области научное учреждение. Библиотека известна в регионе и за его пределами как исследовательское учреждение, привлекающее к своим научным разработкам представителей Казанского (Приволжского) федерального университета, Казанского государственного института культуры, ведущих специалистов Института языка, литературы и искусства АН РТ, Архива печати РТ, Научной библиотеки КФУ им. Н.И.Лобачевского и других заинтересованных организаций. В стенах Национальной библиотеки обсуждаются законодательные акты, программные документы, планы НИР в области библиотечного и книжного дела, библиографии, программы научных исследований, нормативных и регламентирующих деятельность библиотеки документов. Самостоятельным направлением выступает формирование редакционно-издательской политики, подготовка и рецензирование планируемых к опубликованию изданий.

Тематика научно-исследовательской работы библиотеки представлена такими научными направлениями, как «книга и читатель в системе информационного обеспечения Республики Татарстан»; «библиотечное дело и библиография: история и современность»; «проблемы информационного обеспечения пользователей»; «исследование проблем библиотечной профессии». Помимо собственных специалистов, к исследовательской работе привлекаются и коллеги из отдела рукописей и редких книг Научной библиотеки им. Н.И.Лобачевского К(П)ФУ, отдела рукописей и текстологии Института языка, литературы и искусства АН РТ, Архива печати РТ, Республиканской детской и Республиканской юношеской библиотек, Республиканского медицинского библиотечно-информационного центра, Казанского государственного института культуры и др. Результаты НИР отражаются в содержании научно-практических конференций, сборниках материалов, библиографических указателях и др.

Активная научно-исследовательская деятельность библиотеки определила учреждение в 1996 году на её базе издательства «Милли китап». Издательство специализируется на подготовке справочных изданий по библиотечному делу и библиографии, книговедению и информатике; профессиональной периодической печати; библиографических указателей литературы, посвящённых различным аспектам культуры республики; сборников научных материалов по истории библиотек края; методических материалов в помощь массовой и информационной деятельности библиотек; научных и научно-популярных изданий, освещающих страницы истории и культуры народов Татарстана; научно-практического журнала «Библиотечный вестник» и др. Осуществляет данное направление работы редакционно-издательский отдел.

Национальная библиотека позиционирует себя не только как авторитетное информационное учреждение, но и крупный просветительский, образовательный центр Республики Татарстан. Она является базовой площадкой для организации и проведения культурных, образовательных и других социально ориентированных мероприятий различного уровня. Открытость, быстрое реагирование на новации, стремление к взаимодействию в информационной и библиотечной сферах повышают востребованность Национальной библиотеки Республики Татарстан.

Примечательно, что Год литературы в Республике Татарстан пройдет также под флагом празднования 150-летия старейшей библиотеки нашей республики. О значимости данного события для общественности республики свидетельствует Указ Президента РТ «О подготовке и проведении мероприятий, посвященных празднованию 150-летия Национальной библиотеки Республики Татарстан», согласно которому образован оргкомитет из числа представителей профильных министерств, СМИ, творческих союзов, учреждений науки и образования. Это не только дань уважения опыту и вкладу библиотеки в культурное и научное развитие региона, но и понимание её перспектив как неотъемлемого ресурса социально-экономического и гуманистического развития нашей республики.

КИТАПХАНӘ ИДАРӘСЕ | АДМИНИСТРАЦИЯ БИБЛИОТЕКИ

Милли китапханә – гражданнарның мәгълүмат алуга ирекле һәм тигез хокукларын тәэмин итү, аларның мәгърифәткә, мәдәнияткә, рухияткә бәйле ихтыяҗларын үтәү өчен камил шартлар тудыру, илкүләм һәм дөньякүләм мәдәни кыйммәтләргә якынайту максатларын алдына куеп эшләүче мәдәният һәм мәгълүмат оешмасы.

Татарстан Республикасы Милли китапханәсе идарәсе үз эшчәнлегендә Россия һәм Татарстан Конституцияләренә, федераль һәм республика законнарына, РФ һәм ТР Президентлары указларына, ТР Мәдәният министрлыгы боерыкларына, ТР Дәүләт Советы карарларына, Гамәлгә куючысының күрсәтмәләренә, китапханәнең Уставына һәм башка норматив документларга таяна.

Идарә белгечләре китапханәнең структурасын һәм штат расписаниесен, норматив һәм башка эчке документларын эшли, раслый, китапханә эшенең торышын тикшереп тора.

Алар бербөтен оешма буларак китапханәнең якын һәм ерак киләчәккә планнарын билгеләләр, көндәлек эшчәнлеген оештыралар. Милли китапханәнең финанс, хуҗалык, методик, фәнни эшчәнлеген көйләү һәм аның белән идарә итү, үсеш стратегиясен билгеләү, эш дәвамында килеп чыккан һәртөрле ситуацияләрне анализлау, заманча таләпләргә тиз арада җайлашу, китапханә хезмәтләреннән файдаланучыларга да, хезмәткәрләргә дә тиешле шартлар тудыру идарә хезмәткәрләренә йөкләнгән. Мөһим эш юнәлеше булып торучы халыкара хезмәттәшлек тә китапханә идарәсенең күз уңында торырга тиеш.

Идарә составын тәшкил итүчеләр:

– китапханә директоры Җиһаншина Сөембикә Разил кызы;

– директорның фәнни эшләр буенча урынбасары Һадиев Ирек Габделхәй улы;

– директорның китапханә эше буенча урынбасары Җәлалова Лилия Равил кызы;

– директорның үсеш һәм гомуми мәсьәләләр буенча урынбасары Пичугина Галина Валентиновна.

Национальная библиотека – крупное культурное и информационное учреждение, осуществляющее комплекс мероприятий по обеспечению прав граждан на свободный и равный доступ к информации, созданию оптимальных условий для удовлетворения их образовательных, культурных и духовных потребностей, приобщению к ценностям отечественной и мировой культуры.

Администрация Национальной библиотеки РТ в своей деятельности руководствуется Конституцией Российской Федерации, федеральными и республиканскими законами, указами и распоряжениями Президентов РФ и РТ, приказами Министерства культуры РТ, постановлениями и распоряжениями Государственного Совета РТ, решениями Учредителя, Уставом и другими нормативными актами.

Специалисты подразделения разрабатывают и утверждают структуру и штатное расписание библиотеки, нормативные и плановые документы, осуществляют мониторинг состояния библиотечной работы.

Сотрудники данного подразделения обеспечивают перспективное и текущее планирование и организацию деятельности всей библиотеки как единого организма. Координация и управление финансовой, хозяйственной, методической, научной деятельностью Национальной библиотеки, выработка стратегии ее развития, анализ различных производственных ситуаций, мобильное реагирование на требования современной теории и практики, создание необходимых условий для пользователей библиотеки возлагается на сотрудников администрации. Важным направлением деятельности библиотеки является международное сотрудничество, что также является объектом деятельности администрации библиотеки.

В ее состав входят:

– директор библиотеки Зиганшина Сююмбика Разильевна;

– заместитель директора по научной работе Хадиев Ирек Габделхаевич;

– заместитель директора по библиотечной работе Залялова Лилия Равилевна;

– заместитель директора по развитию и общим вопросам Пичугина Галина Валентиновна.

КУЛЪЯЗМАЛАР ҺӘМ СИРӘК КИТАПЛАР БҮЛЕГЕ

1970нче еллар башында китапханәдә сирәк китаплар бүлекчәсе(секторы) оештырыла. Әлеге секторның эшен оештыруда китапханәчеләр Д.З.Гарифуллина, Т.А.Волонкович, Н.С.Митрофанова, Э.С. Атнагулов күп көч куя. 1992 елда шушы сектор нигезендә кулъязмалар һәм сирәк китаплар бүлеге оешты. Хәзерге вакытта бүлек татар һәм көнчыгыш әдәбияты, рус һәм көнбатыш әдәбияты бүлекчәләреннән гыйбарәт.

Кулъязмалар һәм сирәк китаплар бүлеге фондында 60 меңгә якын сирәк, кыйммәтле һәм аерым әһәмияткә ия булган документлар тупланган.

Бүлекнең беренче мөдире галим-археограф Р.Ф.Мәрданов булды, ә 1999 елдан хәзерге көнгә кадәр бүлек мөдире вазыйфасын А.Ж.Заһидуллин үти.

Татарстан Республикасы Милли китапханәсе директорының фәнни эшләр буенча урынбасары И.Г.Һадиев та үзенең китапханәдәге хезмәт юлын нәкъ менә шушы бүлектә башлап җибәрде.

Төрле елларда кулъязмалар һәм сирәк китаплар бүлегендә өлкән һәм тәҗрибәле китапханәчеләребез Н.Ә.Асылкаева, З.З.Вәлиуллина, А.Ф.Мәхмүтова, Л.П.Юревич,Т.И.Фомина эшләде. Бүген югары квалификацияле белгечләребез И.Х.Әхмәтшина, А.Х.Гәрәева, Й.К.Сабитова, Г.Р.Хөсәенова хезмәт итә.

Рус һәм көнбатыш әдәбияты бүлекчәсе мөдирләре: 1996 елга кадәр – Э.С.Атнагулов, 1998 – 2010 елларда – Г.Г.Шаһиәхмәтова, 2015 елдан – Р.К.Юнысова. Алар белән беррәттән күп еллар дәвамында китапханәчеләр С.С.Гафурова, Т.И.Фомина, Г.А.Сабирова, Р.Ү.Елизарова эшли.

Татар һәм көнчыгыш әдәбияты бүлекчәсендә 3 меңгә якын борынгы кулъязма, 500 данә тарихи фотосурәт, 7 мең 500 гә якын иске басма китап, 1940

ОТДЕЛ РУКОПИСЕЙ И РЕДКИХ КНИГ

В 1970-е годы в библиотеке был создан сектор редких и ценных книг. У истоков его создания и начала формирования фонда стояли библиотекари – Д.З.Гарифуллина, Т.А.Волонкович, Н.С.Митрофанова, Э.С.Атнагулов.

В 1992 году сектор был преобразован в отдел рукописей и редких книг с двумя секторами: татарской и восточной литературы и русской и западной литературы.

Сегодня отдел рукописей и редких книг является самостоятельным структурным подразделением библиотеки, ее специализированным научно-производственным отделом. Фонд документов отдела в настоящее время составляет около 60 тыс. единиц хранения.

Первым заведующим отдела стал ученый-археограф Р.Ф.Марданов. С 1999 года по настоящее время отдел возглавляет А.З.Загидуллин. В секторе татарской и восточной литературы начинал свою работу в библиотеке нынешний заместитель директора по научной работе И.Г.Хадиев, который курирует деятельность отдела.

В разные годы в отделе трудились старейшие работники библиотеки Н.А.Асулкаева, З.З.Валиуллина, А.Ф.Махмутова, Л.П.Юревич, Т.И.Фомина. Сегодня продолжают работу в секторе татарской и восточной литературы опытные специалисты, такие как И.Х.Ахметшина, А.Х.Гараева, Й.К.Сабитова, Г.Р.Хусайнова.

Сектор русской и западной литературы возглавляли: до 1996 года – Э.С.Атнагулов, в 1998 – 2010 годах – Г.Г.Шагиахметова, с 2015 года – Р.К.Юнусова. Вместе с ними все эти годы трудились и продолжают

нчы елларга кадәр дөнья күргән 600 данә газета, 2 мең 500 данә татар һәм көнчыгыш телләрендәге журналлар саклана. Иске басма китаплар тупланмасын гарәп графикасында 1930 елга кадәр басылган дини, әдәби, тарихи, һәм фәлсәфи эчтәлектәге китаплар тәшкил итә. Алар арасында Ш.Мәрҗани, Р.Фәхретдинов, К.Насыйри, Г.Исхакый, Г.Тукай, М.Җәлил һәм башка танылган татар язучылары, галимнәре, мәгърифәтчеләренең үзләре исән вакытта ук дөнья күргән басмалары бар. Бүлекчә Татарстан Республикасы Милли китапханәсенең горурлыгы һәм йөзек кашы булган, XIV гасырдан алып XX гасыр башына кадәрге чорларга нисбәтле көнчыгыш кульязмалары коллекциясен саклаучы урын да булып тора. Фондта шулай ук тагын берничә уникаль коллекция тупланган: Коръән коллекциясе, Ә.Г.Кәримуллин, Р.Үтәбай-Кәрими, Ү.Байчура, Ә.Мәңгәр, Э.Р.Тенишевларның китап коллекцияләре.

Рус һәм көнбатыш әдәбияты бүлекчәсе фондында 40 мең документ саклана. Аерым коллекцияләр буларак сакланган И.А.Второв, И.А.Сахаров коллекцияләре, кульязмалар, иске басма китаплар, нәни һәм зур китаплар, репринт һәм факсимиль басмалар, милли һәм туган якны өйрәнүгә багышланган әдәбият тупланмалары аның никадәр бай һәм зур кыйммәткә ия икәнлеген күрсәтә. Россия әдипләре һәм галимнәреннән Н.Карамзин, А.Пушкин, В.Даль, М.Ломоносов, С.Соловьев һәм башкаларның үзләре исән чакта басылган әсәрләре һәм хезмәтләре дә саклана бирелә.

Бүлек сирәк, кыйммәтле һәм аерым әһәмияткә ия булган документларны эзләп табу, китапханәгә алдыру, фәнни эшкәртү һәм саклау белән шөгыльләнә, язма ядкәрләр фондына, аерым коллекцияләргә, басма китапларга һ.б. электрон рәвештә һәм карточкалы каталоглар төзи; китапханәдән файдаланучыларга хезмәт күрсәтә; моннан тыш, татар китабы тарихы өлкәсендә фәнни эзләнүләр алып бара, бүлек фондларын Татарстанда һәм республикадан читтә яшәгән милләттәшләребез арасында пропагандалый; китапханәдә һәм аннан читтә күргәзмәләр оештыра. Бүлек хезмәткәрләре тарафыннан фәнни-методик һәм наширлек эшчәнлеге дә алып барыла.

1991 елда ТР Фәннәр академиясе академигы Ә.Г. Кәримуллин (1925–2000) җитәкчелегендә башланган «Татар басма китабының җыелма каталогы (1722–1917)» төзү эше хезмәткәрләр тарафыннан дәвам иттерелә. 1992 елдан башлап, Казан федераль университеты белән берлектә, татарлар төпләнеп яшәгән регионнарга археографик экспедицияләр оештырыла.

трудиться библиотекари С.С.Гафурова, Т.И.Фомина, Г.А.Сабирова, Р.У.Елизарова.

Сектор татарской и восточной литературы насчитывает около 3000 единиц старотатарских и восточных рукописей, более 500 единиц фотоматериалов, более 7500 старопечатных книг, 600 экз. газет и 2500 экз. татарских и восточных старопечатных журналов, изданных до 1940 года.

Среди книг, хранящихся в фонде сектора, есть прижизненные издания Ш.Марджани, Р.Фахрутдинова, К.Насыри, Г.Исхаки, Г.Тукая, М.Джалиля и других известных татарских писателей, ученых и просветителей.

Сектор является хранителем коллекций редчайших восточных рукописей XIV– начала XX вв.,являющихся гордостью и жемчужиной Национальной библиотеки РТ. Фонд включает отдельные уникальные коллекции: коллекцию Корана, коллекции А.Г.Каримуллина, Р.Утябая-Карими, У.Байчуры, А.Менгера, Э.Р.Тенишева.

Сектор русской и западной литературы располагает фондом более 40 тысяч единиц хранения. Состав фонда и его многообразие раскрывается через сформированные коллекции, которые позволяют увидеть богатство и ценность собранного. В секторе выделены следующие книжные коллекции: фонд И.А.Второва, коллекция книг И.А.Сахарова, рукописное наследие, старопечатные издания, «В мире миниатюрной книги», «Наш край родной». Также хранятся прижизненные издания Н.Карамзина, А.Пушкина, В.Даля, М.Ломоносова, С.Соловьева и др.

На протяжении этих лет в своей деятельности сотрудники отдела стремились сочетать комплекс работ по сбору, хранению и научному описанию редких и особо ценных изданий с их популяризацией всеми доступными средствами, включая экскурсии по фондам, подготовку публикаций в СМИ, организацию периодически сменяемых выставок.

С целью широкого освещения истории татарской печатной книги продолжается работа по составлению фундаментального труда – «Сводного каталога татарской книги (1722-1917 гг.)», начатая в 1991 году под руководством академика Академии Наук Республики Татарстан А.Г.Каримуллина (1925–2000 годы).

С 1992 года проводятся археографические экспедиции в регионы компактного проживания татар с целью выявления и комплектования древних рукописных и печатных книжных памятников.

ТАТАР ӘДӘБИЯТЫ ҺӘМ ТУГАН ЯКНЫ ӨЙРӘНҮ БҮЛЕГЕ | ОТДЕЛ ТАТАРСКОЙ И КРАЕВЕДЧЕСКОЙ ЛИТЕРАТУРЫ

Татар әдәбияты һәм туган якны өйрәнү бүлеге 1971 елда ачыла. Бүлекнең төп бурычы булып татар китабын һәм Татарстан турындагы әдәбиятны туплау, саклау, өйрәнү һәм укучыларга җиткерү тора.

Бүлектә татар матур әдәбияты, тарихка һәм мәдәнияткә караган хезмәтләр, белешмә басмалар, статистика материаллары саклана. Татар телендәге, татар халкы һәм Татарстан турындагы әдәбиятның уникаль тупланмасында республикабызда гына түгел, ә аннан читтә дөнья күргән китаплар да бар.

Бүлек фондын фәннең бөтен тармакларына караган татар китаплары һәм матур әдәбият – 1928 елдан 1939 елга кадәр латин графикасында, ягъни«Яңалиф»тә, 1940 елдан хәзерге көнгә кадәр кириллицада басылган татар язучылары әсәрләре, башка теллəрдән татарчага тәрҗемә ителгән китаплар тәшкил итә.

Татарстан һәм татар халкы турында рус телендә басылган (шул исәптән 1917 елга кадәр) китаплар, татар әдипләренең русча чыккан, шулай ук Татарстанның русча язучы әдипләре иҗат иткән әсәрләр, Татарика, электрон документлар, республиканың аеруча күп сорала торган матбугат басмалары фондның шактый зур өлешен алып тора.

Бүлек фондында 146645 документ исәпләнә, шуларның 83900 берәмлеге татар телендә. Фонд ел саен яңа басмалар белән тулылана. Бүлек «Руслан» автоматлаштырылган китапханә-мәгълүмат системасында Татарстан Республикасы китапханәсенең Җыелма электрон каталогын төзүдә актив катнаша.

1934 елдан башлап төзелә торган туган якны өйрәнү системалы картотекасына китаплар, җыентыклар, Татарстан һәм Россия матбугатында татарча һәм русча басылган мәкаләләр турында мәгълүматлар тупланган; 1994 елдан әлеге картотека электрон рәвештә алып барыла.

Отдел татарской и краеведческой литературы начал функционировать в 1971 году. Основной задачей отдела является комплектование, хранение, изучение и предоставление пользователям татарской книги и литературы о Республике Татарстан.

В отделе представлены фундаментальные труды по истории и культуре, справочная литература, статистические материалы, собран уникальный фонд изданий на татарском языке и литературы о Татарстане и татарском народе, опубликованные не только в республике, но и за ее пределами.

Составными частями фонда отдела являются: книги на татарском языке по всем отраслям знаний и художественная литература – произведения татарских писателей, переводы на татарский язык с других языков, изданные в 1928 по 1939 гг. на латинской графике («Яналиф»), с 1940-х гг. до наших дней – на кириллице. Значительную часть фонда составляют издания на русском языке о Татарстане и Казанском крае (в том числе изданные до 1917 года) и художественная литература – произведения татарских писателей на русском языке, книги русских писателей Татарстана; Татарика; документы на нетрадиционных носителях, наиболее спрашиваемые республиканские периодические издания.

Фонд отдела насчитывает 146645 документов, из них 83900 единиц хранения на татарском языке, который ежегодно пополняется новыми поступлениями. Отдел активно участвует в создании Сводного электронного библиотечного каталога Республики Татарстан в автоматизированной библиотечно-информационной системе «РУСЛАН».

В «Систематической картотеке о Республике Татарстан», организованной в 1934 году, содержится аналитическая информация из книг, сборников, российской и республиканской периодической печати

Бүлек файдаланучыларга хезмәт күрсәтү, белешмә-библиография эше, фонд белән эшләү секторларына бүленгән.

Бүлек эшчәнлегенең төп юнәлеше түбәндәгеләр:

– бүлек фондын туплау, исәпкә алу, саклау;

– бүлекнең электрон һәм традицион каталогларын һәм картотекаларын оештыру, алып бару һәм редакцияләү;

– бүлекнең уку залында документларны вакытлыча файдалануга бирү;

– белешмә-библиография хезмәте: һәр типтагы һәм төрдәге белешмәләр бирү; библиографик чыганаклардан һәм мәгълүматлар базаларыннан файдалану буенча консультация бирү;

– мәгълүмат хезмәте күрсәтү: бүлектә һәм китапханәдән читтә тематик һәм аерым шәхесләргә багышланган күргәзмәләр оештыру; Мәгълүмат һәм белгеч көннәре үткәрү; китапларга библиографик күзәтүләр ясау һәм консультация бирү; китапханәнең Web-сайтына мәгълүматлар урнаштыру;

– белешмә-библиографик һәм мәгълүмати кулланмалар, ярдәмлекләр әзерләп чыгару: «Татарстан Республикасының истәлекле һәм онытылмас даталар календаре»н нәшер итү (һәр ел саен); туган якны өйрәнү буенча татар һәм рус телләрендә библиографик күрсәткечләр төзү; бүлек юнәлеше буенча әдәби-библиографик исемлекләр, белешмәлекләр, актуаль темаларга караган буклетлар төзү;

– бүлек юнәлеше буенча фәнни-тикшеренү һәм фәнни-методик эшчәнлек алып бару;

– алдынгы технологияләрне, мәгълүмат чыганакларын һәм хезмәт күрсәтүнең яңа формаларын гамәлгә кертү.

Татар әдәбияты һәм туган якны өйрәнү бүлегендә 14 хезмәткәр эшли. Барлык хезмәткәрләр югары белемле, 7-се махсус китапханә белеме алган; күбесенең китапханәдә эшләү стажы 20 елдан артык. Алар югары профессиональ дәрәҗәле, китапханә эшен белүче, үз һөнәрләрен яратучы белгечләр.

на татарском и русском языках; с 1994 года ведется электронная версия картотеки.

В структуру отдела входят: сектор обслуживания пользователей, сектор справочно-библиографической работы, сектор работы с фондами.

Основными направлениями деятельности отдела являются:

– организация, учет, хранение и обеспечение сохранности фондов отдела;

– организация, ведение и редакция электронных и традиционных каталогов и картотек отдела;

– предоставление документов во временное пользование в читальном зале отдела и через абонемент художественной литературы;

– справочно-библиографическое обслуживание: выполнение справок всех типов и видов; консультации по поиску и использованию библиографических источников и БД;

– информационное обслуживание: организация книжных выставок; дней информации и специалиста; проведение библиографических обзоров документов и консультаций; размещение информации на Web-сайте библиотеки;

– создание библиографических продуктов: «Ка-

лендаря знаменательных и памятных дат Татарстана» (ежегодно); краеведческих указателей литературы на татарском и русском языках; библиографических списков литературы, справочников, буклетов по актуальным темам по профилю отдела;

– научно-исследовательская и научно-методическая работа по профилю отдела;

– внедрение инновационных технологий и форм обслуживания.

В отделе татарской и краеведческой литературы работают четырнадцать человек. Все сотрудники с высшим образованием, из них семь человек имеют высшее профессиональное образование; стаж работы многих в библиотеке составляет более двадцати лет. Коллектив отдела – это содружество единомышленников и профессионалов высокого класса.

МӘГЪЛҮМАТ-БИБЛИОГРАФИЯ БҮЛЕГЕ

ИНФОРМАЦИОННО-БИБЛИОГРАФИЧЕСКИЙ ОТДЕЛ

Чиксез мәгълүматлар галәмендә үзеңә кирәклесен табу осталыгы һәркемгә дә бирелмәгән. Һөнәри белем, эш тәҗрибәсе һәм, мөгаен, билгеле бер библиографик сиземләү бу эштә ярдәм итә. Татарстан Республикасы Милли китапханәсенең мәгълүмат-библиография бүлеге коллективы шушы сыйфатларга ия. 80 елдан артык бүлек хезмәткәрләре мәгълүмат һәм аннан файдаланучылар өчен арадашчы ролен уңышлы башкаралар.

Татарстан Республикасы Милли китапханәсенең иң өлкән әлеге бүлеге 1934 елда оештырыла. Бүлек фондында 65 000 нән артык документ саклана. Биредә белешмә һәм энциклопедик басмаларның төрле белем тармакларына караганнары, биографик сүзлекләр, рус теле сүзлекләре, статистик җыентыклар, шәһәрләр һәм илләр буенча юлкүрсәткечләр, библиографик басмалар, реферАтив журналлар һ.б. басмалар саклана. Хәзерге көндә әлеге мәгълүмати тупламга электрон ресурслар да килеп өстәлде: интернет, электрон каталоглар, дисклардагы басмалар, белешмә-хокукый системалар.

Мәгълүмат-библиография бүлеге эшчәнлегенең төп юнәлешләре:

– универсаль белешмә-библиографик фонд, библиографик һәм реферАтив вакытлы матбугат, электрон ресурслар һәм традицион белешмә-библиографик аппарат нигезендә файдаланучыларга һәм оешмаларга белешмә-библиографик һәм мәгълүмат хезмәте күрсәтү;

– бүлек фондында электрон каталог, мәкаләләрнең электрон картотекасын булдыру, фәнни-ярдәмчел һәм тәкъдим рәвешендәге, туган якка багышланган, традицион һәм электрон рәвештәге библиографик басмалар төзү;

– Татарстан Республикасы Милли китапханәсе сайтын (http:// kitaphane. tatarstan.ru) һәм «Татарстан

Найти необходимую информацию в огромном информационном пространстве – искусство, доступное не всем. Следует обладать профессиональными знаниями, опытом работы и, наверное, определенным – библиографическим – чутьем. Все это сложилось в коллективе информационно-библиографического отдела Национальной библиотеки Республики Татарстан в нужных пропорциях. Вот уже более 80 лет сотрудники информационно-библиографического отдела успешно выступают в роли посредников между информацией и пользователем.

Информационно-библиографический отдел – один из старейших отделов Национальной библиотеки РеспубликиТатарстан, он был организован в 1934 году. Фонд отдела насчитывает более 65 тысяч документов. Это справочные и энциклопедические издания всех типов и по всем отраслям знаний, биографические словари, словари русского языка, статистические сборники, путеводители по городам и странам, библиографические издания, реферативные журналы и пр. В настоящее время к этому массиву информации добавились электронные ресурсы: Интернет, электронные каталоги, издания на дисках, справочно-правовые системы.

Основные направления деятельности отдела:

– справочно-библиографическое и информационное обслуживание пользователей и организаций на основе универсального справочно-библиографического фонда, библиографической и реферативной периодики, электронных ресурсов и традиционного справочно-библиографического аппарата;

– создание электронного каталога на фонд отдела, электронной картотеки статей, научно-вспомогательных и рекомендательных краеведческих библиографических изданий в традиционной и электронной форме;

Республикасы Милли электрон китапханәсе» порталын (http://kitap.tatar.ru) мәгълүмат белән тулыландыруда ярдәм күрсәтү;

– махсуслаштырылган мәгълүмат көннәре, библиографик семинарлар, библиография мәсьәләләре буенча күзәтүләр, шәхси һәм төркемләп оештырылган консультацияләр үткәрү юлы белән файдаланучыларның мәгълүмати культурасын формалаштыруда катнашу;

– файдаланучыларның хокукый белемен арттыруда мәгърифәт эшчәнлеген оештыру;

– республика китапханәләрендәге мәгълүматбиблиография эшен фәнни-методик яктан тәэмин итү.

Бүлекнең төзелеше:

Хокукый мәгълүматларның республика үзәге

Татарстан Республикасы Милли китапханәсенең хокукый мәгълүматлар үзәге 1999 елның 4 июнендә Россия Федерациясе хөкүмәт элемтәсе үзәге катнашында ачылды.

Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты 2004 елның 9 июлендә кабул иткән (№981-р) карар нигезендә ул Республика хокукый мәгълүматлар җәмәгать үзәге (РХМҖҮ)дип үзгәртелде. Әлеге үзәк хокукый мәгълүмат эзләүчеләргә квалификацияле ярдәм күрсәтә, Татарстан Республикасы үзәкләштерелгән китапханәләр системаларының хокукый үзәкләре белән методик җитәкчелек итә.

Мәдәният һәм сәнгать мәгълүматлары үзәге

Мәдәният һәм сәнгать мәгълүматлары үзәге Россия Федерациясенең «Мәдәният турында РФ законнары нигезләре» Законының 37 һәм 39 нчы маддәләренә, Росинформкультура турындагы Нигезләмәгә, Россия дәүләт китапханәсенең мәдәният һәм сәнгать фәнни-тикшеренү үзәге методик җитәкчелеге күрсәтмәләренә таянып эшли.

Аның төп эш юнәлешләре:

– мәдәният һәм сәнгать мәсьәләләре белән шөгыльләнүче дәүләт структуралары эшчәнлеген мәгълүмат белән тәэмин итү;

– мәдәниятне әйдәп баручы хезмәткәрләргә мәгълүмати ярдәм күрсәтү;

– ерактагы файдаланучыларга мәгълүмати ярдәм күрсәтү (мәдәният һәм сәнгать мәгълүматлары үзәге сайты http://kitaphane.tatarstan.ru/rus/ciki.htm)

– мәдәният һәм сәнгатькә караган мәгълүмат ресурсларын ачыклау һәм өйрәнү;

– мәдәният һәм сәнгать мәгълүматларын туплаган электрон ресурслар төзү.

Бүлекнең белешмә-библиографик аппараты:

– мәкаләләрнең электрон картотекасы (1994 елдан башлап);

– электрон каталог;

– информационная поддержка сайта Национальной библиотеки Республики Татарстан (http://kitaphane.tatarstan.ru) и портала «Национальная электронная библиотека Республики Татарстан» (http://kitap.tatar.ru);

– участие в формировании информационной культуры пользователей путем проведения индивидуальных и групповых консультаций, специализированных Дней информации, библиографических семинаров, обзоров по вопросам библиографии;

– организация просветительской деятельности в области правовой грамотности пользователей;

– научно-методическое обеспечение информационно-библиографической работы библиотек республики.

В структуре отдела:

Республиканский центр правовой информации

Центр правовой информации Национальной библиотеки Республики Татарстан был открыт 4 июня 1999 года при участии Центра правительственной связи Российской Федерации в Республике Татарстан. Согласно Распоряжению Кабинета Министров РТ от 9 июля 2004 г. №981-р, он преобразован в Республиканский публичный центр правовой информации (РПЦПИ). Центр оказывает квалифицированную помощь в поиске правовой информации, обучает навыкам работы с предоставляемыми базами данных, осуществляет методическое руководство правовыми центрами централизованных библиотечных систем Республики Татарстан.

Центр информации по культуре и искусству

Центр действует на основании статей 37 и 39 Закона Российской Федерации «Основы законодательства РФ о культуре», Положения о Росинформкультуре. Методическое руководство им осуществляет НИЦ Информкультура (Научно-исследовательский центр по культуре и искусству Российской государственной библиотеки).

Основные направления работы центра:

– информационное обеспечение деятельности государственных структур, занимающихся вопросами культуры и искусства;

– информационное обслуживание ведущих работников культуры;

– информационное обслуживание удаленных пользователей (сайт Центра информации по культуре и искусству – http://kitaphane.tatarstan.ru/rus/ciki.htm);

– выявление и изучение информационных ресурсов по культуре и искусству;

– создание электронных ресурсов по культуре и искусству.

– бүлектәге журналларның электрон каталогы;

– тулытекстлы хокукый белешмәләр базалары: «Консультант Плюс» белешмә-хокукый системасы, «Гарант» белешмә-хокукый системасы, «Россия законнары» дигән мәгълүмат-хокукый системасы;

– «Информкультура» фәнни-тикшерену үзәгенең белешмәләр базасы;

– «ВИНИТИ реферативжурналлары»ның белешмәләр базасы (2011 елдан алып);

– Тематик белешмәләр базасы.

Бүлекнең хезмәт күрсәтү төрләре:

– белешмә-библиография хезмәте күрсәтү:

– китапханә фонды составы турында мәгълүмат бирү;

– белешмә-мәгълүмат чыганакларында эзләнүгә ярдәм итү;

– барлык төрдәге белешмәләрне үтәү.

Мәгълүмат хезмәте күрсәтү:

– оешмаларга беренчел мәгълүмат хезмәте күрсәтү;

– «Мәгълүмат көннәре» һәм «Белгеч көннәре» үткәрү;

– традицион һәм электрон рәвештә библиографик басмалар, исемлекләр, дайджестлар, күрсәткечләр, белешмәлекләр төзү;

– белешмәләр базасында һәм Интернет челтәрендә эзләнү.

Документлар хезмәте күрсәтү:

– бүлек фондыннан документларны вакытлыча файдаланырга биреп тору;

– документларның ксерокүчермәләрен ясау һәм принтерда бастыру.

Гомер уза, технологик процесслар үзгәрә, мәгълүматның яңа чыганаклары барлыкка килә, ләкин библиографларның девизы гына үзгәрми: кулланучыга мәгълүматны үз вакытында һәм тулы күләмдә бирергә. Без шуның өчен эшлибез!

Справочно-библиографический аппарат отдела:

– электронная картотека статей (с 1994 года);

– электронный каталог;

– электронный каталог журналов отдела;

– полнотекстовые правовые базы данных: справочно-правовая система «Консультант Плюс», справочная правовая система «Гарант», информационно-правовая система «Законодательство России»;

– база данных НИЦ «Информкультура»;

– база данных «Реферативные журналы ВИНИТИ» (с 2011 года);

– тематическая база данных.

Услуги:

Справочно-библиографическое обслуживание:

– предоставление информации о составе библиотечного фонда;

– консультации по поиску в справочно-информационных источниках;

– выполнение справок всех типов и видов.

Информационное обслуживание:

– приоритетное информационное обслуживание учреждений;

– проведение Дней информации и Дней специалиста;

– создание библиографических изданий: списков, дайджестов, указателей, справочников в традиционной и электронной форме;

– поиск в базах данных и сети Интернет.

Документное обслуживание:

– выдача документов из фондов отдела во временное пользование;

– ксерокопирование документов и распечатка из баз данных.

Идут года, меняются технологические процессы и операции, появляются новые носители и источники информации, но девиз библиографов остается прежним – дать человеку нужную информацию в полном объеме и вовремя. Над этим мы трудимся каждый день!

ДОКУМЕНТЛАР ТУПЛАУ БҮЛЕГЕ

һәр китапханәнең нигезен аның фонды тәшкил итә. Татарстан Милли китапханәсе дә Республиканың гаять кыйммәтле хәзинәсен саклаучы мәдәни объект булып санала. Аның уникальлеге – фондларның тулылыгында һәм универсаль булуында. Документлар туплау бүлеге китапханә оештырылган көннән алып түбәндәге эшләрне башкара:

– милли һәм туган якны өйрәнүгә караган документларны тулысынча туплый һәм мәңге саклый;

– фондны илебездә нәшер ителгән күптөрле әсәр-хезмәтләр һәм фәнни әһәмияте зур булган документлар белән тулыландыра;

– Идел һәм Урал буенда яшәүче халыклар телләрендәге документларны туплый;

– Республиканың иң эре китапханәләре белән фондлар туплау һәм тулыландыру юнәлешендә үзара килешеп эшли.

Китапханә фондын туплауның чыганаклары:

– Республика җирлегендә дөнья күрүче басмаларның мәҗбүри нөсхәсе;

– Россия һәм Татарстан нәшриятлары һәм нәшер итүче оешмалары, республикадагы югары уку йортлары нәшриятлары;

– Россия һәм Татарстанның китап сәүдәсе ширкәтләре һәм китап кибетләре;

– Халыкара һәм төбәкара китап алмашу;

– Россия, Татарстанда һәм чит илләрдә даими чыгучы басмаларга (вакытлы матбугатка) язылу;

– Шәхси ширкәтләр һәм шәхесләр, китап авторлары;

– Китап укучылар, авторлар һәм оешмалар бүләк иткән китаплар.

«Китапханәләр һәм китапханәләр эше турында» (1998) һәм «Документларның мәҗбүри нөсхәсе

ОТДЕЛ КОМПЛЕКТОВАНИЯ ДОКУМЕНТОВ

Основу всех библиотек составляют их фонды. Национальная библиотека Республики Татарстан относится к особо ценным объектам культуры республики. Ее уникальность – в полноте и универсальности фондов. Отдел комплектования документов с момента создания библиотеки и организации отдела как отдельного структурного подразделения занимается:

– формированием фонда национально-краеведческих документов по принципу исчерпывающей полноты и вечности хранения;

– наиболее полным комплектованием фонда отечественными собраниями и научно-значимыми зарубежными документами;

– комплектованием фонда документами на языках народов Поволжья и Приуралья.

– координацией вопросов комплектования фондов с крупнейшими библиотеками республики.

Источниками комплектования библиотеки являются:

– Республиканский обязательный экземпляр;

– Издательства и издающие организации России и Татарстана, издательства вузов республики;

– Книготорговые фирмы, книжные магазины России и Татарстана;

– Международный и межрегиональный книгообмен;

– Подписка на периодические издания России, Татарстана и зарубежных стран;

– Частные фирмы и лица, авторы книг;

– Дары от читателей, авторов и организаций.

В соответствии с Законом РТ «О библиотеках и библиотечном деле» (1998г.) и Законом РТ «Об обязательном экземпляре документов» (2005г.), в библиотеку поступает свыше 3500 экз. книжной продукции, более 400 названий газет и журналов, выходящих на

турында»гы (2005) Татарстан Республикасы законнары нигезендә бер ел дәвамында китапханәгә Татарстанда чыгучы 3500 данәдән артык китап продукциясе, 400 исемнән артык газета һәм журналлар килә. Ел саен фонд 18000 нән артык документ белән тулылана. Бүләк рәвешендә оешмалардан кергән 3000 ләп документ, шәхси затлардан алынган 2000 ләп документ хисабына да фонд күпкә байый. Бүлек Республиканың үзәкләштерелгән китапханәләр системалары фондларын, халыкара һәм төбәкара китап алмашу бүлеге фондын тулыландыру белән дә шөгыльләнә. Хәзерге көндә ул Россия һәм Татарстанның иң эре нәшриятлары белән турыдантуры, ягъни арадашчылар ярдәменнән башка эшли, шуңа күрә файдаланучыларның үтенече бик тиз канәгатьләндерелә.

Китапханәнең документлар туплау бүлеге «Татарика» фондын оештыруга да үз өлешләрен кертә, ягъни республикадан читтә басылган, татар халкына, аның яшәеше, тарихы, мәдәнияте һәм сәнгатенә багышланган агымдагы һәм ретроспектив документлар башта биредә җыела.

Татарстан Республикасы Милли китапханәсе – Россиядә һәм Татарстанда чыгып килүче вакытлы матбугат басмаларының аеруча тулы тупланмаларын алдыручы бердәнбер китапханә. Бу юнәлешнең республикакүләм координаторы буларак, бүлек ел саен «Казан шәһәренең иң эре китапханәләре тарафыннан яздырып алына торган җыелма каталог»ын әзерли.

Китапханәгә килүче барлык документларны теркәүне бүлек «Руслан» автоматлаштырылган китапханә-мәгълүмат системасы ярдәмендә башкара. Китапханә оештырылган көннән алып бүгенгәчә тутырылган барлык инвентарь кенәгәләре дә шушы бүлектә саклана. Биредә республика үзәкләштерелгән китапханәләр системаларына фәнни-методик ярдәм дә күрсәтәләр, фондны туплау һәм оештыруга караган сораулар белән мөрәҗәгать иткән башка система һәм ведомство китапханәләренә дә булышлык итәләр.

Документлар туплау бүлегендә 7 хезмәткәр эшли. Барлык белгечләр дә югары белемле, шулар арасыннан 5-се югары китапханә белеменә ия.

территории Татарстана. Ежегодно в фонд поступает около 18 000 документов. В дар от организаций – 3000 документов, от частных лиц – 2000 документов. Отдел занимается пополнением фондов централизованных библиотечных систем республики и фонда отдела международного и межрегионального книгообмена. Сегодня отдел напрямую работает с крупнейшими издательствами России и Татарстана, удовлетворяет спрос пользователя в кратчайшие сроки.

Одной из задач библиотеки является формирование фонда «Татарика». Отдел комплектования документов занимается текущим и ретроспективным комплектованием документов о татарском народе, его истории и культуре, выходящих за пределами республики.

Национальная библиотека Республики Татарстан является единственной библиотекой в регионе, получающей наиболее полный комплект периодических изданий, выходящих в России и Татарстане. Отдел координирует вопросы подписки на периодические издания и ежегодно готовит «Сводный каталог, периодических изданий, выписываемых крупнейшими библиотеками г. Казани».

Отделом осуществляется учет всех поступающих в библиотеку документов в автоматизированной бибиотечно-информационной системе «Руслан». С момента создания библиотеки инвентарные книги всех видов хранятся в отделе. Здесь оказывают научно-методическую помощь всем Централизованным библиотечным системам республики, дают консультации и рекомендации библиотекам других систем и ведомств по вопросам комплектования и формирования фондов.

В отделе комплектования документов работают 7 сотрудников. Все специалисты с высшим образованием, 5 из них имеют высшее библиотечное образование.

РЕСПУБЛИКАДАГЫ КИТАПХАНӘЛӘРГӘ КИТАП ТУПЛАУ БҮЛЕКЧӘСЕ

Татарстан Республикасы Милли китапханәсе китап туплау бүлегенең республикадагы китапханәләргә китап туплау бүлекчәсе 1994 елда оештырыла. Бүген бүлекчә бибколлектор, ягъни муниципаль китапханәләргә китап җибәрүче вазыйфасын үти дияргә мөмкин. Ул Татарстан Республикасы мәдәният министрлыгы системасындагы китапханәләрне Татарстан китап нәшрияты чыгарган басмалар, Татарстандагы башка нәшриятларның татар әдәбияты һәм туган якны өйрәнүгә караган китаплары, шулай ук чуваш, мордва, мари, удмурт, башкорт әдәбияты белән тәэмин итә.

Бүлекчә штатында 5 кеше. Оешу көненнән үк аны Сафина Луиза Зөфәр кызы җитәкли, 15 ел дәвамында Хәйруллина Галия Харис кызы, 10 елга якын Исламова Илсөяр Каюм кызы эшли, 2010 ел ахырында коллективка Чепик Наталия Геннадьевна кушылды.

Татарстан Министрлар Кабинеты республиканың муниципаль һәм республика (дәүләт) китапханәләренә татар китаплары һәм туган якны өйрәнүгә караган әдәбият туплау өчен ел саен бүлеп бирә торган акчаны тиешле максатта тоту эшләрен менә инде 20 ел дәвамында нигездә Милли китапханә башкара.

Бүлекчә эшендәге мөһим юнәлешләрнең берсе – Татарстан Республикасы дәүләт телләрен һәм Татарстан Республикасындагы башка телләрне саклау, өйрәнү һәм үстерү буенча Татарстан Республкасы Дәүләт программасын гамәлгә ашыру. 2014 ел дәвамында гына да 19,7 млн. сумлык 50 мең данә басма шушы программа кысаларында муниципаль китапханәләргә таратылды. Соңгы берничә ел эчендә шактый күп сандагы китап «Татарстан Республикасында яшьләргә патриотик тәрбия

СЕКТОР КОМПЛЕКТОВАНИЯ БИБЛИОТЕК РЕСПУБЛИКИ

Сектор комплектования библиотек республики отдела комплектования Национальной библиотеки Республики Татарстан создан в 1994 году. Можно сказать, что сектор сегодня выполняет функции бибколлектора – основного поставщика литературы для муниципальных библиотек. Он комплектует библиотеки системы Министерства культуры Республики Татарстан изданиями, выпускаемыми Татарским книжным издательством, татарской и краеведческой литературой, выпускаемой другими издательствами Республики Татарстан, а также чувашской, мордовской, марийской, удмуртской, башкирской литературой.

В штате сектора 5 человек. С момента создания его возглавляет Сафина Луиза Зуфаровна, 15 лет работает Хайруллина Галия Харисовна, около 10 лет трудится Исламова Илсояр Каюмовна, в конце 2010 года пришла в коллектив Чепик Наталия Геннадьевна.

Национальная библиотека в течение 20 лет является основным исполнителем мероприятий по освоению ежегодно выделяемых Кабинетом Министров Республики Татарстан средств на комплектование муниципальных и республиканских (государственных) библиотек Республики Татарстан татарской и краеведческой литературой.

Важным направлением работы сектора комплектования является работа по реализации Государственной программы Республики Татарстан по сохранению, изучению и развитию языков народов Республики Татарстан. Только за 2014 год в рамках программы муниципальным библиотекам было передано около 50 тысяч экземпляров изданий на общую сумму 19,7 млн.рублей. На протяжении

бирү» дип аталган, 2011–2013 елларга исәпләнгән максатчан программа нигезендә сатып алынды һәм республикадагы китапханәләргә тапшырылды. 2011–2015 елларга төзелгән, Татарстан Республикасында халыкны наркотиклардан кисәтү максатчан программасын үтәү буенча да эшләр башкарыла. Ел саен китап туплау бүлекчәсе республиканың муниципаль китапханәләрен Татарстан бюджетыннан бүлеп бирелгән акча хисабына республика газета һәм журналларына яздыруны оештыра.

Татарстан китап нәшрияты чыгара торган социаль әһәмиятле әдәбиятның күп өлешен 2011 елдан башлап Татарстан Республикасы Милли китапханәсенең республикадагы китапханәләргә китап туплау бүлекчәсе тарата. Муниципаль китапханәләр фондларының тотрыклы үсеше нәкъ менә социаль әһәмиятле әдәбият нәшер итү нигезендә барлыкка килде. 2011 елдан республикадагы муниципаль китапханәләрнең гомуми фонды 200 мең данәгә диярлек артты. Социаль әһәмиятле әдәбият исемлегендә хәзерге заман татар шигърияте һәм проза әсәрләре, татар әдәбияты классикларының тәрҗемә китаплары, балалар һәм яшүсмерләр басмалары, тарихка, иҗтимагый фикер темасына, Татарстанның һәм Казанның үткәненә багышланган хезмәтләр бар. Алар укучылар тарафыннан еш сорала.

«Рухият» рухи яңарыш фонды, республика театрлары һәм вакытлы матбугат редакцияләре, төрле оешмалар һәм аерым затлар үзләре тарафыннан чыгарылган басмаларны республиканың муниципаль китапханәләренә тапшыруны сорап мөрәҗәгать итәләр. Шушы рәвешчә китерелгән басмалар китапханәләргә бушлай өләшенә.

Йомгаклап әйткәндә, бүлекчә муниципаль китапханәләр фондларына китап туплау, китап продукциясен бүлү һәм тапшыру, китапханәләргә аеруча кирәкле басмаларның күләмен һәм сыйфатын ачыклауга корылган сораштырулар үткәрү, китапханә фондларын исәпкә алу мәсьәләләрендә методик ярдәм күрсәтү, китапханәләр фондларына китап туплауның төрле үзенчәлекләрен анализлау эшләрен башкара. Әгәр республикабызның ерак авыл китапханәсендә укучы кулларына яңа китап ала яки көндәлек матбугат укый икән, монда безнең хезмәтнең дә өлеше бар.

ряда лет значительное количество изданий было приобретено и передано в библиотеки республики в рамках реализации целевой программы «Патриотическое воспитание молодежи Республики Татарстан на 2011– 2013 годы». Ведется работа в рамках целевой долгосрочной программы профилактики наркотизации населения в Республике Татарстан на 2011– 2015 годы. Ежегодно сектор комплектования распределяет между муниципальными библиотеками республики подписку на республиканские газеты и журналы, средства на которую выделяются из бюджета Республики Татарстан.

С 2011 года сектор комплектования Национальной библиотеки РТ распределяет большую часть тиража социально значимой литературы, издаваемой ГУП РТ «Татарское книжное издательство». Именно изданию социально значимой литературы муниципальные библиотеки обязаны стабильным ростом библиотечных фондов. С 2011 года совокупный библиотечный фонд муниципальных библиотек республики увеличился почти на 200 тысяч экземпляров. Социально значимая литература в фондах библиотек представлена изданиями современной татарской поэзии и прозы, переводными произведениями классиков татарской литературы, детской и юношеской литературой, сочинениями по истории Татарстана и др. Книги на русском и татарском языках заслуженно пользуются спросом у читателей.

Фонд духовного возрождения «Рухият», республиканские театры и редакции журналов, различные организации и частные лица также обращаются в Национальную библиотеку РТ, в сектор комплектования с просьбой о передаче их изданий в муниципальные библиотеки республики. Все поступающие издания безвозмездно передаются в муниципальные библиотеки республики.

Таким образом, сектор комплектования ведет работу по комплектованию библиотечных фондов муниципальных библиотек, по распределению и передаче книжной продукции, проводит опросы по количеству и качеству необходимых библиотекам изданий, оказывает методическую помощь в вопросах учета библиотечных фондов, проводит анализ по различным аспектам комплектования библиотечных фондов муниципальных библиотек. Когда в отдаленной сельской библиотеке нашей республики читатель открывает новую книгу или читает свежую республиканскую прессу, в этом есть частичка и нашего труда.

ФӘННИ-МЕТОДИК БҮЛЕК | НАУЧНО-МЕТОДИЧЕСКИЙ ОТДЕЛ

Татарстан Республикасы Милли китапханәсе республикабыз территориясендә урнашкан барлык дәүләт, оешма һәм ведомство китапханәләренең эшен координацияләүче эре фәнни-методик үзәк булып тора. Әлеге хезмәтне төп башкаручы фәнни-методик бүлек республика дәрәҗәсендәге һәм муниципаль китапханәләр белән тыгыз һөнәри элемтәдә тора һәм китапханәләр эшенә яңадан-яңа формалар һәм алымнар кертүдә зур эш башкара.

Бүлекнең тарихына күз салсак, 1936 елда ул Мөхетдинова Рәйсә Зариф кызы һәм Хәбибуллина Зәйнәп Шакир кызы тарафыннан методик кабинет буларак ачыла, ә инде 1938 елда методик бүлек итеп үзгәртелә. Шул вакыттан алып республика китапханәчеләре арасында китапханә белемен тарату һәм аңлату буенча бүлек тарафыннан планлы эш алып барыла. Бөек Ватан сугышы елларында хәлләр авырая төшә. Сугыштан соңгы елларда Ж.С.Фәттахова, М.С.Иванова, О.Г.Старцева, М.Х.Делешова, Р.И. Файбусович кебек үз эшен яхшы белгән хезмәткәрләр эшкә килү белән бүлекнең эшчәнлеге җайланып китә. Китапханәчеләрнең һөнәри осталыгын арттыру, эштә яңа алымнар куллану, республика китапханәчеләре белән тәҗрибә алмашу даими рәвештә алып барыла. 1976–1980 елларда Татарстанда бөтен китапханәләр системасын үзәкләштерү башлана. Әлеге әһәмиятле һәм

Национальная библиотека Республики Татарстан является крупным научно-методическим центром, координирующим деятельность библиотек всех систем и ведомств, расположенных на территории республики. Возглавляет эту работу научно-методический отдел путём внедрения новых форм и методов в практику библиотек, профессионального взаимодействия с республиканскими и муниципальными библиотеками.

История отдела, у истоков которого стояли Мухитдинова Раиса Зарифовна и Хабибуллина Зайнап Шакировна, начинается в 1936 году с открытия методического кабинета, преобразованного в 1938 году в методический отдел. С этого времени ведётся планомерная деятельность по распространению библиотечных знаний среди библиотекарей республики. В годы войны работа методического отдела затрудняется. Активизация деятельности отдела происходит в послевоенные годы с приходом нового состава сотрудников: Ж.С.Фаттаховой, М.С.Ивановой, О.Г.Старцевой, М.Х.Делешовой, Р.И.Файбусович. Становится регулярной работа по повышению профессиональной квалификации библиотекарей с применением новых методов обучения, происходит обмен опытом между библиотеками республики. В 1976–1980 годах осуществляется централизация всей библиотечной системы Татарстана. Эту важную и сложную работу провели специалисты научно-методического отдела Р.У.Измайлова, Н.А.Асулкаева, Е.Г.Логинова (Шемелова) и др. совместно с министерством культуры ТАССР. Для многих сотрудников библиотеки работа в научно-методическом отделе стала отправной точкой карьерного роста.

Сегодня здесь работают опытные специалисты, профессионалы своего дела. С 2013 года возглавляет отдел Давлетшина Светлана Римовна. В 1985 году начали трудовую деятельность Зуева Ольга Ивановна, заведующая сектором инновационной работы библиотек и Хусаинова Эльвира Гусмановна, главный библиотекарь и социолог. С 1994 года в отделе работают главные библиотекари Замалиева Зайнаб

катлаулы эшне бүлек хезмәткәрләре Р.У.Измайлова, Н.Ә. Асылкаева, Е.Г.Логинова (Шемелова) һәм башкалар ТАССР мәдәният министрлыгы белән берлектә башкаралар. Фәнни-методик бүлектә эшләүчеләрнең күбесенең хезмәт баскычыннан югары күтәрелүе биредә башлана.

Хәзерге көндә бүлектә тәҗрибәле белгечләр, үз эшенең осталары эшли. 2013 елдан бүлекне Дәүләтшина Светлана Рим кызы җитәкли. 1985 елда китапханәләрнең яңача эшләве секторы мөдире Зуева Ольга Ивановна, баш китапханәче һәм социолог Хөсәенова Эльвира Госман кызы биредә хезмәт юлын башлыйлар. Баш китапханәчеләр Җамалиева Зәйнәп Әбугали кызы һәм Фәтхиева Кира Бексовна 1994 елда, ә Гаязова Рәмзия Ринат кызы бүлеккә 1999 елда эшкә киләләр. 2015 елда бүлеккә яңа килгән хезмәткәр Шиһабетдинова Рәсимә Ринат кызы да һөнәренең серләрен тырышып өйрәнә.

2015 елның 1 гыйнвары мәгълүматларына караганда Татарстан халкына Татарстан Республикасы Мәдәният министрлыгына караган 1545 китапханә (Татарстан Республикасы Милли китапханәсе, Республика яшүсмерләр китапханәсе, Республика балалар китапханәсе, Күрмәүчеләр һәм начар күрүчеләр өчен Республика махсус китапханәсе һәм 1541 муниципаль китапханә) хезмәт күрсәтә.

Республика китапханәләре эшчәнлегенең барлык мәсьәләләре Татарстан Республикасы мәдәният министрлыгы белән берлектә хәл ителә. Фәнни-методик бүлеккә республика районнарындагы китапханәләрнең хәлен, алар эшендәге кыенлыкларны ачыклау, аларны бетерү юлларын күрсәтү,

Абугалиевна и Фатхеева Кира Бексовна, а с 1999 года – Гаязова Рамзия Ринатовна. В связи с укрупнением отдела в 2015 году принята на работу Шигабутдинова Расима Ринатовна.

На первое января 2015 года библиотечное обслуживание населения Татарстана осуществляют 1545 общедоступных библиотек системы министерства культуры РТ. В их числе 4 республиканские библиотеки (Национальная библиотека РТ, Республиканская юношеская библиотека, Республиканская детская библиотека, Республиканская специальная библиотека для слепых и слабовидящих) и 1541 муниципальная библиотека.

Все вопросы библиотечной деятельности республики решаются Национальной библиотекой РТ в тесном сотрудничестве с Министерством культуры РТ. При этом важнейшими направлениями работы научно-методического отдела являются мониторинг состояния библиотечного дела в районах республики, прогнозирование деятельности государственных и муниципальных библиотек; определение основных направлений научно-методической и научно-исследовательской деятельности в государственных и центральных муниципальных библиотеках; координация научно-методической деятельности государственных и муниципальных библиотек и др.

Научно-методический отдел библиотеки готовит ежегодные аналитические сборники «Государственные и муниципальные библиотеки Республики Татарстан». Для этого составляется Основной Свод годовых сведений об общедоступных (публичных) библиотеках системы Министерства культуры РТ с использованием информационно-аналитической системы БАРС. Web-Своды – программный комплекс, который ускоряет обработку информации о библиотечной деятельности в регионе на основе web-технологии в online-режиме через Интернет. Комплекс используется научно-методическим отделом Национальной библиотеки РТ, республиканскими и муниципальными библиотеками РТ с 2010 года.

Новые технологии формируют новое информационное пространство, которое влияет на формы общения библиотеки и читателя. Активно развиваются проекты по созданию электронных каталогов (в том числе сводного) с подключением к нему республиканских и муниципальных библиотек Татарстана.

Специалисты научно-методического отдела Национальной библиотеки РТ оказывают систематическую методическую и консультационную помощь муниципальным библиотекам республики и библиотекам

дәүләт һәм муниципаль китапханәләр эшен фаразлау, дәүләт һәм үзәк муниципаль китапханәләрнең фәнни-методик һәм фәнни-тикшерү эшчәнлегенең төп юнәлешләрен билгеләү, дәүләт һәм муниципаль китапханәләрнең фәнни-методик эшен координацияләү эше дә йөкләнгән.

Китапханәнең фәнни-методик бүлеге ел саен «Татарстан Республикасының дәүләт һәм муниципаль китапханәләре» дигән аналитик җыентык чыгара. Әлеге хезмәт мәдәният министрлыгы системасына караган китапханәләрнең еллык эш мәгълүматлары нигезендә, БАРС мәгълүмати-аналитик системасын кулланып башкарыла.

Бүлек эшендә яңалыклар берсе артыннан икенчесе туып кына тора. Электрон каталоглар (шул исәптән җыелма каталогны) төзү һәм аңа Татарстанның барлык китапханәләрен тоташтыру проекты гамәлгә ашырыла. Татарстан Республикасы Милли китапханәсенең фәнни-методик бүлеге хезмәткәрләре республика муниципаль китапханәләренә һәм башка ведомостволарга караган китапханәләргә дә даими рәвештә методик һәм консультация ярдәме күрсәтәләр. Китапханә эшен оештыруның төрле мәсьәләләре, шул исәптән хисап бирү формалары, китап фондларын оештыру, методик эшләрне алып баруга караган күп кенә файдалы киңәшләр бирелә.

Методик ярдәмнең иң әһәмиятлесе – методик кулланма-ярдәмлекләр төзү һәм бастырып чыгару. Бүлекнең оештырылган көненнән алып бүгенгә кадәр хезмәткәрләр тарафыннан китапханә эшчәнлегенең барлык өлкәләренә караган 1000 гә якын методик кулланма һәм тәкъдимле әдәбият исемлекләр төзелгән.

Методик эшнең тагын бер мөһим тармагы – республика китапханәчеләренең белемен өзлексез арттыру, аларның квалификациясен күтәрү. Шул максаттан чыгып семинарлар, җыелышлар, фәнни-практик конференцияләр үткәрелә, төбәк семинарлары да китапханәчеләргә зур ярдәм күрсәтә. Россия төбәкләрендә яшәүче татарларга хезмәт күрсәтүче китапханәчеләр дә әлеге чаралардан бик теләп файдаланалар.

Китапханә эшендәге яңалыкларны күзәтеп бару, белү һәм аны республика китапханәләренә җиткерү – бүлекнең тагын бер әһәмиятле бурычы. Хезмәткәрләр Татарстан Республикасы мәдәният министрлыгы грантларын караучы һәм тикшерүче экспертлар комиссиясе утырышларында актив катнашалар. Ел саен Татарстан Милли китапханәсе респуб-

других ведомств. Консультации проводятся по различным вопросам организации работы библиотек, в том числе по формам отчётности, проектной деятельности, работе с кадрами, нормативно-правовым вопросам, организации книжных фондов и методической работе.

Наиболее эффективной формой оказания методической помощи является разработка и издание методической литературы. За всю историю существования отдела его сотрудниками подготовлено около 1000 наименований методических пособий и рекомендаций по всем направлениям библиотечной деятельности.

Важнейшим направлением методической работы является организация системы непрерывного образования библиотечных работников республики. Прежде всего, это повышение квалификации библиотекарей, которое осуществляется посредством проведения семинаров, совещаний, научно-практических конференций. Также библиотекари обучаются по соответствующим программам в рамках дополнительного профессионального образования, организуются выездные зональные семинары. Большая работа проводится по обучению библиотекарей, работающих с татарским населением в регионах России и СНГ.

Выявление инноваций в библиотечном деле и внедрение их в практику библиотек республики – ещё одно важное направление работы научно-методического отдела. Его сотрудники регулярно участвуют в работе заседаний экспертной комиссии по рассмотрению и присуждению грантов Министерства культуры РТ. Ежегодно Национальной библиотекой РТ определяются лауреаты премии конкурсов «Лидер» и «Творческий

поиск» среди муниципальных библиотек республики. Премии учреждены в 2000 году Министерством культуры РТ в целях развития творческой и инновационной активности библиотечных работников, стимулирования их профессиональной деятельности, направленной на сохранение лучших традиций и развитие библиотечного дела республики. За время существования премий награду получили 14 централизованных библиотечных систем республики и 44 библиотеки разного уровня. Для многих муниципальных библиотек конкурсы стали своеобразной стартовой площадкой для развития инновационной деятельности.

Своеобразным брэндом, зародившимся в стенах Национальной библиотеки РТ в 1987 году, можно считать республиканский конкурс «Ел китабы» («Книга года»). Вот уже на протяжении 28-ми лет в ходе этого конкурса определяются самые популярные и читаемые книги, изданные в Татарстане, что вызывает живой интерес всей читающей общественности республики.

С 1993 года активно реализуется социологическая деятельность. В её задачи входит научно-исследовательская работа в области библиотечной социологии, поиск путей совершенствования деятельности и перспективного развития библиотеки. За эти годы проведено 9 полномасштабных социологических исследований и 12 социологических опросов локального характера. При этом основными направлениями социологической деятельности являются организация и совершенствование обслуживания через изучение пользователей как потребителей информации, изучение кадровых ресурсов библиотеки, изучение чтения, также активно разрабатываются вопросы взаимодействия Национальной библиотеки Татарстана и муниципальных библиотек республики.

Поиск новых, более действенных форм и методов работы, тесная связь с общественностью республики и регионами с компактным проживанием татарского населения характерны для работы научно-методического отдела – одного из важнейших и старейших подразделений Национальной библиотеки Республики Татарстан на современном этапе.

лика муниципаль китапханәләре арасында «Лидер» һәм «Иҗади эзләнү» конкурсларын үткәрә, лауреатларны билгели. Әлеге конкурслар һәм аларның премияләре 2000 елда ТР Мәдәният министрлыгы тарафыннан китапханәчеләрнең иҗади активлыгын арттыру, аларның һөнәри эшчәнлегенә этәргеч бирү, китапханә эшенең традицияләрен саклап, аны тагын да үстерү максатыннан чыгып гамәлгә куелды. Шушы вакыт аралыгында 14 Үзәкләштерелгән китапханәләр системасы һәм 44 китапханә әлеге бүләккә ия булдылар.

1987 елдан бирле Татарстан Республикасы Милли китапханәсе тарафыннан «Ел китабы» дигән республика конкурсы үткәрелеп килә. 28 ел дәвамында Татарстанда басылган иң популяр, иң укыла торган китаплар билгеләнә, китап укучыларда һәм җәмәгатьчелектә китап укуга зур кызыксыну тудырыла.

1993 елдан социологик эшчәнлек алып барыла. Аның төп бурычы – китапханә социологиясе өлкәсендә фәнни-тикшеренү эше алып бару, аны тагын да камилләштерү юлларын эзләү. Шушы елларда 9 тулымасштаблы социологик тикшеренү һәм 12 локаль характердагы социологик сораштыру үткәрелгән.

Фәнни-методик бүлек хезмәткәрләре китапханәнең олуг юбилеен яңа эш алымнарын һәм кызыклы юнәлешләрне гамәлгә кертү омтылышы, республикабыз җәмәгатьчелеге һәм Татарстаннан читтә яшәүче татарлар белән элемтәләрне яхшырту теләге, эшкә иҗади караш, көч һәм дәрт белән каршылыйлар.

ЧИТ ТЕЛЛӘРДӘГЕ ӘДӘБИЯТ БҮЛЕГЕ

ОТДЕЛ ЛИТЕРАТУРЫ НА ИНОСТРАННЫХ ЯЗЫКАХ

Гыйльми хезмәткәрләрнең, белгечләрнең мәгълүмати ихтыяҗларын канәгатьләндерү, китапханә хезмәтләреннән файдаланучыларга чит телләр өйрәнүдә ярдәм итү максаты белән 1960 елда фәнни китап абонементы кысаларында чит телләрдәге китаплар белән эшләү бүлекчәсе төзелә. 1987 елда исә мөстәкыйль структур берәмлек – чит телләрдәге әдәбият бүлеге аерып чыгарыла.

Хәзерге көндә бүлек фонды дөньяның 50 телендәге 34 мең басманы үз эченә ала, алар төрле тармакларга – табигать фәннәренә, икътисадка, тарихка, хокук белеменә, медицинага һ.б. карый. Матур әдәбият әсәрләре дә, илләрне өйрәнү, тел белеме һәм сәнгать тә киң чагылыш тапкан. Файдаланучыларга Россиянең һәм чит илләрнең дөньядагы 10 телдә чыккан вакытлы матбугат басмалары тәкъдим ителә, газеталар һәм журналлар мәгълүмат тапшыруның һәм алуның мөһим чараларыннан санала бит. Чит телләрдәге матбугатны уку теге яки бу телдәге басма текстта ориентлашуны җиңеләйтеп кенә калмый, дөньяга карашны киңәйтә, күп халыкларның мәдәниятен һәм традицияләрен танып белергә мөмкинлек тудыра.

Чит телләр өйрәнү барышын күңелле һәм мавыктыргыч итәргә теләгәннәр өчен инглиз, алман, француз телләрендәге нәфис, мультипликацион, документаль фильмнар тупланмасы, компьютер аша укыту программалары бар.

ТР Милли китапханәсе җитәкчелегенең Гёте исемендәге Алман мәдәният үзәге белән хезмәттәшлеге кысаларында 2001 елның 9 ноябрендә чит телләрдәге әдәбият бүлегендә Алман уку залы ачылды. Аның ачылышы алман телен өйрәнү белән шөгыльләнүчеләр өчен чын бүләк булды. Залның Гёте исемендәге Алман мәдәният үзәге теләктәшлеге белән ел саен тулыланып торган фондында күпсанлы белешмә басмалар һәм монографияләр, классик һәм заманча матур әдәбият, төрле юнәлештәге газета һәм журналлар, алман музыкасы, нәфис һәм документаль фильмнар, экранлаштырылган театр спектакльләре яздырылган видео- һәм аудиоматериаллар бар.

В 1960 году в структуре абонемента научной книги с целью удовлетворения информационных потребностей научных работников, специалистов и в целях оказания помощи читателям в изучении и освоении иностранных языков был выделен отдел по работе с иностранной книгой. В 1987 году было выделено самостоятельное структурное подразделение библиотеки – отдел литературы на иностранных языках.

На сегодняшний день фонд отдела насчитывает более 34 000 документов на 50 языках мира по разным отраслям знаний: естественным наукам, экономике, истории, юриспруденции, медицине. Широко представлена художественная литература, а также литература по страноведению, языкознанию и искусству. Читателям предлагаются периодические издания российской и зарубежной прессы (на 10 языках мира), ведь газеты и журналы в современной жизни – важнейшее средство передачи информации. Чтение периодики на иностранных языках не только облегчает ориентацию в иноязычном печатном тексте, но и позволяет расширить кругозор, познать культуру и традиции многих народов.

Для тех, кто хочет сделать процесс изучения иностранных языков еще более приятным и увлекательным, предложена хорошая видеотека художествен-

Файдаланучылар өчен мәдәни һәм мәгърифәтчелеккә йөз тоткан чаралар үткәрү – бүлек эшчәнлегендәге мөһим юнәлеш. Алман уку залында алман язучылары һәм рәссамнары белән очрашулар уздырыла. Мәсәлән, Россиядә Алман теле һәм әдәбияты елында (2014/2015) Татарстан Республикасы Милли китапханәсендә Алмания язучылары булды, алар Казан шәһәрендә яшәүчеләргә алман һәм рус телләрендә басылган әсәрләреннән өзекләр укыдылар, алман рәссамнары сәнгать һәм гомуми белем бирү мәктәпләре укучылары өчен сәнгати мастер-класслар үткәрде.

Чит телләрдә аралашу клублары бүлек оешканнан алып бүгенгәчә уңышлы эшли. Тыңлаучылар һәм катнашучылар арасында студентлар, мәктәп укучылары гына түгел, өлкән яшьтәге кешеләр дә бар. Бу күренеш чит телләр өйрәнүгә ихтыяҗ барлыгын раслый. Чит телләрне өйрәнүче студентлар белән өч айга бер мәртәбә тематик очрашулар оештырыла, болар – нигездә, чит телләр өйрәтү методикасына һәм илләр өйрәнүгә багышланган дәресләр. Мәктәпкәчә яшьтәге һәм кече яшьтәге мәктәп балаларын махсус тел өйрәнү курсларына әти-әниләре алып килә. Иҗат итәргә яратучылар өчен бирудә «Кул эшләре остаханәсе» эшли, теләгән һәркем төрле илләрнең һәм халыкларның декоратив-куллама сәнгате белән таныша ала, хәтта үзе нәрсәдер ясап карарга да мөмкин.

Бүлекнең горурлыгы – «Мин – укучы» әдәби проекты. Аның максаты – үсеп килүче буында уку культурасын тәрбияләү һәм җәмгыятьтә китапның, укуның, китапханәнең дәрәҗәсен күтәрү. Проектны гамәлгә ашыру дәвамында мәктәп укучылары

ных, мультипликационных и документальных фильмов на английском, немецком и французском языках, компьютерные обучающие программы.

9 ноября 2001 года в рамках сотрудничества руководства Национальной библиотеки РТ и Немецкого культурного центра им. Гёте в структуре отдела литературы на иностранных языках был открыт Немецкий читальный зал. Его открытие стало настоящим подарком для тех, кто занимается изучением немецкого языка. Фонд зала, ежегодно пополняемый благодаря поддержке Немецкого культурного центра им. Гёте, представлен большим количеством справочных изданий и монографий, классической и современной художественной литературой, газетами и журналами разного направления, видео-, аудиоматериалами с записями немецкой музыки, художественными, документальными фильмами и экранизированными театральными постановками.

Проведение культурных и образовательных мероприятий для читателей – важное направление в деятельности отдела. В Немецком читальном зале проводятся встречи с немецкими писателями и художниками. Так, например, в рамках мероприятий Года немецкого языка и литературы в России (2014/2015) Национальную библиотеку Республики Татарстан посетили писатели из Германии, представив вниманию жителей г. Казани отрывки из своих произведений на немецком и русском языках, немецкие иллюстраторы провели для учеников художественных и общеобразовательных школ художественные мастер-классы.

Клубы общения на иностранных языках с носителями языка остаются актуальными с момента образования отдела и по сей день. Слушателями и участ-

өчен чит телләр әдәбиятына багышланган күзәтмә-мәгълүмати очрашулар циклы уза. Һәр очрашу – әсәр, аның авторы, автор яшәгән ил белән танышу. Аралашу (бергә тыңлау, кабатлау, рольләргә бүлеп уйнау, хәрәкәтле уеннар һ.б.) вакытында бала өчен күзәтү, тыңлау, чагыштыру мөмкинлекләре туа.

Әлеге очрашу-дәресләрдә күңелләрендә барлыкка килгән образларны, кәефне балалар рәсемгә төшерә, үзләре ясый торган аппликациядә, әвәләгән әйберләрендә чагылдыра. Иҗат белән шөгыльләнү баланың һәрьяклы үсешенә (акыл туплау, матурлыкны тоя белү, гәүдә өлешләренең хәрәкәтләнүе) ярдәм итә, шулай ук эчке тәэсир-күзаллауларны аңлата, шөгыльдән ләззәт ала белергә булыша.

2014/2015 уку елында бүлек хезмәткәрләре «Мин – укучы» проекты буенча кече яшьтәге мәктәп балалары белән актив эшләделәр. Уку елы ахырында проектта катнашкан балаларның әти-әниләреннән сораштыру үткәрелде. Нәтиҗәләр бик сөендерә: җавап бирүчеләрнең 99%-ы балаларының укуга, әдәби әсәрләргә карата кызыксынуы артуын, әдәбиятны дөрес сайлый башлауларын, уку һәм сөйләм техникасы камилләшүен билгеләгән. Әти-әниләр, дәресләр ахырында һәрвакыт иҗат өлеше булганга, ә иҗат бала өчен – табигый ихтыяҗ, анда бала күңеленең эчке тормышы чагыла, балаларының үз хисләре турында ешрак сөйләвен әйткән.

Чит телләр белү бервакытта да артык булмаган, хәзерге җәмгыятьтә ул аеруча кирәк. Моның аша хәтер дә ныгый, дөньяны тану да киңәя, шәхес күпьяклап үсә. Милли китапханәнең чит телләр әдәбияты бүлеге – бу кызыклы һәм мавыктыргыч юнәлештә ышанычлы ярдәмче.

никами выступают не только студенты и школьники, но и люди старшего поколения. Это говорит о том, что потребность в изучении иностранных языков есть. Каждый квартал устраиваются тематические встречи со студентами, изучающими иностранные языки – в основном это занятия по методике преподавания иностранных языков и страноведению. Увлеченные родители с удовольствием приводят своих чад на обучающие языковые курсы для детей дошкольного и младшего школьного возраста. Для любителей творчества в отделе проходят мастер-классы клуба «Лавка ручных работ», где любой желающий может познакомиться с декоративно-прикладным искусством разных стран и даже попробовать самостоятельно смастерить что-то сам.

Гордость отдела – это литературный проект «Я – читатель». Цель проекта – формирование культуры чтения среди подрастающего поколения и повышения престижа книги, чтения и библиотеки в обществе. Реализация проекта представляет собой цикл обзорно-информационных встреч для учащихся школ, посвященных зарубежной литературе. Каждая встреча – это знакомство с автором, его страной и произведением. В ходе общения (совместное слушание, повторение, разыгрывание по ролям, подвижные игры и др.) ребенок получает возможность наблюдать, слышать, сравнивать.

Знание иностранных языков давно не является излишеством, теперь изучение иностранного языка просто необходимо для современного общества. Это и прекрасное средство для тренировки памяти, расширения кругозора и всестороннего развития личности. Отдел литературы на иностранных языках – верный помощник в этом интересном, увлекательном процессе.

СӘНГАТЬ БҮЛЕГЕ | ОТДЕЛ ИСКУССТВ

Бүлекнең тарихы онытылмас һәм мавыктыргыч вакыйгаларга бик бай. Кайберләрен хәзер әйтеп китәрбез.

Сәнгать бүлеге 1987 елда Казан шәһәре Үзәк китапханәсенең ноталар һәм музыка бүлегендә ачыла. Үз гомерендә бүлеккә 2 тапкыр урынын алыштырырга туры килә. Башта әлеге бүлек Казанның «Печән базары» мәчете бинасында урнаша (хәзер «Нурулла» мәчете, Мәскәү урамы, 74), аннан соң 1989-1999 елларда Карл Маркс урамында, 36 нчы йортта эшли, бүгенге адресы – Театр урамы, 5 нче йорт.

Н.Җиһанов исемендәге Казан дәүләт консерваториясенә, И.Әүхәдиев исемендәге Казан музыка көллиятенә, М.Җәлил исемендәге Татар дәүләт академия опера һәм балет театрына, С.Сәйдәшев исемендәге Зур концерт залына, В.Суриков исемендәге Мәскәү дәүләт академия сәнгать институтының Казан филиалына якын урнашуы студентлар, музыкантлар, сәнгать сөючеләр, сынлы сәнгать укытучылары өчен бик тә уңайлы булды, шуңадыр инде бүлек ел саен 1500 файдаланучыга хезмәт күрсәтә.

Бүлектә уку залы, музыкаль язмалар тыңлау өчен махсус урыннар, фильмнар һәм белем арттыру программалары бар, Интернеттан файдалану өчен барлык шартлар тудырылган.

История отдела богата яркими событиями и достижениями, о наиболее значимых из которых мы хотели бы рассказать.

Отдел искусств был создан в 1987 году на базе нотно-музыкального отдела Центральной библиотеки г. Казани. За время своего существования отдел дважды и очень удачно менял свое местоположение. Первоначально отдел искусств располагался в здании мечети «Сенного базара» (ныне – мечеть «Нурулла», ул. Московская, 74), затем, с 1989 по1999 гг., – ул. К. Маркса, д. 36, а с 1999 г. и по сегодняшний день – на ул. Театральной, д. 5.

Расположение в непосредственной близости от Казанской государственной консерватории им. Н. Жиганова, Казанского музыкального училища (колледжа) им. И. Аухадеева, Татарского государственного академического театра оперы и балета им. М. Джалиля, Большого концертного зала им. С. Сайдашева, Казанского филиала Московского академического художественного института им. В.И.Сурикова сделало отдел искусств чрезвычайно популярным среди студентов, музыкантов, учителей изобразительного искусства, музыки и любителей искусства. Отдел обслуживает более 1500 пользователей ежегодно.

Отдел искусств работает в режиме читального зала, имеет специально оборудованные места для прослушивания музыкальных записей, просмотра фильмов и образовательных программ, работы в Интернете.

Штат отдела искусств – 5 человек. За все годы существования отдела костяк сотрудников остается неизменным. Со дня основания и до октября 2013 года отдел искусств возглавляла Рудик Татьяна Никитична. Более 25 лет в отделе искусств трудятся Липачева Марина Вячеславовна (с 2015 года – заведующая отделом) и Мухаметзянова Альфия Махмутовна, 20 лет трудового стажа в отделе искусств у Артамоновой Елены Юрьевны. С 2010 года

Сәнгать бүлегендә 5 хезмәткәр эшли. Алар – үз эшләренең осталары. Бүлек ачылганнан алып 2013 елның октябренә кадәр коллективны Татьяна Никитична Рудик җитәкләде. 25 елдан артык бүлектә Липачева Марина Вячеславовна (2015 елдан – бүлек мөдире) һәм Мөхәммәтҗанова Әлфия Мәхмүт кызы хезмәт куялар. Елена Юрьевна Артамонованың да хезмәт стажы 20 ел. 2010 елда коллективка Малафеева Ольга Владимировна килде һәм тиз арада үз кеше булып китте һәм күптән түгел (2015 елныңмартында) безгә Ефимова Ирина Борисовна килеп кушылды.

Бүлекнең даими укучылары арасында Татарстан Республикасының күренекле сәнгать осталары, композиторлар, музыка белгечләре, Казандагы югары уку йортлары галимнәре һ.б. булулары белән без хаклы рәвештә горурланабыз. Күренекле артистлар Юрий Борисенко, Эмиль Җәләлетдинов, Юлия Җиһаншина, музыкантлар Юзефина Сокольская, Гүзәл Мөмәммәтдинова, музыка белгече Гүзәл Юнысовалар белән безнең бүлекне күпьеллык иҗади дуслык җепләре бәйли.

Сәнгать бүлегенең шәрәфле укучылары – композиторлар Леонид Любовский, музыка белгече Светлана Захарова, опера сөючеләр клубы президенты Ольга Иглина.

Китапханәнең кыйммәте һәм башкалар белән ярышырлык сәләте, иң беренче чиратта, аның фондлары составы белән билгеләнә. Бүлекнең китап фондын оештырганда Татарстан һәм татар халкының сәнгать тарихын чагылдырган документларга, классик һәм хәзерге заман сәнгатенә игътибар бирелә. Үзәк китапханәдән мирас булып нота һәм грампластинкалар гына калган булса, сәнгать бүлеге үзенең яшәү дәверендә фондларның санын күбәйтүгә ирешә, хәзер биредә 47000 документ саклана, алар арасында китаплар, ноталар, электрон басмалар, грампластинкалар бар.

Белешмә-библиографик эшчәнлек өлкәсендә бүлекнең зур казанышы булып Татарстан композиторлары иҗатына багышланган популяр электрон белешмәлекләр нәшер итү санала. Мәгълүмат-библиография һәм сәнгать бүлекләренең уртак проекты булган әлеге хезмәтләр Татарстан Республикасы Милли китапханәсендәге «Татарстан Республикасының күренекле мәдәният эшлеклеләре» дигән гомуми тупланманың бер өлеше буларак 2010–2015елларда эшләнеп, Татарстан Республикасы Милли китапханәсе сайтында урнаштырылды. Әлеге электрон белешмәлекләр Салих Сәйдәшев, Нәҗип Җиһанов, Рөстәм Яхин, Сара

органично влилась в коллектив Малафеева Ольга Владимировна, и совсем недавно (с марта 2015 года) работает Ефимова Ирина Борисовна.

Среди читателей – видные деятели искусства Республики Татарстан: композиторы, музыковеды, преподаватели творческих вузов г. Казани и многие другие. Многолетняя творческая дружба связывает отдел с певцами Эмилем Залядьдиновым, Юрием Борисенко, Юлией Зиганшиной, музыкантами Юзефиной Сокольской, Гузель Мухаметдиновой, музыковедом Гузель Юнусовой. Почетными читателями отдела искусств являются композиторы Леонид Любовский, музыковед Светлана Захарова, президент клуба любителей оперы Ольга Иглина.

Ценность и конкурентоспособность библиотеки определяются, в первую очередь, составом ее фондов. Приоритетными направлениями в формировании фондов отдела являются комплектование документами по истории искусства Татарстана и татарского народа, классическому и современному искусству. Унаследовав от Центральной библиотеки на этапе создания лишь ноты и грампластинки, отдел искусств за время своего развития увеличил численность фондов, и в настоящее время фонд составляет более 47 тыс. документов, среди которых – книги, ноты, электронные издания, грампластинки.

В справочно-библиографической деятельности большим достижением отдела искусств является выпуск популярных электронных справочников,

Садыйкова, Җәүдәт Фәйзи, Мансур Мозаффаров, Мирсәет Яруллин, Хөснулла Вәлиуллин, Рафаэль Белялов, Леонид Любовский иҗатларына багышланган.

Сәнгать бүлеге төзегән «Татарстанның музыкаль мирасы» (2010) дигән библиографик күрсәткеч тә күпьеллык фәнни эшчәнлекнең күркәм нәтиҗәсе. Аны милли музыкабызның ноталы басмалары репертуарын төзүнең нигезе дип санарга була. Библиографик күрсәткеч 1934–2000 елларда чыккан һәм Татарстан Республикасының иң эре китапханәләрендә саклانучы ноталы басмалар турында мәгълүматны үз эченә алган.

Сәнгать бүлеге эшчәнлегенең бер тармагы мәгърифәтчелеккә багышланган. Биредә китап һәм картина-рәсемнәр күргәзмәләре, музыкаль альбомнар премьералары, китап презентацияләре, музыкаль-тематик кичәләр, Мәгълүмат һәм Ачык ишекләр көннәре бик еш уздырыла.

«Театр кунакханәсе» Г.Камал исемендәге Татар дәүләт академия театры артистлары Әзһәр Шакиров, Ринат Таҗетдинов, Наил Дунаев, Ирек Баһманов, Нәҗибә Ихсанова, Равил Шәрәфиев, Хәлим Җәләлов, Фуат Әбүбәкеров һәм театрның яшь артистлары белән күпсанлы очрашулар үткәрде.

Без рәхәтләнеп милли мәдәниятебез тарихын өйрәнәбез, аңа кат-кат әйләнеп кайтабыз, чөнки үткәне юкның бүгенгесе дә бик сай, ә киләчәге бөтенләй юк.

посвященных творчеству композиторов Татарстана. Этот совместный проект информационно-библиографического отдела и отдела искусств – часть общей коллекции Национальной библиотеки Республики Татарстан «Выдающиеся деятели культуры Республики Татарстан». В 2010 – 2015 гг. были подготовлены и размещены на сайте Национальной библиотеки Республики Татарстан популярные электронные справочники, посвященные творчеству Салиха Сайдашева, Назиба Жиганова, Рустема Яхина, Сары Садыковой, Джаудата Файзи, Мансура Музафарова, Мирсаида Яруллина, Хуснуллы Валиуллина, Рафаэля Белялова, Леонида Любовского.

Результатом многолетней научной деятельности отдела искусств является выпуск библиографического указателя «Музыкальное наследие Татарстана» (2010 г.), который является основой репертуара национальных нот. Библиографический указатель содержит сведения о нотных изданиях, выпущенных в 1934-2000 гг., имеющихся в фондах крупнейших библиотек Республики Татарстан.

Важнейшим направлением деятельности отдела искусств является просветительская работа. На широкий читательский круг рассчитаны выставки книг и картин, различные обзоры, премьеры музыкальных альбомов, презентации книг, музыкально-тематические вечера, Дни информации, Дни открытых дверей и др.

«Театральная гостиная» провела цикл встреч на татарском языке с артистами Татарского государственного академического театра им. Г. Камала Азгаром Шакировым, Ринатом Тазетдиновым, Наилем Дунаевым, Иреком Багмановым, Нажибой Ихсановой, Равилем Шарафеевым, Халимом Заляловым, Фуатом Абубакировым и молодыми артистами театра.

Сотрудники отдела с удовольствием обращаются к истории, так как это помогает строить настоящее и воплощать мечты в будущем!

ТЕРКӘҮ ҺӘМ СТАТИСТИКА БҮЛЕГЕ

Мөстәкыйль структур берәмлек буларак исәпкә алу секторы 1971 елдан бирле эшли, 1996 елдан исәпкә алу һәм тикшерү бүлекчәсе, 2000 елдан алып теркәү һәм статистика бүлеге дип атала.

Бүлекнең төп бурычлары:

– хезмәт күрсәткечләре статистик исәбенең тулылыгын һәм төгәллеген тәэмин итү;

– бердәм укучы билеты нигезендә китапханәдән файдаланучыларга уңай эш шартлары тудыру;

– фондның сакланышын тәэмин итү максатында китапханәдән файдалану кагыйдәләренең үтәлешен тикшерү;

– үзәкләштерелгән китапханәләр системаларына файдаланучылар белән эшнең исәбен алып баруда методик ярдәм күрсәтү.

Бүлекнең төзелеше:

– китапханәгә укучы итеп язу һәм җыелма статистик исәп төркеме;

– тикшерү төркеме.

Беренче төркем файдаланучыларны китапханәдән файдалану кагыйдәләре нигезендә китапханәгә укучы итеп яза һәм аларны яңадан терки. Яңа файдаланучыларны китапханә төзелеше, аннан файдалану кагыйдәләре белән таныштыра, китапханә күрсәтә торган хезмәтләр турында мәгълүмат бирә.

Тикшерү төркеме китапханәгә йөрүчеләрнең исәбен алып бара һәм кагыйдәләрнең үтәлешен тикшереп тора.

Бүлек статистик исәпне тәэмин итүдә катнашучы структур бүлекчәләрнең эшен координацияли, бүлекләрдә исәп эшенең куелышын тикшерүне оештыра, исәп документларын бердәм нормага китерә. Һәр квартал саен файдаланучыларга хезмәт күрсәтүче бүлекләрдән статистик мәгълүматлар җыя һәм аларны китапханә буенча гомумиләштерә.

Теркәү һәм статистика бүлеге катнашында файдаланучылар һәм китапханәгә йөрүчеләрнең тәкъдимнәре исәпкә алына, администрациягә җиткерелә; китапханәдән файдалану кагыйдәләренең үтәлешен тәэмин итү буенча чаралар күрелә.

ОТДЕЛ РЕГИСТРАЦИИ И СТАТИСТИКИ

Как самостоятельное структурное подразделение отдел под названием «сектор учета» существует с 1971 года, с 1996 года – сектор учета и контроля, с 2000 года – отдел регистрации и статистики.

Основные задачи отдела:

– обеспечение полноты и точности статистического учета показателей работы;

– создание комфортных условий работы пользователям библиотеки на основе единого читательского билета;

– осуществление контроля за соблюдением правил пользования библиотекой в целях обеспечения сохранности фонда;

– оказание методической помощи централизованным библиотечным системам по вопросам учета работы с пользователями.

Структура отдела:

– группа записи и сводного статистического учета;

– группа контроля.

Группа записи занимается оформлением записи в библиотеку и перерегистрацией пользователей в соответствии с правилами пользования библиотекой, знакомит новых пользователей со структурой библиотеки, правилами пользования, информирует об услугах, предоставляемых библиотекой.

Группа контроля ведет учет и контроль за посещением библиотеки.

Отдел координирует работу структурных подразделений в обеспечении статистического учета, организует проверку постановки учета в отделах, унификацию учетных документов. Ежеквартально проводит сбор статистических сведений из отделов, обслуживающих пользователей, их обобщение в целом по библиотеке.

Силами отдела регистрации и статистики до сведения администрации библиотеки доводятся предложения пользователей; принимаются меры по обеспечению соблюдения правил пользования библиотекой.

ФАЙДАЛАНУЧЫЛАРГА ХЕЗМӘТ КҮРСӘТҮ БҮЛЕГЕ

ОТДЕЛ ОБСЛУЖИВАНИЯ ПОЛЬЗОВАТЕЛЕЙ

Файдаланучыларга хезмәт күрсәтү бүлеге Татарстан Республикасы Милли китапханәсенең уку залларында, китапханәара һәм түләүле абонемент аша файдаланучыларга хезмәт күрсәтә. Бүлек гуманитар фәннәр әдәбияты, техник һәм авыл хуҗалыгы әдәбияты бүлекчәләрен үз эченә ала.

Бүлек фондын монографияләр, фәнни хезмәтләр, мәкаләләр җыентыклары, тарих, хокук, фәлсәфи, педагогик, икътисад, тел белеме, әдәбият белеме, табигать белеме, техник, авыл хуҗалыгы буенча дәреслекләр һәм рус, башкорт, чуваш, мари, мордва, удмурт телләрендәге матур әдәбият тәшкил итә. Фәнни хезмәт, диплом, реферат язарга, яки семинар дәресләргә әзерләнергә кирәк булса, китаплар һәм электрон ресурслар һәрвакыт файдаланучылар карамагына тәкъдим ителә.

Укучыларга хезмәт күрсәтү бүлеге фондында 37700 данә документ саклана. Бу – иң яңа һәм еш сорала торган басмалар.

Укучыларга хезмәт күрсәтү бүлеге «Руслан» автоматлаштырылган китапханә-мәгълүмат системасында электрон җыелма каталогны төзү эшендә катнаша. Безнең хезмәткәрләр елына 10 меңгә якын библиографик язма–тасвирлама әзерләп электрон каталогка кертәләр.

Елына 8 меңнән артык файдаланучыга хезмәт күрсәтелә һәм 93 мең данәдән артык китап вакытлыча файдалануга бирелә.

Бүлек хезмәткәрләре китапханә фондларын пропагандалауда төрле ысуллар кулланалар: файдаланучыларга янәшәдәге ярдәмче һәм төп китап саклау бүлеге фондларыннан вакытлыча файдалануга документлар бирелә, китапханәдә һәм аннан читтә

Отдел обслуживания пользователей является самостоятельным структурным подразделением и осуществляет обслуживание пользователей в читальных залах библиотеки, по межбиблиотечному и платному абонементу. В структуре отдела два сектора: сектор литературы по гуманитарным наукам и сектор технической и сельскохозяйственной литературы.

Монографии, научные труды, сборники статей, учебники по истории, праву, философии, педагогике, экономике, языкознанию, литературоведению, естествознанию, технике, сельскому хозяйству и художественная литература на русском, башкирском, чувашском, марийском, мордовском, удмуртском языках– все эти книги представлены в нашем отделе. Если есть необходимость написать научную работу, диплом, курсовую, реферат, подготовиться к семинарским занятиям, то книги и электронные ресурсы всегда к услугам пользователей.

Фонд отдела насчитывает 37700 тысяч экземпляров документов. Это самые новые и часто спрашиваемые издания. Отдел обслуживания участвует в создании Сводного электронного каталога в автоматизированной библиотечно-информационной системе «Руслан», в год сотрудники составляют порядка 10 тысяч записей.

Ежегодно отдел обслуживает свыше 8 тысяч читателей и выдает более 93 тысяч книг. Отдел обслуживания пользователей ведет популяризацию фондов библиотеки среди всех категорий пользователей через различные формы информационной и библиотечной работы: осуществляет выдачу документов из

күргәзмәләр оештырыла, башка бүлекләр белән берлектә Белгечләр көннәре, Мәгълүмат көннәре, күргәзмәләр, укучылар конференцияләре, әдәби кичәләр уздырыла һәм башка массакүләм эшләр башкарыла.

Укучыларга хезмәт күрсәтү бүлеге китапханәнең уку залларында гына түгел, төнге түләүле абонемент аша да вакытлыча файдалануга документлар бирә. Матур әдәбият яратучыларның клубы да уңышлы эшләп килә. Файдаланучыларга бүлекнең эш юнәлеше белән бәйле төрле белешмәләр, белешмә һәм мәгълүмәт чыганакларыннан (шулай ук электрон мәгълүматлар базаларыннан) эзләү буенча консультацияләр бирү эшләре дә башкарыла.

Укучыларга хезмәт күрсәтү бүлегендә 9 хезмәткәр эшли: бүлек мөдире, 4 әйдәп баручы һәм 4 баш китапханәче. Барысы да югары белемле, эш стажлары 24 елдан 52 елга кадәр булган, үз эшләрен яратучы көчле белгечләр.Алар һәрвакыт файдаланучыларга тиз һәм югары сыйфатлы хезмәт күрсәтергә омтыла.

подсобного и частично открытого фонда, организует тематические выставки и подборки в помещении библиотеки и за её пределами, проводит совместно с другими отделами Дни специалиста, Дни информации, выставки, просмотры, читательские конференции, литературные вечера и другие формы массовой работы.

Отдел выдает документы не только для работы в читальном зале, но и во временное пользование через ночной платный абонемент. К услугам наших читателей работает абонемент Клуба любителей художественной литературы. Любой пользователь может получить справку по профилю отдела, помощь и консультацию по поиску и работе в справочных и информационных источниках, в т. ч. в электронных базах.

В отделе обслуживания пользователей работают девять человек: заведующая, 4 главных и 4 ведущих библиотекаря. Все сотрудники имеют высшее библиотечное образование, стаж работы от 24 до 52 лет. Это очень профессиональные и любящие свою работу специалисты, готовые всегда быстро и качественно обслужить читателей, чтобы им хотелось вновь посетить нашу библиотеку.

КҮРГӘЗМӘЛӘР ҺӘМ МӘДӘНИ ПРОГРАММАЛАР БҮЛЕГЕ

ОТДЕЛ ВЫСТАВОК И КУЛЬТУРНЫХ ПРОГРАММ

Төрледән-төрле күргәзмәләр кую һәм мәдәни чаралар үткәрү ысулы белән файдаланучыларга китапханәнең универсаль фонды һәм

Отдел осуществляет информирование пользователей о составе и содержании универсального фонда библиотеки через систему открытого доступа и другие виды услуг, координирует выставочную деятельность подразделений библиотеки, формирует общественное мнение и положительный имидж библиотеки как центра духовной культуры путем организации различных форм досуговой деятельности совместно с различными ведомствами и творческими коллективами.

В отделе ведется большая работа по популяризации книг. Два раза в месяц организуются выставки новых поступлений, тематические выставки в соответствии с планом работы библиотеки. Издаются каталоги наиболее значимых выставок. Создаются видео-презентации новых поступлений. Сотрудники отдела участвуют в организации выездных

составы турында тулы мәгълүмат бирә. Китапханә бүлекләренең күргәзмәләр оештыру эшчәнлеген координацияли. Иҗади коллективлар, ведомстволар катнашында төрле чаралар үткәреп, китапханәнең рухи-мәдәни учак икәне турында халыкка җиткерә, уңай иҗтимагый фикер тудырып, китапханәнең дәрәҗәсен күтәрә. Бүлек китап пропагандалау буенча зур эш башкара. Айга ике тапкыр яңа китаплар күргәзмәсе, китапханәнең эш планына кертелгән тематик күргәзмәләр оештырыла. Иң әһәмиятле күргәзмәләрнең каталоглары басылып чыга. Яңа килгән басмалар күргәзмәсе буенча видеопрезентацияләр эшләнә. Шулай ук хезмәткәрләр китапханәдән читтәге күргәзмәләрдә дә актив катнашалар. Мәгълүмати-реклама эшчәнлеге, гаммәви мәгълүмат чаралары аша республика, шәһәр иҗтимагый оешмалары белән элемтәләрне киңәйтү алып барыла. Китапханә – китап саклау урыны гына түгел, ә бәлки мәдәни үзәк тә.

Китап укучыларны китапханәгә тарту өчен төрле алымнар эзләргә, уйлап табарга туры килә. Түгәрәк өстәлләр, иҗади кичәләр, китап презентацияләре, телекүперләр һәм башка мәдәни-гаммәви чаралар Татарстан Республикасы Милли китапханәсенең абруен күтәрә, аны киң даирәләргә тарата. Бүлек үткәргән «Театраль кунакханә», «Әдәби кунакханә» дигән зур масштаблы чараларны халык яратып кабул итте. Китапханәгә укырга йөрүчеләр саны артты.

Бүлектә югары белемле, эшкә җаны-тәне белән бирелгән 4 хезмәткәр эшли.

выставок-просмотров. Ведется информационно-рекламная деятельность, расширяются контакты библиотеки с населением, общественными организациями республики, города, средствами массовой информации.

Привлечению к чтению в библиотеке в целом способствуют самые разнообразные формы и методы работы. Круглые столы, творческие вечера, презентации книг, телемосты и другие культурно-массовые мероприятия, проводимые отделом выставок и культурных программ, вносят большой вклад в формирование позитивного имиджа Национальной библиотеки Республики Татарстан. Такие масштабные мероприятия, как «Театральная гостиная», «Литературная гостиная», проводимые отделом выставок и культурных программ, имеют большой общественный резонанс и способствуют продвижению чтения.

С творческим и интеллектуальным подходом к работе в отделе работают четыре сотрудника с высшим образованием.

КИТАПХАНӘАРА АБОНЕМЕНТ ҺӘМ ДОКУМЕНТЛАРНЫ ЭЛЕКТРОН ЮЛ БЕЛӘН АЛДЫРУ БҮЛЕГЕ

ОТДЕЛ МЕЖБИБЛИОТЕЧНОГО АБОНЕМЕНТА И ЭЛЕКТРОННОЙ ДОСТАВКИ ДОКУМЕНТОВ

Татарстан Республикасы Милли китапханәсенең китапханәара абонемент бүлеге 1939 елда оештырыла, шул көннән алып башка оешмаларга, предприятиеләргә һәм учреждениеләргә вакытлыча файдалану өчен В.И. Ленин исемендәге Республика китапханәсеннән китаплар бирелә башлый.

Сугыш елларында һәм сугыштан соң китапханәара абонемент хезмәтләреннән 20дән 100гә кадәр китапханә файдаланган. Шул елларда илебезнең эре китапханәләре – В.И. Ленин исемендәге СССР Дәүләт китапханәсе, Дәүләт тарих китапханәсе һ.б. белән элемтәләр урнаштырыла.

Китапханәара абонементның үсешендә совет чорында әһәмиятле вакыйга була: илдә бердәм гомумдәүләт китапханәара абонементы оештыру. Ул «Бердәм гомумдәүләт китапханәара абонементы турында Нигезләмә» (1969) һәм ГОСТ 7.31-81, ГОСТ 7.31-89 дигән документлар кабул ителгәч, мөмкин була. Шушы нигездә безнең китапханәгә республикада универсаль китапханәара абонемент үзәге функцияләре йөкләнә. Шуннан соң абонентлар саны арта, алар 1350 китапханәгә җитә, елына 20 000 нән артык китап бирелә башлый.

СССР таркалганнан соң бу өлкәдә үзгәрешләр башлана. Китапханәара абонементның дәүләт системасы бетерелә, элеккеге элемтәләр өзелә, документларны җибәргәндә финанс кыенлыклары килеп чыга. 2003 елда Россия Федерациясендә китапханәара

Отдел межбиблиотечного абонемента в Национальной библиотеке Республики Татарстан ведет свою историю с 1939 года, с этого времени началась выдача книг из фондов бывшей Республиканской библиотеки им. В.И. Ленина ТАССР другим организациям, предприятиям и учреждениям для временного пользования.

В годы войны и в послевоенное время услугами межбиблиотечного абонемента (МБА) пользовались от 20 до 100 библиотек. В эти же годы установились и укрепились связи с крупнейшими библиотеками страны: Государственной библиотекой СССР им. В.И. Ленина, Государственной исторической библиотекой и другими.

Наиболее значимым периодом в становлении и развитии МБА в советское время стало создание в стране единой общегосударственной системы межбиблиотечного абонемента. Организация такой системы была регламентирована «Положением о единой общегосударственной системе межбиблиотечного абонемента» (1969 г.), в дальнейшем– ГОСТом 7.31-81 и ГОСТом 7.31-89. В соответствии с принятыми документами на библиотеку были возложены функции универсального центра МБА в республике. С этого времени началось увеличение количества абонентов, число их возросло до 1350 библиотек, выдача составляла более 20 тыс. изданий в год.

Коренные изменения в деятельности МБА произошли после распада СССР: прекратила свое су-

абонементның милли системасы һәм документларны җибәрү яңадан оештырыла, документларны электрон рәвештә алмашу мөмкинлеге туа.

Бүген, элекке кебек үк, Татарстан Республикасы Милли китапханәсенең китапханәара абонемент һәм документларны электрон юл белән алдыру бүлеге килгән барлык абонентларга, файдаланучыларга хезмәт күрсәтә.

Китапханәара абонемент һәм документларны электрон юл белән алдыру бүлеге эшчәнлегенең төп юнәлешләре:

– китапханә абонентларына һәм файдаланучыларга хезмәт күрсәтү;

– китапханәара абонемент процессларын автоматлаштыру һәм электрон юл белән документлар алдыруны киң кулланышка кертү.

Хәзерге көндә бүлек түбәндәге хезмәтләрне күрсәтә:

– документларның оригиналларын һәм күчермәләрен вакытлыча һәм даими куллануга биреп тора;

– Татарстан Республикасы Милли китапханәсе фондларында булмаган документларны алдыру өчен, Казан, федераль һәм төбәк китапханәара абонемент үзәкләренә заказ бирә, документларны кайтарта;

– электрон юл белән документлар алдыра һәм җибәрә;

– виртуаль уку залы аша Россия дәүләт китапханәсенең диссертацияләр электрон китапханәсенә керүне тәэмин итә;

– конкрет документның китапханәдә булу-булмавы һәм китапханә фонды составы турында белешмәләр бирә;

– заказларының библиографик тәртибен тиешенчә эшләп җиткерә.

Бүлек Татарстан Республикасының күпчелек китапханәләре, шулай ук Россия Федерациясенең федераль һәм төбәк китапханәләре белән тыгыз хезмәттәшлек итә. Штат 4 кешедән тора: бүлек мөдире һәм 1 әйдәп баручы 2 баш китапханәче. Алар барысы да югары белемле.

ществование единая государственная система МБА, нарушились существовавшие между библиотеками связи, возникли финансовые трудности в отправке документов. В 2003 году создается Национальная система межбиблиотечного абонемента и доставки документов в Российской Федерации, появляются новые возможности предоставления документов в электронном виде.

Сегодня, как и прежде, отдел межбиблиотечного абонемента и электронной доставки документов НБ РТ продолжает обслуживать всех абонентов и пользователей, обратившихся в библиотеку.

Основными направлениями деятельности отдела являются:

– обслуживание абонентов и пользователей библиотеки по МБА и ЭДД;

– автоматизация процессов МБА и внедрение электронной доставки документов.

В настоящее время отдел МБА и ЭДД оказывает следующие виды услуг:

– предоставляет во временное и постоянное пользование оригиналы и копии документов;

– заказывает и получает документы, отсутствующие в фондах Национальной библиотеки Республики Татарстан, из библиотек г. Казани, федеральных и региональных центров МБА и доставки документов;

– предоставляет документы через систему электронной доставки;

– предоставляет доступ к Электронной библиотеке диссертаций Российской государственной библиотеки через виртуальный читальный зал;

– выдает справки о наличии в библиотеке конкретного документа и о составе библиотечного фонда;

– осуществляет библиографическую доработку заказов.

Отдел сотрудничает со многими библиотеками Республики Татарстан, а также с федеральными и региональными библиотеками Российской Федерации.

Штат отдела – 4 человека: заведующий отделом, 2 главных и ведущий библиотекарь, все специалисты с высшим образованием.

ДОКУМЕНТЛАРНЫ ФӘННИ ЭШКӘРТҮ ҺӘМ КАТАЛОГЛАР ОЕШТЫРУ БҮЛЕГЕ

Документларны фәнни эшкәртү һәм каталоглар оештыру бүлеге китапханә хезмәтләреннән файдаланучыларның сорауларын тиз һәм тулы күләмдә канәгатьләндерү максаты белән каталоглар системасы (традицион һәм электрон) аша фондларны төрле яклап ачуны тәэмин итә.

Бүлекнең вазыйфалары:

– Татарстан Республикасы Милли китапханәсе фондларына яңа кергән басмаларны гамәлдәге ГОСТларга нигезләнеп тиз арада эшкәртү, системалаштыру, предметлаштыру һәм каталоглаштыру, китапханәләрдә кабул ителгән төркемләү таблицаларына таянып индексацияләү;

– документларны эшкәртүнең автоматлаштырылган процессына белешмә аппарат булдыру һәм аны алып бару, ТР җыелма электрон китапханә каталогы өчен «Авторитетлы файл» ясауда катнашу;

– яңа килгән басмаларның эчтәлекләрен сканерлау, библиографик язмаларын редакцияләү, үзләрен техник эшкәртү;

– «ТР Милли электрон китапханәсе» мәгълүмат системасының электрон каталогын һәм китапханәнең традицион каталогларын оештыру ;

– Милли китапханә фондларында документның булу-булмавы турында телефон аша телдән белешмә бирү;

– Татарстан Республикасының бердәм җыелма электрон китапханә каталогын төзү максаты белән фондларны ретроконверсияләү дәвамында хезмәт күрсәтү бүлекләре тарафыннан автоматлаштырылган тәртиптә бирелгән библиографик язмаларны тикшерү.

Бүлекнең структурасы:

– документларны предметлаштыру һәм системалаштыру бүлекчәсе;

– документларны каталоглаштыру бүлекчәсе;

ОТДЕЛ НАУЧНОЙ ОБРАБОТКИ ДОКУМЕНТОВ И ОРГАНИЗАЦИИ КАТАЛОГОВ

Отдел научной обработки документов и организации каталогов обеспечивает многоаспектное раскрытие фонда через систему каталогов (традиционных и электронных) в целях оперативного и полного удовлетворения читательских запросов.

Функции отдела:

– оперативная обработка, систематизация, предметизация и каталогизация новых поступлений документов в фонды Национальной библиотеки Республики Татарстан в соответствии с действующими ГОСТами, индексирование по принятым в библиотеке таблицам классификации;

– оформление и ведение справочного аппарата к автоматизированному процессу обработки документов, участие в разработке и создании «Авторитетного файла» для СЭБК РТ;

– редактирование библиографических записей, техническая обработка новых поступлений;

– организация электронного каталога и традиционных каталогов библиотеки;

– выполнение справок о наличии документов в фондах Национальной библиотеки Республики Татарстан;

– осуществление проверки библиографических записей (БЗ), представленных отделами обслуживания в автоматизированном режиме, в процессе ретроконверсии фонда с целью создания единого СЭБК РТ.

Структура отдела:

– сектор предметизации и систематизации документов;

– сектор каталогизации документов;

– сектор администрирования сводного электронного библиотечного каталога (СЭБК РТ).

В 2009 году Национальная библиотека стала участником проекта автоматизированной библио-

– ТР җыелма электрон китапханә каталогын алып бару бүлекчәсе.

2009 елда Милли китапханә «Руслан» автоматлаштырылган китапханә-мәгълүмат системасы проектына катнашып китте. Бу система республикадагы барлык үзәкләштерелгән китапханәләр челтәрләрен берләштерергә ярдәм итә, Интернетка керү җае булган теләсә кайсы урыннан торып, кирәкле әдәбиятны эзләү мөмкинлеге бирә. Шушы ук елда ТР җыелма электрон китапханә каталогы төзелә башлады. Хәзерге вакытка җыелма каталогта 616 464 библиографик язма бар. Бүлек бу системаны бөтен Татарстанга кертүнең чишмә башында торды һәм республиканың муниципаль китапханәләре өчен методик үзәк вазыйфасын үти. Бүлек хезмәткәрләре теләсә кайсы үзәкләштерелгән китапханәләр системасы белән on-line режимда эшли, видеоконференцияләр, консультацияләр уздыра.

Татарстан Республикасы Милли китапханәсе һәм Республика яшүсмерләр китапханәсе базаларында 2011 елның ноябреннән башлап 37 районның китапханә хезмәткәрләре «Руслан» автоматлаштырылган китапханә-мәгълүмат системасы: китап туплау, эшкәртү, файдаланучыларга хезмәт күрсәтү» дигән белем бирү программасы буенча Татарстан Республикасы мәдәният министрлыгы һәм Социомәдәни һәм сәнгать өлкәсе белгечләренә өстәмә һөнәри белем бирү (квалификация күтәрү) институты оештырган курсларда укыды. Гамәли дәресләрдә методик кулланмалар һәм күрсәтмә материаллар өләшенде, тыңлаучылар китапханәләрнең әйдәп баручы белгечләреннән киңәшләр алды.

Бүлек түбәндәге хезмәтләрне күрсәтә:

– китапханә фондының составы турында мәгълүмат бирү;

– басылып чыгачак басмаларга ББК, УДК индексларын, авторлык тамгасын кую буенча консультация үткәрү.

Бүлектә үз эшләрен чын күңелдән яратучылар эшли. Алар эш мәсьәләләрендә бер фикердә, бу бүлекнең барлык вазыйфаларын төгәл һәм җиренә җиткереп башкарырга, һөнәри даирәдә китапханәне лаеклы дәрәҗәдә күрсәтергә булыша.

Китапханә фондын электрон каталогта тулаем чагылдыру – бүлек коллективының беренче төп бурычы. Эш дәвамында туган кыенлыклар дәртне арттыра, рухны күтәрә генә. Бездә бик еш «Эшләмәгән кешенең генә проблемасы булмый!» дигән шигарь яңгырый. Күмәк көч һәм кыенлыкларны җиңеп алга бару омтылышы хезмәткәрләргә тиешле нәтиҗәгә ирешергә ярдәм итә.

Һәрвакыт бергә, үзара фикер-тәҗрибә уртаклашып, иҗади омтылышлар белән бүлек хезмәткәрләре һөнәри үрләргә күтәрелә!

техно-информационной системы «Руслан». Эта система позволяет объединить все ЦБС Республики Татарстан, дает возможность пользователям осуществлять поиск нужной литературы, находясь в любом месте, где есть доступ в Интернет. В этом же году был создан Сводный электронный библиотечный каталог РТ. На данный момент каталог содержит 616 464 библиографических записей. Отдел стоял у истоков внедрения этой системы в Татарстане и является методическим центром для ЦБС республики. Сотрудники работают в режиме on-line с любой ЦБС, проводят видеоконференции, консультации.

На базе Национальной библиотеки Республики Татарстан и Республиканской юношеской библиотеки с ноября 2011 года библиотечные работники из 37 районных ЦБС и 4 республиканских библиотек прошли обучение на курсах повышения квалификации по образовательной программе «Автоматизированная библиотечная система «Руслан»: технологии комплектования, обработки, обслуживания», организованных Министерством культуры Республики Татарстан и Институтом дополнительного профессионального образования (повышения квалификации) специалистов социокультурной сферы и искусства. На практических занятиях использовались методические пособия и раздаточные материалы, слушатели получили консультации от ведущих специалистов библиотек.

Отдел оказывает следующие услуги:

– предоставление информации о составе библиотечного фонда;

– консультирование по вопросам присвоения изданиям индексов ББК, УДК и АЗ.

В отделе работают люди, искренне любящие свою профессию. Здесь собралась команда единомышленников, что позволяет не только выполнять на высоком уровне все функции отдела, но и достойно представлять библиотеку в профессиональном сообществе.

Полное отражение библиотечного фонда в электронном каталоге - первоочередная задача коллектива отдела. Трудности, возникающие в процессе работы, только раззадоривают и укрепляют «боевой дух». Девизом часто звучат слова: «Проблем нет у тех, кто не работает!» Совместные усилия и желание преодолеть трудности помогают сотрудникам в достижении намеченного результата.

Всегда вместе, всегда сообща, творчески настроенные сотрудники отдела восходят к профессиональным высотам!

ТӨП КИТАП САКЛАУ БҮЛЕГЕ | ОТДЕЛ ОСНОВНОГО КНИГОХРАНЕНИЯ

Төп китап саклау бүлеге – Татарстан Республикасы Милли китапханәсенең мөстәкыйль структур берәмлеге, китапханәнең файдаланучыларга хезмәт күрсәтү бүлеге, китапханәара абонемент һәм түләүле абонемент аша китап-документларга һәм мәгълүматка булган сорау-заказларны канәгатьләндерә.

Бүлек ике сектордан тора:

– фондны формат-инвентарь тәртибендә урнаштыру секторы;

– фондны һәм дәвамлы басмаларны системалы урнаштыру секторы.

Төп китап саклау бүлеге китапханәдә мәйданы һәм фонды ягыннан иң зур бүлек булып санала. Аның Карл Маркс урамында урнашкан бинадагы саклагычларында 1833 елгы китаплар да саклана. Театр урамындагы бинада исә дәвамлы басмалар фонды урнашкан.

Бүлекнең төп фондлары Кремль урамында, Милли китапханәнең төп бинасында, өч катны биләп тора. Стеллажлар рәтенең мәйданы 1000 квадрат метрдан артып китә. Бүлекнең фондлары эчтәлеге буенча гына түгел, форматы буенча да универсаль. Миниатюр басмалар белән беррәттән, 2 кеше күтәрә торганнары да бар.

Отдел основного книгохранения является самостоятельным структурным подразделением, осуществляющим обслуживание пользователей Национальной библиотеки РТ через отдел обслуживания пользователей, по межбиблиотечному абонементу (МБА) и платному абонементу. В структуру отдела входят:

– сектор форматно-инвентарной расстановки фонда;

– сектор систематической расстановки фонда и продолжающихся изданий.

Отдел основного книгохранения – это самый большой отдел библиотеки по занимаемой площади и количеству фондов. Отдел размещен в нескольких зданиях. На ул.Карла Маркса, дом 36 расположен отраслевой фонд, самые старые издания которого датируются 1833 годом. В здании на ул.Театральной, дом 5 размещён фонд продолжающихся изданий.

Основные фонды расположены на трёх этажах главного здания по улице Кремлёвской, дом 33. Ряды стеллажей раскинулись на площади более тысячи квадратных метров. Высота некоторых стеллажей достигает 2 метров 80 сантиметров. Фонды отдела универсальные не только по содержанию, но и по формату. Миниатюрные издания умещаются на ладошке, а книги большого формата порой могут удержать лишь два человека.

Фонд отдела насчитывает около 900 000 единиц хранения, ежегодно пополняется новыми поступлениями на четыре-пять тысяч документов. Отдел активно участвует в создании Сводного электронного библиотечного каталога Республики Татарстан в АБИС «РУСЛАН», ежегодно сотрудники составляют более десяти тысяч библиографических записей.

Отдел выполняет следующие задачи:

– пополнение основных фондов текущими документами, докомплектование недостающими изданиями за прошлые годы, очистка от устаревших, непрофильных, дублетных изданий;

Бүлек фондындагы документлар 900 000 гә якын саклау берәмлеген тәшкил итә һәм ел саен 4-5 мең документка арта бара. Бүлек җыелма электрон китапханә каталогын төзүдә актив катнаша, ел саен хезмәткәрләр тарафыннан 10 000 нән артык библиографик язма әзерләнә.

Бүлек түбәндәге эшләр белән шөгыльләнә:

– төп фондларны агымдагы документлар белән тулыландыру, үткән елларда килми калган документларны эзләү, табу, фондны искергән китаплардан, дублет басмалардан чистарту;

– китапханәнең төп фондларын оештыру, исәпкә алу һәм саклау;

– китапханә фондының сакланышын тәэмин итү;

– республика китапханәләренә, Милли китапханә бүлекләренә фондларны оештыру, саклау һәм файдалану мәсьәләләрендә методик ярдәм күрсәтү;

– китап фондларын саклау һәм алардан файдалану мәсьәләләрендә методик һәм фәнни чишелешләр тәкъдим итү;

– фондларны саклау тәртибе буенча республика һәм шәһәрнең эре китапханәләре белән эшне координацияләү.

Бүлектә 8 кеше эшли. 2 сектор мөдире – Бухарина Наилә Рәфкать кызы, Волонкович Татьяна Алексеевна, баш китапханәче Измайлова Роза Госман кызы, 4 әйдәп баручы китапханәчеләр – Кузнецова Лилия Юныс кызы, Ганиева Надежда Борисовна, Миненкова Валентина Ивановна, Турянская Гүзәл Ивановна. Бүлекне Гаврилова Марина Николаевна җитәкли. Барлык хезмәткәрләр дә югары һөнәри белемле һәм хезмәт стажлары да егерме елдан артык. Алар барысы да эшне яхшы беләләр, сайлаган һөнәрләренә үзләренең гомерләрен багышлаганнар.

Китапханә – безнең икенче өебез, диләр алар һәм бердәм коллективларына бик рәхмәтле булуларын белдерәләр.

– организация, учёт, хранение основных фондов библиотеки;

– обеспечение сохранности фонда библиотеки;

– методическое руководство и помощь библиотекам республики и отделам библиотеки, имеющим подсобные фонды, в вопросах организации, хранения и использования фондов;

– методическая и научная разработка вопросов хранения и использования книжных фондов;

– координация работы с крупными библиотеками города и республики по осуществлению принципов хранения фондов.

В штате отдела восемь человек. Два заведующих секторами – Бухарина Наиля Равгатовна, Волонкович Татьяна Алексеевна, главный библиотекарь Измайлова Роза Усмановна, четыре ведущих библиотекаря – Кузнецова Лилия Юнусовна, Ганиева Надежда Борисовна, Миненкова Валентина Ивановна, Турянская Гузель Ивановна. Возглавляет отдел Гаврилова Марина Николаевна. Все сотрудники имеют высшее библиотечное образование и стаж работы в библиотеке более двадцати лет. Это специалисты высокого профессионального уровня, знающие библиотечное дело, искренне любящие свою профессию.

У нас весёлый и дружный коллектив! Библиотека – наш второй дом. Своей работой мы дорожим!

ВАКЫТЛЫ МАТБУГАТ БҮЛЕГЕ | ОТДЕЛ ПЕРИОДИЧЕСКИХ ИЗДАНИЙ

2014 елда вакытлы матбугат бүлеге оешуга 25 ел тулды. Бүлек 1989 елдан эшли башлаган.

Элек газета һәм журналлар төрле бүлекләрдә саклана иде. Китапханәгә Карл Маркс урамындагы 36 йортта өстәмә бина бирелүе 1791 елдан башлап хәзерге көнгәчә чыккан басмаларны бер урынга тупларга һәм бүлек оештырырга мөмкинлек тудырды.

Революциягә кадәр чыккан рус периодик басмалары фонды һәм элекке Казан губернасында басылган газета-журналлар бүлекнең горурлыгы булып тора.

Татарстанда чыгучы газета һәм журналларга аеруча игътибар бирелә. Чөнки аларның күбесе бары тик безнең китапханәдә генә саклана.

Статистикага күз салыйк. Ай саен бүлеккә 700 исемдәге төрле эчтәлекле газета-журналлар килә. Алар арасында фәнни басмалар да күп. Бүлек ел саен 9000 кулланучыга хезмәт күрсәтә.

Бүлек алдыра торган газета-журналлар исемлеген китапханә сайтыннан, шулай ук Казан шәһәренең эре китапханәләре алдыра торган вакытлы матбугат басмаларының җыелма каталогыннан табарга мөмкин.

В 2014 году отделу периодических изданий исполнилось 25 лет. Отдел был организован в 1989 году на волне ярких политических событий. Библиотека получила дополнительное здание по улице К. Маркса, дом 36. Ранее журналы и газеты размещались в отделах по специализациям, а вернее там, где было место. Получение помещения дало возможность собрать все периодические издания, изданные с 1791 года по настоящее время, в одно место и организовать отдел.

Богатый дореволюционный русский фонд периодики и фонд газет и журналов Казанской губернии являются особой гордостью отдела, т. к. востребованы пользователями всей страны. Особое внимание при хранении уделяется периодическим изданиям краеведческого характера, поскольку они имеются только в нашей библиотеке и многие из них уже оцифрованы.

Несколько слов о статистике: ежемесячно в отдел поступает 700 названий газет и журналов универсального содержания, среди которых много научной периодики, что соответствует статусу Национальной библиотеки. В отделе зарегистрированы 9 000 пользователей, которые совершают 60 000 посещений в год. Оборот фонда отдела составляет от 500 000 единиц хранения в год. Эти данные говорят о большой востребованности и популярности периодических изданий у пользователей библиотеки.

Основное направление работы отдела – обеспечение свободного доступа пользователей к периодическим изданиям, в том числе на электронных носителях. Совершенствование технологических процессов дает возможность обслуживать пользователей в автоматизированном режиме. Обеспечение безопасности и сохранности фондов, постоянный анализ и оптимизация подписки на периодические издания позволяют в полной мере поддерживать современный информационный уровень и качественно обслуживать пользователей Национальной библиотеки.

Репертуар периодических изданий представлен на сайте Национальной библиотеки и в Сводном каталоге периодических изданий, выписываемых крупнейшими библиотеками г. Казани. Большое внимание уделяется просветительской работе – неотъемлемой части деятельности библиотеки – для привлечения

Бүлектә мәгърифәтчелек эшчәнлегенә зур игътибар бирелә.

Фондларындагы басмалардан укучылар өчен төрле күргәзмәләр оештырыла. Күргәзмәләрдә төрле елларда чыккан (бигрәк тә элеккеге замандардагы) басмалар урын алуы теге яки бу вакыйганы тәфсиллерәк ачарга мөмкинлек бирә.

Шәһәребез мәктәпләрендә һәм югары уку йортларында укучыларны китапханәгә җәлеп итү максатыннан төрле чаралар уздырыла. Мәгълүмат көннәре, газета-журнал редакцияләре хезмәткәрләре белән очрашулар, Ачык ишекләр көне, бүлек һәм китапханә буйлап экскурсияләр, газета-журналларга күзәтүләрне бүлек хезмәткәрләре кызыклы һәм мавыктыргыч итеп үткәрәләр.

Бүлектә 10 кеше эшли. 25 ел буе бүлекне Асия Кирам кызы Махнина җитәкли. Журналлар секторы мөдире Рәмзия Габдрахман кызы Закирова, газеталар секторы мөдире Галия Наил кызы Закирова, баш китапханәче Татьяна Евгеньевна Румянцева, әйдәп баручы китапханәче Надия Рәхимҗан кызы Садыйкова бүлектә озак эшлиләр.

Рәзинә Рәфыйк кызы Хәйретдинова, Наилә Казбек кызы Заһидуллина, Рәисә Сәйфетдин кызы Миңнеханова, Оксана Евгеньевна Тихомирова бүлектә чагыштырмача күптән түгел генә эшли башладылар.

Безнең тату коллектив китапханәнең 150 еллык юбилеен лаеклы каршылый, киләчәккә яңа планнар төзи, яңадан-яңа идеяләр белән рухланып, аларны гамәлгә ашырырга омтыла.

читателей в библиотеку. За свою большую историю существования Национальная библиотека стала одним из авторитетных центров просвещения нашего города и республики. Самой традиционной формой такой деятельности является выставочная работа. На выставках документов представляются, кроме современных изданий, раритетные документы, ставшие библиографической редкостью. Это обеспечивает глубину раскрытия темы и позволяет проследить хронологию развития того или иного события.

Привлечение школьников и студентов в библиотеку – также главная задача отдела, поэтому особое место в просветительской деятельности принадлежит циклам обзоров для учащихся по различным направлениям, Дням информации, встречам с сотрудниками редакций журналов и газет, Дням открытых дверей, экскурсиям по отделу и библиотеке. Многие из перечисленных форм общения проводятся непосредственно в школах и других учебных заведениях города. Активное сотрудничество отдела со школами города даёт свои положительные результаты. Большое внимание при проведении мероприятий уделяется созданию и сохранению атмосферы доверия, открытости и гостеприимства для каждого из участников, независимо от возраста, уровня образования.

Главная задача – заинтересовать и сделать встречу запоминающейся, из чего складываются дальнейшие творческие отношения. Всё вышеперечисленное во многом зависит от профессионализма сотрудников и от того, насколько они состоялись как библиотекари. Просветительская деятельность, как никакое другое направление работы отдела, требует творческого подхода, хороших знаний литературы, грамотности, большой самоотдачи и неординарного мышления. Сотрудники отдела периодических изданий соответствуют данным требованиям.

Штат отдела – 10 человек. Все 25 лет отдел возглавляет Махнина Асия Кирамовна. Заведующая сектором журналов Закирова Рамзия Габдрахмановна, заведующая сектором газет Закирова Галия Наилевна, главный библиотекарь Румянцева Татьяна Евгеньевна, ведущий библиотекарь Садыкова Надия Рахимзяновна также трудятся в отделе многие годы. Вновь пришедшие сотрудники Хайрутдинова Разина Рафиковна, Загидуллина Наиля Казбековна, Миннеханова Раиса Сайфетдиновна и Тихомирова Оксана Евгеньевна органично влились в коллектив. Дружный коллектив отдела встретил 2015 год с новыми планами и идеями по достойной встрече 150-летия Национальной библиотеки.

ХАЛЫКАРА ҺӘМ ТӨБӘКАРА КИТАП АЛМАШУ БҮЛЕГЕ

ОТДЕЛ МЕЖДУНАРОДНОГО И МЕЖРЕГИОНАЛЬНОГО КНИГООБМЕНА

Татарстан Республикасы Милли китапханәсенең эшчәнлеге татар халкы мәдәниятен саклауга һәм баетуга да, чит һәм ерак җирләрдә яшәүче татарларның тарихи ватаны белән мәдәни бәйләнешләрен булдыруга һәм ныгытуга да юнәлгән. Китапханә максатчан рәвештә татар китабын туплау, саклау һәм тарату белән шөгыльләнә, чит илләрдә яшәүче ватандашларыбызга озак еллар дәвамында мәгълүмати теләктәшлек күрсәтә, Россиянең, якын һәм ерак чит илләрнең татарлар күпләп яши торган урыннарындагы китапханәләргә, уку йортларына, милли оешмаларга китаплар туплауда ярдәм күрсәтә, татар-газета-журналлары, электрон басмалар җибәреп тора.

ТР Милли китапханәсенең халыкара һәм төбәкара китап алмашу бүлеге, хезмәттәшлек турында Россия һәм БДБ илләре китапханәләре, оешмалары белән төзелгән шартнамәләр нигезендә һәм эквивалент китап алмашу тәртибендә, 1994 елдан башлап ел саен аларга 4000 данәдән артык китап җибәрә. Татар язучыларының һәм шагыйрьләренең әсәрләре, Татарстан турындагы әдәбият АКШ, Канада, Төркия, Финляндия, Болгария, Казахстан, Кыргызстан, Азәрбәйҗан китапханәләренә алмашу тәртибендә дә, түләүсез нигездә дә озатыла.

Китап алмашу өлкәсендә хезмәттәшлек итәргә теләүчеләр өчен Милли китапханәнең алмашу фондында булган китаплар исемлеге http://kitaphane.tatarstan.ru адреслы сайтыбызда урын алган. Россиянең татарларга хезмәт күрсәтүче китапханәләренә бүлеккә килгән яңа басмалар турында мәгълүмати исемлекләр әледән-әле җиткерелә. Милли китапханәләрдән заказлар һәм тәкъдимнәр дә сайт һәм электрон почта аша алына. Бүлектә 3 хезмәткәр эшли: Козлова Анастасия Михайловна, Гыйләҗиева Ләйсән Нурулла кызы (2010 елдан бүлекне җитәкли), Насыйрова Гөлнара Әкрам кызы.

Китапханәнең даими абонентлары – Чиләбе өлкәсенең Троицк шәһәре Үзәк китапханәсе, Төмән өлкәсенең Тобольск шәһәре Үзәк китапханәсе, М.И. Рудомино исемендәге Бөтенроссия дәүләт чит телләр әдәбияты китапханәсе, М.Ю.Лермонтов исемендәге Пенза өлкә фәнни китапханәсе һәм Пенза өлкәсенең татар китапханәләре, Нижневартовск Үзәк район китапханәсе, Оренбург өлкә

Деятельность Национальной библиотеки Республики Татарстан направлена на сохранение и обогащение самобытной культуры татарского народа, установление культурных связей татарской диаспоры с исторической родиной. Библиотека целенаправленно занимается вопросами комплектования, сохранения и распространения татарской книги, на протяжении многих лет осуществляет работу по информационной поддержке соотечественников, проживающих за рубежом, оказывает помощь в комплектовании библиотек России, учреждений ближнего и дальнего зарубежья

в местах компактного проживания татар газетами, журналами, книгами и электронными изданиями.

Ежегодно с 1994 года отдел международного и межрегионального книгообмена Национальной библиотеки РТ на основе эквивалентного книгообмена и договоров о сотрудничестве с библиотеками и учреждениями в России и СНГ направляет литературу в объеме свыше 6000 экземпляров. Книги татарских писателей и поэтов, литература о Татарстане высылаются библиотекам США, Канады, Турции, Финляндии, Болгарии, Казахстана, Кыргызстана, Азербайджана в порядке эквивалентного книгообмена, а также на безвозмездной основе.

Информация для библиотек и партнеров по книгообмену о наличии изданий в обменном фонде Национальной библиотеки представлена на сайте http://kitaphane.tatarstan.ru. В адрес библиотек, обслу-

фәнни китапханәсе һәм Оренбург өлкәсенең татар китапханәләре, Башкортстанның Милли һәм башка китапханәләре, А.И.Герцен исемендәге Киров өлкә фәнни китапханәсе, Ульяновск өлкә фәнни китапханәсе һәм Ульяновск өлкәсенең татар китапханәләре, И.Гаспралы исемендәге Кырымтатар Республика китапханәсе (Симферополь шәһәре), Владивосток шәһәренең Татар иҗтимагый үзәге (ТИҮ), Кыргызстанның «Туган тел» татар-башкорт үзәге, Төрекмәнстан ТИҮ, Владимир өлкәсе ТИҮ, Самара өлкәсе китапханәләре, Казахстанның Семипалатинск шәһәре татар оешмасы, Түбән Новгород археография җәмгыяте, Россиянең Дәүләт тарих җәмәгать китапханәсе, Мордовия Республикасының «Мәгариф» татар китапханәсе, Кытайдагы татар диаспорасы, Татарстанның үзәкләштерелгән китапханәләр системалары, уку йортлары, төзәтү учреждениеләре китапханәләре.

Татарстанда чыга торган «Ватаным Татарстан» газетасы, шулай ук 10 исемдәге журнал («Татарстан», «Сөембикә», «Казань», «Казан утлары», «Мәйдан», «Ялкын», «Гасырлар авазы» һ.б.) ел саен җәмәгать китапханәләренә, университетларның фәнни китапханәләренә, татар берләшмәләренә, иҗтимагый үзәкләргә, мәдәни оешмаларга (Вашингтондагы АКШ Конгрессы китапханәсе, Сан-Франциско университеты, Нью-Йорктагы Технология университеты китапханәсе һәм Америка татарлары ассоциациясе, АКШның Дунединдагы, Вperiod Венадагы Америка татарлары ассоциацияләре, Пуант-Клердагы Канада татарлары ассоциациясе, Анкарадагы Төркия Милли китапханәсе, Төркиянең Билкент һәм Измир университетлары китапханәләре, Һелсинкидагы Финляндия татарлары берләшмәсе, Алматы шәһәрендәге Казахстан Татар иҗтимагый үзәге) җибәрелә.

Шул рәвешчә, Татарстан Республикасы Милли китапханәсенең Россия төбәкләрендәге татарларга хезмәт күрсәтүче китапханәләр, шулай ук төрки телле ил-дәүләтләр китапханәләре белән традицион элемтәләре елдан-ел ныгый бара.

живающих татарское население России, рассылаются информационные списки о новых поступлениях в фонд отдела. Предложения со стороны национальных библиотек осуществляются по такому же принципу (через сайты, электронную почту). В отделе работают 3 сотрудника: Козлова Анастасия Михайловна, Гилязиева Ляйсан Нурулловна (возглавляет отдел с 2010 года) и Насырова Гульнара Акрамовна.

Постоянными абонентами библиотеки являются Центральная библиотека г.Троицка Челябинской области, Центральная библиотека г. Тобольска Тюменской области, Всероссийская государственная библиотека иностранной литературы им. М.И.Рудомино, Пензенская областная научная библиотека им. М.Ю.Лермонтова и татарские библиотеки Пензенской области, Центральная районная библиотека Нижневартовска, Оренбургская областная библиотека и татарские библиотеки Оренбургской области, Национальная библиотека Башкортостана и библиотеки Башкирии, Кировская областная научная библиотека им. А.И.Герцена, Ульяновская областная научная библиотека и татарские библиотеки Ульяновской области, Крымскотатарская Республиканская библиотека им. И.Гаспринского(г.Симферополь), Татарский общественный центр (ТОЦ) г.Владивостока, Татарско-башкирский центр «Туган тел» Киргизии, ТОЦ в Туркмении, ТОЦ г. Томска, Академия наук Казахстана, ТОЦ Владимирской области, библиотеки Самарской области,татарская диаспора в г.Семипалатинске (Казахстан), Нижегородское археографическое общество, Государственная публичная историческая библиотека России, Татарская библиотека «Магариф» Республики Мордовия, татарские диаспоры в Китае, библиотеки ЦБС, учебных заведений и исправительных учреждений Татарстана.

Ежегодно газета «Ватаным Татарстан», а также 10 названий журналов («Татарстан», «Сююмбика», «Казань», «Казан утлары», «Майдан», «Ялкын», «Гасырлар авазы» и др.), издающихся в Татарстане,поступают в публичные и научные библиотеки университетов, ассоциации татар, общественные центры, культурные общества, такие как Библиотека Конгресса США в Вашингтоне, Библиотека Сан-Францисского университета, Библиотека технологического университета и Ассоциация американских татар в Нью-Йорке, Ассоциация американских татар Дунедин, в Виенне США, Ассоциация канадских татар в Пуант-Клере, Национальная библиотека Турции в Анкаре, Библиотека университета Билкент в Турции, Библиотека университета г. Измир в Турции, Ассоциация финских татар в Хельсинки, Культурный центр «Туган тел» Кыргызстана в г. Бишкек, Татарский общественный центр Казахстана в г. Алматы.

Таким образом осуществляется работа Национальной библиотеки по налаживанию традиционных связей с библиотеками России, обслуживающими татарскую диаспору и библиотеками государств тюркоязычных народов.

РЕДАКЦИЯ-НӘШРИЯТ БҮЛЕГЕ | РЕДАКЦИОННО-ИЗДАТЕЛЬСКИЙ ОТДЕЛ

Нәшрият басмаларының репертуарын киңәйтү зарурлыгы, аларның сыйфатына карата югары таләпләр куелу китапханәдә махсус бүлек булдыру ихтыяҗын тудырды. 1996 елда Татарстан Республикасы Милли китапханәсе үзенең «Милли китап» дип аталган нәшриятын оештырды.

«Милли китап» нәшрияты продукциясе гаять күптөрле. Укучылар өчен төрле жанрдагы библиографик кулланмалар, дайджестлар, истәлекле һәм онытылмас даталар календарьлары, белешмә һәм фәнни-популяр әдәбият h.б. нәшер ителә. Китапханә эше белгечләре өчен – методик-библиографик ярдәмлекләр, китапханә эшендәге алдынгы тәҗрибәгә аналитик күзәтүләр, фәнни хезмәтләр җыентыклары, китапханәдә үткәрелә торган социологик яки башка төр тикшеренүләр материаллары, һөнәри матбугат басмалары h.б. Методик ярдәмлекләр нәшер итүгә зур игътибар бирелүне Милли китапханәнең республика Мәдәният министрлыгы буйсынуындагы китапханәләр өчен методик үзәк булып торуы белән аңлатырга кирәк.

Китапханә методик басмаларының зур күпчелеге аерым шәхесләргә – барыннан да бигрәк, татар әдәбиятының, сәнгатенең, мәдәниятенең элекке яки хәзерге күренекле эшлеклеләренә багышланган. Шулай ук библиографик материалларны аерым күрсәткечләр итеп чыгаруга да зур игътибар бирелә.

«Татарстан: Истәлекле һәм онытылмас даталар календаре» – Милли китапханәнең иң популяр басмаларыннан берсе. Мондый календарьлар 1950 нче еллар

Расширение репертуара издательской продукции, повышение требований к качеству публикуемых материалов обусловили создание в библиотеке специализированного подразделения – редакционно-издательского отдела. В 1996 году Национальной библиотекой Республики Татарстан было учреждено издательство «Милли китап».

Продукция издательства «Милли китап» разнообразна по своему типо-видовому составу и направлена не только на удовлетворение потребностей своего потенциального читателя, но и на решение собственных производственных задач. Для читателя издаются библиографические пособия разных жанров, дайджесты, календари знаменательных и памятных дат, справочная и научно-популярная литература и т.д. Для библиотечных специалистов – методико-библиографические пособия, аналитические обзоры передового библиотечного опыта, сборники научных трудов, материалы различных исследований, проводимых в библиотеках, отраслевая периодическая печать и др.

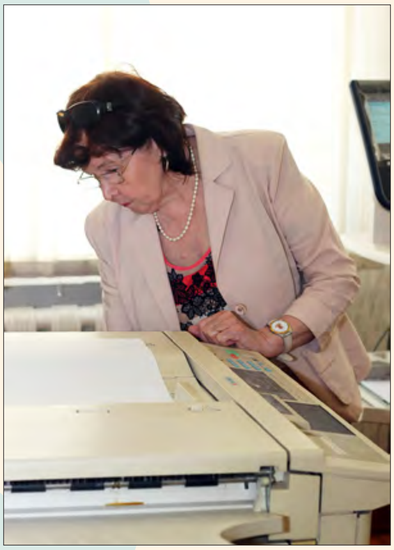

Подготовка методических материалов в библиотеке выходит на первое место, что можно объяснить функцией методического центра Национальной библиотеки для библиотек системы Министерства культуры республики.

Методические издания библиотеки большей частью посвящены отдельным персоналиям, прежде всего деятелям татарской литературы, искусства, культуры, как современным, так и прошлых лет.

Одним из популярных изданий НБ РТ является рекомендательное краеведческое пособие «Татарстан: Истәлекле һәм онытылмас даталар календаре = Календарь знаменательных и памятных дат». Календари знаменательных и памятных дат выпускаются с конца 1950-х годов,широко используются в краеведческой

ахырыннан башлап чыгарыла. Ул туган якны өйрәнү эшчәнлегендә китапханәчеләр, укытучылар, төбәк тарихчылары, журналистлар тарафыннан киң кулланыла. Календарьда шәхесләрнең юбилей даталары төп урынны алып тора. Соңгы елларда календарьларның электрон вариантлары да таралыш алды. Аерым алганда, Милли китапханә сайтына да электрон варианттагы календарь урнаштырылган. Әлеге мәгълүматлар әледән-әле яңартыла.

Шәхесләргә багышланган библиографик күрсәткечләр «Татар әдипләре» дигән традицион сериядә нәшер ителә. Әлеге уникаль библиографик басмалар укучыга милли мәдәнияттәге теге яки бу күренекле шәхес турында тулы мәгълүмат җиткерә.

Нәшрият репертуарында басма каталоглар да әһәмиятле урын алып тора, болар: күргәзмәләр каталоглары, тупланмалар (коллекцияләр) каталоглары һ.б. Әлеге каталоглар фондлардан максатчан эзләп, табып, күргәзмәләргә куелган кыйммәтле документлар турында мәгълүмат алырга ярдәм итә. Татарстан Республикасы Милли китапханәсе уникаль китап тупланмаларына ия. Соңгы вакытта аларны таныту юнәлешендә күркәм гамәлләр кылына. Алар Татарстан Республикасы Милли китапханәсенең кулъязмалар һәм сирәк китаплар бүлегендә саклана торган китап тупланмаларына тулы тасвирлама бирәләр.

Милли китапханәнең статусы аңа фәнни басмалар әзерләү һәм нәшер итү бурычын да йөкли.

1993 елда Татарстан Республикасы Милли китапханәсендә махсус социология хезмәте оештырылу Милли китапханә хезмәтләреннән файдаланучыларны мәгълүмат кулланучылар сыйфатында этрафлы өйрәнүгә юл ачты. Социологик тикшеренүләр нәтиҗәсендә ел саен тематик җыентыклар нәшер ителә.

2008 елдан башлап «Милли китап» нәшрияты «Татар археографиясе» дип аталган фәнни-популяр җыентыклар сериясен нәшер итеп килә, аның макса-

работе библиотекарями, учителями, краеведами, журналистами. Версия календаря представлена и на сайте Национальной библиотеки. Данная информация периодически обновляется.

Персональные библиографические указатели издаются традиционно в серии «Деятели литературы и искусства Татарстана». Данные работы можно рассматривать как уникальные по своему содержанию библиографические издания, предоставляющие читателю полную информацию о том или ином деятеле национальной культуры.

Широкое распространение в репертуаре издательства получили печатные каталоги: отдельных выставок, каталоги коллекций и др. Национальная библиотека РТ является обладательницей уникальных книжных коллекций. В последнее время немало делается для пропаганды этих сокровищ. Издания дают подробное описание книжных коллекций, хранящихся в отделе рукописей и редких книг Национальной библиотеки Республики Татарстан.

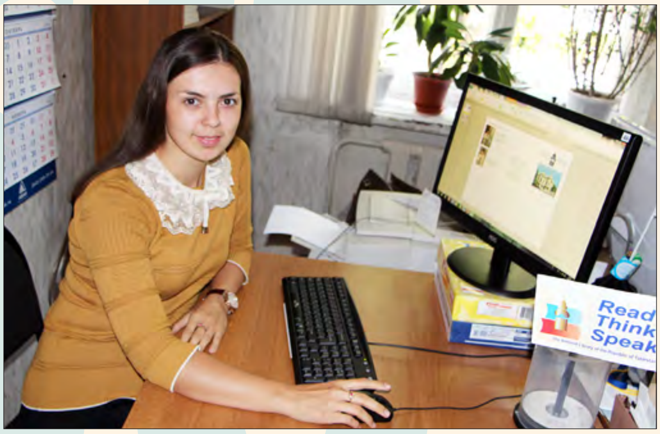

Статус Национальной библиотеки обязывает ее активно заниматься подготовкой и изданием материалов научного характера.

Создание в 1993 году социологической службы Национальной библиотеки Республики Татарстан положило начало крупномасштабному изучению пользователей Национальной библиотеки как потребителей информации. По итогам социологических исследований ежегодно издаются тематические сборники.

С 2008 года «Милли китап» издает серию научно-популярных сборников «Татарская археография», основной целью которой является публикация текстов литературных, исторических, документальных и других письменных памятников, хранящихся в отделе рукописей и редких книг Национальной библиотеки Республики Татарстан. В настоящее время опублико-

ты – Татарстан Республикасы Милли китапханәсенең кульъязмалар һәм сирәк китаплар бүлегендә саклана торган әдәби, тарихи, документаль һәм башка төр язма истәлекләрнең текстларын бастырып чыгару. Хәзерге вакытка әлеге сериядән 15 җыентык дөнья күрде, барысын да басмага китапханәнең фәнни хезмәткәре, археограф һәм текстолог Раиф Мәрданов әзерләде.

1996 елдан башлап Татарстан Республикасы Милли китапханәсе «Китапханә хәбәрләре» дип аталган фәнни-гамәли журнал чыгара. Ул татар һәм рус телләрендә елга ике тапкыр дөнья күрә, республикадагы Милли, республика, фәнни, югары уку йортлары, академик, муниципаль, балалар һәм яшүсмерләр һ.б. китапханәләрнең эшчәнлеген яктырта. Бүген аның сәхифәләрендә китапханәчеләрнең, библиографларның, методистларның, китапханәләр җитәкчеләренең һәм гап-гади хезмәткәрләренең, фән эшлеклеләренең, шулай ук язучыларның һәм публицистларның һ.б. мәкаләләре басылып чыга. Редакция-нәшрият бүлеге реклама продукциясе әзерләү һәм тиражлау белән дә шөгыльләнә.

Нәшрият-матбага эшчәнлеген тагын да сыйфатлырак, нәтиҗәлерәк итү, заказларны тизрәк башкару өчен бүлек заманча җиһазлар белән тәэмин ителгән. Биредә югары квалификацияле, үз эшләрен яратып башкаручы 7 хезмәткәр эшли: бүлек мөдире Рәмзия Әбелфәрих кызы Хөсәенова, баш китапханәче Раиф Фәтхелбаян улы Мәрданов, китапханәчеләр: Гөлфирә Әмир кызы Гамбәрова, Миләүшә Хәмит кызы Шакирова, Алсу Азат кызы Хафизова, Гүзәл Фирдинант кызы Фазылҗанова, Илдар Илгиз улы Габидуллин.

Татарстан Милли китапханәсе нәшер иткән басмалар аның эшендәге барлык мөһим юнәлешләргә диярлек тәэсир ясый, алга куелган бурычларның үтәлешен тәэмин итүгә зур өлеш кертә. Басма продукция мәгълүмат хезмәте күрсәтү, мәгълүмат тупланмаларын булдыру, фәнни-тикшеренү эшчәнлеге, методик булышлык күрсәтү, китапханәләрдә туган якны өйрәнү, милли мәдәният һәм сәнгатьне таныту һ.б. өлкәләрдә китапханәнең киңкырлы эшчәнлеген, башкарылган хезмәтнең нәтиҗәләрен чагылдыра. Бүген Татарстан Республикасы Милли китапханәсен аның редакция-нәшрият бүлегеннән, «Милли китап» нәшриятыннан башка күз алдына да китереп булмый, чөнки алар биредәге эшчәнлекне тулаем яктырта. Нәшрият чыгарган басмаларны китапханәнең визит карточкасы дип тә атыйбыз, алар аша республикабыздан читтә дә китапханә турында уңай фикер тудырыла. «Милли китап» илдәге китапханә нәшриятлары арасында лаеклы урын били һәм алга таба да заманча китапханә фәне һәм алдынгы гамәли тәҗрибә белән янәшә атларга ниятли.

ваны 15 сборников из этой серии, подготовленные научным сотрудником библиотеки, археографом и текстологом Раифом Мардановым.

С 1996 года Национальная библиотека Республики Татарстан издает научно-практический журнал «Библиотечный вестник» (выходит 2 раза в год на татарском и русском языках), который широко освещает жизнь библиотек республики: научных, вузовских, академических, детских и юношеских. Авторами статей являются как библиотекари-практики, так и ученые в области библиотечного дела, библиографии, информатики, литературы. Сегодня на страницах журнала публикуются статьи библиотекарей, библиографов, методистов, руководителей библиотек и рядовых её сотрудников, представителей академической и вузовской науки, а также писателей, публицистов и многих других.

Редакционно-издательский отдел также занимается подготовкой и тиражированием рекламной продукции.

Отдел оснащён новейшим компьютерным оборудованием, лазерными принтерами, цветными сканерами, термоклеевыми аппаратами и расходными материалами.

В отделе работают 7 квалифицированных сотрудников, знающих и любящих свою работу: заведующая Хусаинова Рамзия Абулфариховна, главный библиотекарь Марданов Раиф Фатхулович, библиотекари: Гамбарова Гульфира Амировна, Шакирова Миляуша Хамитовна, Хафизова Алсу Азатовна, Фазулзянова Гузель Фирдинантовна, Габидуллин Ильдар Ильгизович.

Издательская продукция Национальной библиотеки РТ обеспечивает библиотеке практически все важные направления ее работы. Печатная продукция – есть отражение ее многогранной деятельности в области информационного обслуживания, формирования информационных ресурсов, научно-исследовательской работы, методической деятельности, библиотечного краеведения, пропаганды национальной культуры и искусства и др. Сегодня Национальная библиотека РТ немыслима без ее издательского отдела, без издательства «Милли китап», которое буквально охватывает все сферы деятельности НБ. Продукция издательства является визитной карточкой библиотеки, по ней о НБ РТ судят и далеко за пределами республики. Издательство «Милли китап» занимает достойное место в системе библиотечных издательств страны и намерено и дальше идти в ногу с современной наукой и практикой библиотечного дела.

МӘГЪЛҮМАТИ ҺӘМ КИТАПХАНӘ ТЕХНОЛОГИЯЛӘРЕ БҮЛЕГЕ

ОТДЕЛ БИБЛИОТЕЧНЫХ И ИНФОРМАЦИОННЫХ ТЕХНОЛОГИЙ

Мәгълүмати һәм китапханә технологияләре бүлеге, «Электрон Татарстан» Республика максатчан программасы кысаларында («Татарстан Республикасының мәдәни мирасын һәм архив документларын электрон формага күчерү һәм алардан файдалануны тәэмин итү» дип аталган 2.3.4. нче пункт) Татарстан Республикасы Милли китапханәсе фондларындагы документларның электрон тупланмаларын төзүне күздә тоткан перспектив юнәлешнең үсешенә бәйле рәвештә, 2009 елның апрелендә оештырылды.

Бүлек түбәндәге бурычларны үти:

1. Эре китапханәләрдәге заманча мәгълүмат-китапханә технологияләрен һәм яңа китапханә җиһазларын, кәгазьдән тыш мәгълүмат йөрткечләрдәге документларны эшкәртү, саклау һәм файдалану технологияләрен өйрәнү һәм анализлау.

2. ТР Милли китапханәсенең электрон мәгълүматлар ресурсын төзү проектын гамәлгә ашыру.

3. ТР Милли китапханәсе фондларындагы документларны күпләп сканерлау, тану һәм атрибутлаштыру.

4. Электрон документларны «Татарстан Республикасының Милли электрон китапханәсе» порталында урнаштыру.

Бүлек даими үсештә: хезмәткәрләр саны күбәя, эш мәйданнары арта, сканерлаучы яңа техника

Отдел библиотечных и информационных технологий организован в апреле 2009 года в связи с развитием перспективного направления деятельности библиотеки по созданию электронных коллекций документов на базе фондов Национальной библиотеки Республики Татарстан в рамках Республиканской целевой программы «Электронный Татарстан» (п.2.3.4. Перевод в электронную форму и обеспечение доступа к культурному наследию и архивным документам Республики Татарстан).

В задачи отдела входят:

1. Изучение и анализ современных информационно-библиотечных технологий и нового библиотечного оборудования в крупнейших библиотеках, технологий по обработке, хранению и использованию документов на небумажных носителях информации.

2. Реализация проекта по созданию электронного информационного ресурса НБ РТ.

3. Массовое сканирование, распознавание и атрибутирование документов из фондов НБ РТ.

4. Размещение электронных документов на портале «Национальная электронная библиотека Республики Татарстан».

Отдел постоянно развивается: растет штатный состав, увеличиваются площади, появляется новая сканирующая техника. В конце 2014 года отдел пополнился новым сканирующим аппаратом – автоматическим книжным сканером ЭЛАРобот Р-2, а в начале 2015 года 3-мя штатными единицами. Для размещения новой техники и вновь прибывших сотрудников было выделено дополнительное помещение площадью 19 кв. м. В настоящее время в отделе – 11 сотрудников:

Корнилова Марина Павловна – заведующая отделом

Бухарина Ляйсан Рашидовна – заведующая сектором оцифровки документов;

Нидиатова Фарида Хасбиулловна – главный библиотекарь.

Ведущие библиотекари:

Никитина Надежда Константиновна;

Бавитова Рамзия Ильгизаровна;

Абузарова Альбина Рафкатовна;

Габдрахимова Эльвира Илфатовна;

кайтарыла. 2014 ел ахырында сканерлаучы заманча аппарат – автомат рәвештә эшләүче ЭЛАРобот Р-2В китап сканеры алынды, 2015 ел башында тагын 3 хезмәткәр өстәлде. Боларны урнаштыру өчен 19 кв. метрлы өстәмә бүлмә бирелде. Хәзер бүлектә 11 хезмәткәр эшли:

Корнилова Марина Павловна – бүлек мөдире;

Бухарина Ләйсән Рәшид кызы – документларны цифрлаштыру бүлекчәсе мөдире;

Нидиатова Фәридә Хасбиулла кызы – баш китапханәче;

Әйдәп баручы китапханәчеләр:

Никитина Надежда Константиновна

Бавитова Рәмзия Илгизәр кызы

Әбүзәрова Альбина Рәфкать кызы

Габдрәхимова Эльвира Илфат кызы

Афанасьева Татьяна Владимировна

Яблонская Юлия Валерьевна

Гарәфетдинова Наилә Тәүфикъ кызы

2 нче категорияле китапханәче:

Галимова Гүзәл Рафис кызы.

Документларны цифрлаштыру өчен кулланыла торган сканерлаучы техника:

Автомат рәвештә эшли торган Kirtas APT BookScan 2400 сканеры – китапларны цифрлаштыру өчен;

ELAR ПланСкан С2Х-ЦА – газеталарны, журналларны һәм А4 форматыннан зуррак китапларны цифрлаштыру өчен;

Автомат рәвештә эшли торган ЭЛАРобот Р-2 сканеры – китапларны һәм журналларны цифрлаштыру өчен.

Афанасьева Татьяна Владимировна;

Яблонская Юлия Валерьевна;

Гарафутдинова Наиля Тауфиковна.

Библиотекарь 2 категории:

Галимова Гузель Рафисовна.

Для оцифровки документов используется следующая сканирующая техника:

Автоматический книжный сканер Kirtas APT BookScan 2400 – для оцифровки книг;

ELAR ПланСкан С2Х-ЦА – для оцифровки газет, журналов и книг форматом > А4;

Автоматический книжный сканер ЭЛАРобот Р-2 – для оцифровки книг и журналов.

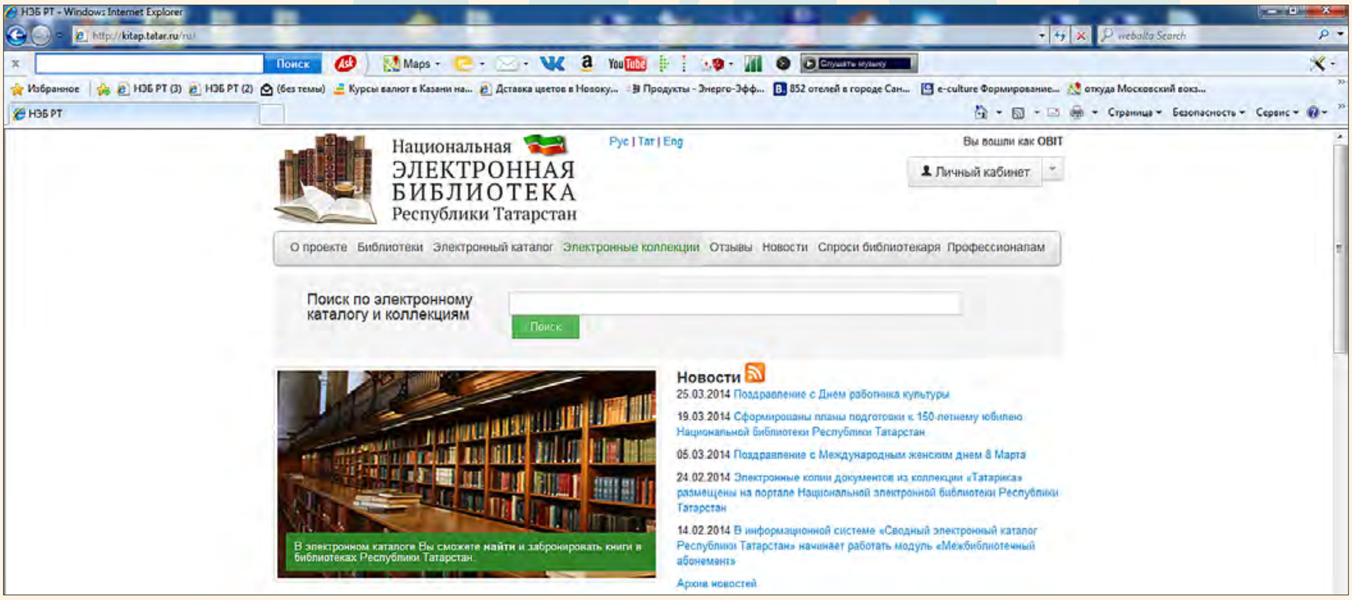

АВТОМАТЛАШТЫРУ-КОМПЬЮТЕРЛАШТЫРУ БҮЛЕГЕ | ОТДЕЛ АВТОМАТИЗАЦИИ

Автоматлаштыру-компьютерлаштыру бүлеге китапханәнең эшләвен тәэмин итүче һәм мәгълүмәт технологияләре өлкәсендә аның үсешен билгеләүче бүлекләр төркеменә керә. Коммуникатив технологияләрнең актив үсешен исәпкә алып китапханәнең барлык биналарында да мәгълүмати һәм компьютер коммуникацияләре системаларын үстерү, яңартып һәм тикшереп торуга зур әһәмият бирелә.

Бүлекнең төп вазыйфалары:

– Китапханәдә төп эш процессларын комплекслы автоматлаштыру: укучыларга хезмәт күрсәтү һәм китапханәнең электрон каталогыннан файдалану өчен инфраструктура булдыру; Россия һәм чит ил китапханәләренең билгеле мәгълүмати ресурсларын һәм шулай ук, заманча компьютер технологияләрен һәм телекоммуникация чараларын файдаланып, башка мәгълүмати ресурсларны куллану мөмкинлеген оештыру.

Отдел автоматизации входит в группу подразделений, обеспечивающих функционирование библиотеки и определяющих её вектор развития в области информационных технологий. С учетом активного развития коммуникационных технологий, сопровождающих сегодня человечество, большая роль отводится созданию, развитию и сопровождению библиотечных информационных систем и поддержке работоспособности компьютерной техники в подразделениях библиотеки.

Основными функциями отдела являются:

– Комплексная автоматизация основных библиотечных процессов библиотеки: создание информационной инфраструктуры для обслуживания и использования электронного каталога библиотеки на разных уровнях; организация доступа к распределенным информационным ресурсам российских и зарубежных библиотек, а также к другим информационным ресурсам на основе использования современных компьютерных технологий и средств телекоммуникации;

– Создание единого информационного пространства для обеспечения административного, научного и методического руководства деятельностью библиотеки. Оказание практической помощи, способствующей развитию информационного и технического потенциала библиотеки;

– Участие в анализе ресурсов, целей деятельности и прогнозировании развития библиотеки в области компьютерных и информационных технологий;

– Использование информационных, научных, методических связей с библиотеками регионов России и зарубежных государств, библиотеками других ведомств, организаций, кооперирование работы с ними в целях расширения возможностей и экономии средств библиотеки при реализации отдельных задач;

– Оказание методической помощи библиотекам Республики Татарстан по вопросам автоматизации библиотечных процессов, внедрения вычислительной техники и информационных технологий.

В состав отдела входит сектор развития сетевых

– Китапханә эшчәнлеге белән административ, фәнни һәм методик идарә итү өчен бердәм мәгълүмати киңлек булдыру. Китапханәнең мәгълүмати һәм техник куәтен үстерүдә гамәли ярдәм күрсәтү.

– Китапханә ресурсларын, эшчәнлек максатларын анализлауда, китапханәнең компьютер һәм мәгълүмат технологияләре өлкәсендәге үсешенә фаразлар ясауда катнашу.

– Яңа килгән басмалар һәм ретроспектив фондның электрон каталогын булдыру методикасын эшләүдә һәм аны гамәлдә куллануда катнашу.

– Россиянең башка төбәкләре һәм чит илләр китапханәләре, башка ведомство, оешмалар китапханәләре белән мәгълүмати, фәнни һәм методик элемтәдә торып һәм алар белән эшләүне кооперацияләштереп, китапханә алдында торган бурычларны тормышка ашыру мөмкинлекләрен үстерү һәм матди чыгымнарны экономияләү.

– Китапханәдәге эш процессларын автоматлаштыру, исәпләү техникасын һәм мәгълүмати технологияләрне куллану буенча республикабыз китапханәләренә методик ярдәм күрсәтү.

Автоматлаштыру-компьютерлаштыру бүлеге үз эченә челтәр технологияләре үсеше бүлекчәсен дә ала. Бүлекчә китапханәнең барлык биналарында компьютер коммуникацияләре системасын тикшереп тора һәм аларны үстерү өстендә эшли.

Автоматлаштыру-компьютерлаштыру бүлеге Татарстан Республикасының Берләштерелгән ведомствоара электрон документ әйләнеше системасының, «Татарстан Республикасының Милли электрон китапханәсе» дәүләт мәгълүмат системасының, «Руслан» автоматлаштырылган китапханә-мәгълүмат системасының корпоратив почта тартмаларының һ. б. көйле эшләвен методик һәм техник яктан тәэмин итә.

технологий, занимающийся поддержкой и развитием систем компьютерных коммуникаций во всех зданиях библиотеки.

Отдел автоматизации обеспечивает методическую и техническую поддержку таких систем, как Единая межведомственная система электронного документооборота Республики Татарстан, государственная информационная система «Национальная электронная библиотека Республики Татарстан», АБИС «Руслан» (как составная часть ГИС «НЭБ РТ»), управление корпоративными почтовыми ящиками и пр.

МАРКЕТИНГ БҮЛЕГЕ

Узган гасырның 90 нчы еллары башында Россия китапханәләре хезмәт күрсәтүнең яңа өстәмә төрләрен үзләштерүдә беренче адымнарын ясадылар. Җәмгыятьнең базар мөнәсәбәтләренә керүе китапханәләрне яңача эшләргә, яңа шартларга күчү юлларын эзләргә мәҗбүр итте.

Китапханә эшчәнлегенең төп максаты – һәр укучыга кирәкле һәм файдалы хезмәт күрсәтү, аның таләпләрен, ихтыяҗларын канәгатьләндерү.

Нәкъ менә шул максаттан чыгып, 1995 елда Милли китапханәдә маркетинг бүлеге оештырылды. Китап укучыларның сорауларын мөмкин кадәр тулырак канәгатьләндерү өчен уңайлы шартлар тудыру – бүлекнең төп бурычы булып тора, китапханә һәм аннан файдаланучылар арасында тагын да яхшырак элемтәләр булдырырга ярдәм итә. Китапханә маркетингы эшнең сыйфатын югары дәрәҗәгә күтәрүгә, төрле мавыктыргыч алымнар белән укучыларны китапханәгә күбрәк тартуга, китап бирүне, аның укылышын, фондның әйләнешен арттыруга булышлык итә.

2013 елның 5 нче апрелендә кабул ителгән Федераль закон нигезендә эш һәм хезмәт күрсәтү өчен кирәкле товарлар сатып алу бурычы да маркетинг бүлеге эшчәнлегендә әһәмиятле урынны алып тора, чөнки аннан башка Татарстан Республикасы Милли китапханәсенең тулы канлы эшчәнлеген тәэмин итү мөмкин түгел.

ОТДЕЛ МАРКЕТИНГА

В начале 90-х гг. прошлого века российские библиотеки делали первые шаги в освоении непривычного для того времени вида деятельности – предоставления дополнительных сервисных услуг. Вхождение общества в рынок заставило библиотеки искать пути оптимизации своей деятельности, примеряться к складывающейся в обществе ситуации.

Главная цель деятельности библиотеки – быть полезной каждому конкретному читателю, а главный объект – это пользователь, его интересы, требования и пожелания.

Именно для этой цели в 1995 году в Национальной библиотеке был создан отдел маркетинга. Основным назначением отдела маркетинга является создание благоприятных условий для удовлетворения запросов населения. Он помогает выявить рациональные пути коммуникации между библиотекой и ее пользователями. Библиотечный маркетинг способствует более высокому, качественному уровню работы библиотек, стимулируют приток читателей через различные информационные, досуговые формы, объединения по интересам, рекламу и т.д., что повышает посещаемость, книговыдачу, читаемость, обращаемость фондов библиотеки.

Еще одной важной функцией, возложенной на отдел маркетинга, является осуществление закупок товаров, работ, услуг для обеспечения деятельности Национальной библиотеки РТ в рамках Федерального закона №44 от 05.04.2013 г. «О контрактной системе в сфере закупок товаров, работ, услуг для обеспечения государственных и муниципальных нужд».

КИТАП УКУГА ҖӘЛЕП ИТҮ ҺӘМ ТЫШКЫ ЭЛЕМТӘЛӘР БҮЛЕГЕ

ОТДЕЛ ПРОДВИЖЕНИЯ КНИГИ И ВНЕШНИХ СВЯЗЕЙ

Бүлек Татарстан Республикасы Милли китапханәсенең аерым структур берәмлеге булып санала, ул Россия Мәдәният министрлыгы инициативасын гамәлгә ашыру һәм Татарстан Республикасы Президенты Р.Н.Миңнеханов биргән күрсәтмәне үтәү кысаларында 2014 елның ноябрендә оештырылды.

Бүлекнең эше китап уку культурасын алга этәрүгә, китап сәүдәсен үстерүгә, Татарстан Республикасының төп мәгълүмат һәм мәдәният үзәкләреннән берсе булган китапханәнең уңай имиджын булдыруга, китапханә хезмәтләренә кызыксыну тудыруга юнәлтелгән. Китапханәләр каршында китап кибетләре ачу идеясен РФ мәдәният министры Владимир Мединский әйткән иде, бу укуга карата кызыксыну кимегәнлектән килеп чыкты. Министр фикеренчә, кискен үзгәрешләрдән башка Россия китапханәләре алга таба яши алмаячак.

Китапханәләр каршында кафелар һәм китап кибетләре ачу китапханәләрнең һәм китап сатучы оешмаларның халыкны әдәбиятка тарту юнәлешендә көчләрен берләштерергә мөмкинлек

Отдел является структурным подразделением Национальной библиотеки Республики Татарстан и был создан в рамках реализации инициативы Министерства культуры РФ и во исполнение поручения Президента Республики Татарстан Р.Н. Минниханова в ноябре 2014 года.

Работа отдела направлена на продвижение культуры чтения, развитие книжной торговли, формирование положительного имиджа библиотеки как главного информационно-культурного центра Республики Татарстан, формирование интереса к библиотечной продукции и ее услугам. Идея создания книжных магазинов при библиотеках принадлежит министру культуры РФ Владимиру Мединскому и вызвана снижением интереса к чтению.

Открытие при библиотеках кафе и книжных магазинов позволит объединить усилия библиотек и книготорговых организаций в деле продвижения литературы,станет ещё одним инструментом в позиционировании библиотек как интеллектуальных центров.

бирә, китапханәләрне интеллектуаль үзәкләр буларак танытуда тагын бер җитди адым ясала.

2015 елның 27 гыйнварында яңа бүлекне – китап укуга җәлеп итү һәм тышкы элемтәләр бүлеген – тәкъдим итү булды. Ул үз эшчәнлегендә мондый юнәлешләрне гамәлгә ашырачак:

– китап продукциясе сату;

– китап презентацияләре, язучылар һәм мәдәният эшлеклеләре белән очрашулар оештыру;

– ТР Милли китапханәсенең төп бинасы буйлап экскурсияләр үткәрү;

– кофе, чәй сату;

– сувенир эшләнмәләр сату.

Милли китапханәдә китап кибете ачар өчен алдан шактый күп эш башкарылды. Кибет тарихи урында нигезләнде: хәзер Милли китапханә урнашкан Ушкова йортының беренче катында XX гасыр башында Маркелов һәм Шароновның китап кибете эшләгән, шәһәр халкы аны бик үз итә торган булган.

Татарстан Республикасы Милли китапханәсенең китап укуга җәлеп итү һәм тышкы элемтәләр бүлеге әле аякка басып кына килә. Республикабыз башкаласының мәдәни тормышында бу проект лаеклы урын алыр дип өметләнәбез. Алга таба бик кызыклы чаралар үткәрү ниятләнә, болар – китап презентацияләре, әдипләр һәм әдәбият сөючеләр белән очрашулар, эшлекле сөйләшүләр һәм ачык әңгәмәләр, кино күрсәтүләр һ.б.

27 января 2015 года состоялось торжественное открытие нового отдела Национальной библиотеки РТ– отдела продвижения книги и внешних связей. Отдел осуществляет следующие направления деятельности:

– продажа книжной продукции;

– организация мероприятий по презентации книг, встреч с писателями и деятелями культуры;

– проведение экскурсионных программ по главному зданию Национальной библиотеки РТ;

– продажа кофе, чая;

– продажа сувенирной продукции.

Открытию книжного магазина в Национальной библиотеке предшествовала большая работа, книжный магазин был открыт в историческом месте: в начале XX века на первом этаже особняка Ушковой уже существовал книжный магазин Маркелова и Шаронова, который пользовался большой популярностью у горожан.

Отдел продвижения книги и внешних связей Национальной библиотеки находится на пути становления. Мы надеемся, что данный проект займет достойное место в культурной жизни столицы нашей республики. Впереди много интересных идей: презентации книг, встречи с писателями и ценителями высокой литературы, деловые встречи и открытые диалоги, кинопоказы и др.

ПАТЕНТЛАР БҮЛЕГЕ

ПАТЕНТНЫЙ ОТДЕЛ

Татарстан Республикасы Милли китапханәсенең патентлар бүлеге, мәгълүмат, фән-белем үзәге буларак, шактый зур патент һәм норматив-техник документларны туплаган фондка ия. Ул – оешмаларга, коллектив һәм аерым файдаланучыларга хезмәт күрсәтүче, гомумән, һәркемгә ачык бердәнбер үзәк. Аның фондында 1 млн. 680 мең саклау берәмлеген тәшкил иткән патент документлары бар.

Елына 3,5 мең файдаланучыга 380 меңнән артык берәмлек патент һәм норматив-техник документлар (басма һәм электрон рәвештә), 8 меңнән, артык библиографик белешмәләр һәм консультацияләр бирелә.

Патенлар бүлегенең мәгълүматлар базалары:

– Россиянең уйлап табулар, файдалы ачышлар үрнәкләренең реферации мәгълүмат базасы (1994 елдан алып);

– РФ уйлап табулары (1924 елдан алып);

– РФ товар билгеләре (1991 елдан алып);

– Файдалы модельләр (1994 елдан алып);

– Сәнәгать үрнәкләре (1994 елдан алып);

– Россия нормалары, кагыйдәләре, стандартлары;

– Татарстан Республикасы законнары;

– Төзелеш эскперты (белгече). һөнәри вариант. Россия законнарының күзәтчелек органнарының документлар җыелмасы, техник нормалар, төзелеш кагыйдәләре һәм стандартлары;

– Төзелештә бәяләр кую һәм керем-чыгымнар исәбен башкару;

– Продукциянең һәм хезмәт күрсәтүнең сыйфаты белән идарә итү.

Бүлекнең төп бурычы түбәндәгеләрдән гыйбарәт: документларны барлау, туплау, системага салу, саклау һәм фәнни хезмәткәрләргә, студентларга, төрле тармакта эшләүче белгечләргә мәгълүматның төрле чыганакларына керә алуны тәэмин итү; файдаланучыларның төп төркемен патент һәм норматив документация белән эшләргә өйрәтү. Бүлек эшенең төп юнәлешләре:

Патентный отдел Национальной библиотеки Республики Татарстан обладает значительным фондом патентной и нормативно-технической информации и является единственным общедоступным центром обслуживания организаций, коллективных и индивидуальных пользователей. В составе его фондов – 1млн. 680 тыс. единиц хранения патентных документов. Ежегодно 3,5 тысячам пользователей выдается более 380 тыс. единиц патентных и нормативно-технических документов в печатном и электронном виде, выполняется более 8 тыс. библиографических справок и консультаций.

Базы данных (БД) патентного отдела:

– Реферативная БД изобретений и полезных моделей России (с 1994 г.);

– Изобретения РФ (с 1924 г.);

– Товарные знаки РФ (с 1991 г.);

– Полезные модели (с 1994 г.);

– Промышленные образцы (с 1994 г.);

– Нормы, правила, стандарты России;

– Законодательство Республики Татарстан;

– документлар һәм электрон мәгълүматлар тупланмаларын булдыру;

– мәгълүматлардан ирекле файдалануны тәэмин итү;

– хәзерге заман мәгълүмати-китапханә технологияләрен кулланып, автоматлаштырылган тәртиптә хезмәт күрсәтү;

– консультация һәм белешмәләр бирү.

Татарстан Республикасы Милли китапханәсенең патентлар бүлегендә 1998 елдан алып электрон мәгълүмат тупланмасы төзелә башлады. Локаль челтәр оештырылды; ирекле һәм бушлай Интернетка чыгып була торган электрон уку залы эшли. Техник эксперт (Кодекс) норматив-техник документлар системасына керергә мөмкинлек бар. Патент-техник документларда уйлап табуларның тулы тасвирламалары, ачышлар, файдалы модельләр,сәнәгать үрнәкләре, товар билгеләре, шулай ук сәнәгать милкен саклауның төрле мәсьәләләре тулы һәм аңлаешлы итеп бирелгән,бүлек безнең илдә һәм чит илләрдәдә чыккан патент-хокукый-басмаларны, фәнни-техник әдәбиятны, шулай ук вакытлы матбугат басмаларын да үзендә саклый

– Стройэксперт. Профессиональный вариант. Собрание документов российского законодательства, органов надзора, технические нормы, правила и стандарты по строительству;

– Ценообразование и сметное дело в строительстве;

– Управление качеством продукции и услуг.

Основная задача отдела заключается в выявлении, комплектовании, систематизации, хранении документов и обеспечении доступа к различным источникам информации научным работникам, студентам, специалистам различных отраслей; в обучении основной группы пользователей методике работы с патентной и нормативной документацией. Основные направления работы отдела:

– формирование документно-электронных ресурсов;

– обеспечение свободного доступа к информации;

– обслуживание в автоматизированном режиме с применением современных информационно-библиотечных технологий;

– консультационная и справочная работа.

В патентном отделе Национальной библиотеки РТ с 1998 года формируется фонд на электронных носителях информации. Создана локальная сеть, работает электронный читальный зал, имеющий свободный и бесплатный выход в Интернет, доступ к системе нормативно-технической документации Техэксперт (Кодекс). Патентно-техническая документация представлена полными описаниями изобретений, реферативной и библиографической информацией об открытиях, изобретениях, полезных моделях, промышленных образцах, товарных знаках, а также отечественными и зарубежными патентно-правовыми изданиями по различным вопросам охраны промышленной собственности, научно-технической литературой, периодическими изданиями.

КИТАПЛАРНЫ ЧИСТАРТУ ҺӘМ РЕСТАВРАЦИЯЛӘҮ БҮЛЕГЕ

Татарстан Республикасы Милли китапханәсе 1994 елда китапларны чистарту һәм реставрацияләү бүлеге оештырды. Бүлек эшен ныклы нигезгә салучы – Габдрахманов Алмаз Габделхәмит улы, ул хәзерге көндә дә фидакяр хезмәт күрсәтә. Әлеге бүлек башта Карл Маркс урамындагы 36 йортта урнаша. Китапларны чистарту һәм реставрацияләү өчен кирәк булган материаллар, җиһазлар алына.Бүлеккә тырыш, үз

эшен яратучы хезмәткәрләр килә. Бүген бирегә югары квалификацияле 4 хезмәткәр көч куя. Бүлек эшчәнлеге Милли китапханәнең аеруча кыйммәтле һәм еш сорала торган басмаларын озак еллар буе саклауны тәэмин итүгә юнәлдерелгән.

Китапларны чистарту һәм реставрацияләү бүлеге Милли китапханә фондларында саклануы басмаларны һәм документларны реставрацияләү, төпләү, брошюралау белән шөгыльләнә. Бүлек Театр урамында урнашкан 5 йортка күчеп үз эшен дәвам итә. Күптән түгел заманча таләпләргә туры килерлек кәгазь кисү машинасы алынды. Китапханәнең редакция-нәшрият бүлеге бастырып чыгарган һәм шундагы махсус аппаратта төпләнгән яңа басмаларның читләрен тигезләп кисү эше дә бирегә башкарыла. Китапларны чистарту һәм реставрацияләү бүлеге янара һәм үсә.

Хезмәткәрләрнең шушы өлкәдәге белемнәрен үстерү һәм ныгыту, осталыкларын арттыру эше дә алып барыла. Алар яңа эш алымнары кулланып, сыйфатлы итеп китапларга яңа тормыш бирә. Бүген

ОТДЕЛ ГИГИЕНЫ И РЕСТАВРАЦИИ КНИГ

С началом работы по выявлению и комплектованию восточными рукописями и печатными изданиями в отделе рукописей и редких книг встал вопрос об их сохранности. Появилась необходимость их обработки и реставрации. В 1994 году было принято решение об организации в Национальной библиотеке Республики Татарстан отдела «Гигиены и реставрации книг». Первым руководителем и сотрудником вновь созданного структурного подразделения стал Алмаз Абдулхамедович Габдрахманов. Опытный специалист с многолетним стажем «книжного доктора» и по сегодняшний день продолжает трудиться в отделе и передавать навыки мастерства молодым специалистам. Для реставрации и переплета книжных раритетов приобретаются необходимые материалы и оборудование. Штат отдела расширяется, здесь начинают работу молодые специалисты. В отдел приходят старательные и любящие свою работу сотрудники. С 1996 года в отделе работает Эльмир Халилович Гилязиев, который прошел обучение в реставрационных центрах и является сертифицированным специалистом по реставрации. В 2005 году в отдел приходит Саяр Ильдарович Хайдаров. С 2012 года он возглавил работу отдела. В 2012 году начал свою трудовую деятельность в отделе молодой художник-реставратор Ирек Ильдусович Загидуллин. В отделе долгие годы проработала ветеран книжного переплета Ркия Аглиевна Каримуллина. На сегодняшний день в отделе работают 4 высококвалифицированных специалиста. Деятельность отдела направлена на обеспечение сохранности наиболее ценных и редких книжных памятников, а также часто спрашиваемых изданий, хранящихся в фондах Национальной библиотеки.

Сотрудники отдела гигиены и реставрации книг в настоящее время занимаются реставрацией, переплетом и брошюровкой книг и документов, хранящихся в фондах библиотеки. В 2014 году отдел переехал в новое, более приспособленное помещение по адресу улица Театральная, дом 5. Отдел постоянно обновляется и расширяется. Закупается современное оборудование, позволяющее улучшить качество работы наших специалистов. Так была приобретена бумагорезательная машина

китап «докторларына» ихтыяҗ артканнан арта бара...

Дәүләтнең дә китапханәләр фондларында сакланучы басмалар һәм документларны чистарту, реставрацияләү, саклауны тәэмин итүгә игътибары арта. «2014–2020 елларга Татарстан Республикасы дәүләт телләрен һәм Татарстан Республикасында башка телләрне саклау, өйрәнү һәм үстерү» Дәүләт программасы кысаларында китапларны чистарту һәм реставрацияләү бүлеге хезмәткәрләре Санкт-Петербург шәһәрендәге Россия Милли китапханәсендә эшләп килүче консервация һәм реставрация үзәгендә кыска вакытлы стажировкада булып кайтты. Анда алар реставрация алымнарына һәм китап саклау өчен контейнерлар ясау ысулларына өйрәнде. Әлеге программа нигезендә бүлеккә китапларны реставрацияләү һәм төпләү өчен кирәк булган яна җиһазлар да алынды.

IDEAL и другое необходимое высокотехнологичное оборудование. Руководство библиотеки, понимая значимость отдела, уделяет пристальное внимание к обеспечению отдела необходимыми материалами и оборудованием. Отдел тесно сотрудничает с другими коллегами из библиотеки. Здесь осуществляется подрезка и переплет печатной продукции, издаваемой редакционно-издательским отделом Национальной библиотеки.

Сотрудники отдела регулярно проходят обучение и стажировки в крупных центрах консервации Санкт-Петербурга и Москвы, активно участвуют в семинарах и конференциях, посвященных сохранности книжных памятников, занимаются повышением своих знаний и профессионализма. Руководство республики, понимая значимость и необходимость сохранения письменной, в частности книжной культуры, народов нашей республики, включило отдельные статьи позволяющие поднять процесс реставрации и переплета книжных памятников хранящихся в фондах библиотеки на новый уровень, в принятую государственную программу «Сохранение, изучение и развитие государственных языков Республики Татарстан и других языков в Республике Татарстан на 2014–2020 годы».

Так сотрудники отдела гигиены и реставрации книг в рамках программы прошли стажировки в Федеральном центре консервации библиотечных фондов (ФЦКБФ) при Российской Национальной библиотеке, находящейся в городе Санкт-Петербург, а так же в школе реставрации книг и рукописей «Раритет» находящейся в Москве. Там они обучались различным способам реставрации, переплету и изготовлению контейнеров для хранения книг и документов. По данной программе в отдел было закуплено необходимое современное оборудование для реставрации и переплета документов.

Нужно отметить, что сегодня потребность в «книжных докторах» только растет. Люди все больше понимают ценность книжного слова. Книга всегда остается самым близким другом и советчиком человека и бережное отношение к ней позволит продлить ее жизнь. Применяя самые современные технологии и традиции старых мастеров реставрации и переплета, наши специалисты дают книгам новую жизнь.

КАДРЛАР БЕЛӘН ЭШЛӘҮ БҮЛЕГЕ | ОТДЕЛ РАБОТЫ С КАДРАМИ

Кадрлар белән эшләү һәм эшчәнлекне документлар белән тәэмин итү бүлеге, аерым структур берәмлек буларак, 2010 елда төзелде. Аның штатында 5 хезмәткәр: бүлек мөдире Хөснетдинова Гүзәл Илгизәр кызы, кадрлар белән эшләү белгечләре Сәйфуллина Гүзәл Вәкил кызы һәм Әбелханова Гөлфия Рафаис кызы, китапханәнең архивын алып баручы Шакирова Флюра Гыйнван кызы, директорның сәркятибе Галиәсфарова Айгөл Әмир кызы. Аларның һәрберсе югары белемле.

Китапханәнең архивын алып баруга җаваплы хезмәткәр Татарстан Республикасы Милли китапханәсе эшчәнлегендә барлыкка килә торган документларның сакланышын, исәпкә алынуын, тәртиптә тотылуын һәм файдаланылуын, шулай ук тупланган архив фондының үз вакытында Татарстан Республикасы Милли архивына дәүләт саклавына әзерләп тапшырылуын тәэмин итә.

Директорның сәркятибе җитәкченең административ һәм идарә итү эшчәнлеген техник яктан һәм оештыру җәһәтеннән тәэмин итү эшен башкара.

Кадрлар белән эшләү һәм эшчәнлекне документлар белән тәэмин итү бүлеге китапханәнең кадрлар сәясәтен һәм стратегиясен эшләүдә катнаша, бүлек мөдирләре һәм кураторлары белән берлектә, кадрларның квалификациясе, шәхси һәм эшлеклелек сыйфатлары нигезендә, аларны туплау, сайлау һәм эшкә урнаштыру вазыйфаларын үти.

Китапханәләр хезмәтенә яңа мәгълүмати технологияләр үтеп керү алар эшчәнлеген яңача оештыруны таләп итә һәм яңа эш юнәлешләре өстәлүгә китерә. Моңа бәйле рәвештә китапханә кадрларының белемен күтәрү, аларны яңадан әзерләү һәм аттестацияләү бүлек эшенең мөһим тармагы булып тора.

Кадрлар белән эшләү шактый катлаулы һәм киңкырлы, чөнки, шуны бервакытта да истән чыгармаска кирәк: алар һәрберсе – дөньяга үз карашы һәм омтылышлары булган кеше һәм кабатланмас шәхес.

Отдел работы с кадрами и документационного обеспечения деятельности как отдельное структурное подразделение было создано в 2010 году. Штат отдела составляет 5 человек: заведующая отделом Хуснутдинова Гузель Ильгизаровна, специалисты по работе с кадрами Сайфуллина Гюзель Вакиловна и Абулханова Гульфия Рафаисовна, ответственный за ведение архива библиотеки Шакирова Флюра Гинувановна, секретарь директора Галиасфарова Айгуль Амировна. Все сотрудники имеют высшее образование.

Ответственный за ведение архива библиотеки обеспечивает сохранность, учет, упорядочение и использование документов Национальной библиотеки Республики Татарстан, образующихся в процессе ее деятельности, и своевременную подготовку и передачу архивного фонда библиотеки на государственное хранение в Национальный архив Республики Татарстан.

Секретарь директора осуществляет работу по организационно-техническому обеспечению административно-распорядительной деятельности руководителя.

Отдел работы с кадрами и документационного обеспечения деятельности участвует в разработке кадровой политики и кадровой стратегии библиотеки, совместно с кураторами и руководителями структурных подразделений проводит работу по подбору, отбору и расстановке кадров на основе оценки их квалификации, личных и деловых качеств.

Внедрение новых информационных технологий в библиотечную практику влечет за собой реорганизацию деятельности библиотек и появление новых функций. В связи с этим одним из важных направлений работы отдела является организация повышения квалификации, переподготовки и аттестации библиотечных кадров.

Работа с кадрами достаточно многопланова и непроста, особенно, если помнить о том, что абстрактные «кадры» – на самом деле люди, каждый из которых – личность: неповторимая и многогранная, со своим мировоззрением и устремлениями.

ИСӘП-ХИСАП БҮЛЕГЕ | БУХГАЛТЕРИЯ БИБЛИОТЕКИ

Әлеге структур бүлек китапханә милкенең бухгалтерлык исәбен алып бара, төп средстволарны һәм матди байлыкны, хуҗалык эшчәнлеге нәтиҗәләрен исәптә тоту, түләүле хезмәттәшлектә торучылар, заказчылар һәм товар китерүчеләр белән исәп-хисап ясау буенча эшләр башкара. Бүлек шулай ук республика бюджетына салымнар һәм җыемнар акчасын, дәүләт социаль фондларына иминият взносларын, банкларга түләүләрне, хезмәт хакын, башка төр түләүләрне исәпли һәм күчерә, китапханә хезмәткәрләренең эшен матди яктан стимуллаштыруны да гамәлгә ашыра.

Исәп-хисап бүлеге акча средстволарына һәм матди байлыкларга әледән-әле инвентарьлаштыру үткәрә.

Бүлек хезмәткәрләре үзләрендәге бухгалтерлык эшенең тиешле өлкәләре буенча хисап тоталар, таләп ителә торган бухгалтерлык документларын алып баралар.

Бирелә бухгалтерлык мәгълүматлары базалары оештырыла һәм даими тулыландырыла, оешмада финанс дисциплинасын үтәүгә, китапханә ресурсларын тиешенчә файдалануга юнәлдерелгән һәртөрле гамәлләр бүлек хезмәткәрләр катнашында башкарыла.

Милли китапханәнең исәп-хисап бүлеге коллективы – һөнәри оста, югары квалификацияле хезмәткәрләр бердәмлеге. Аның штатында 5 белгеч:

– Исхакова Асия Әһли кызы – баш бухгалтер;

– Һадиева Нурия Мөхәммәт кызы – баш бухгалтер урынбасары;

– Әхтәмева Суфия Сафиулла кызы – әйдәп баручы бухгалтер;

– Галиева Гөлсылу Наил кызы – әйдәп баручы бухгалтер;

– Вафина Венера Заһит кызы – әйдәп баручы бухгалтер.

Данное подразделение выполняет работу по ведению бухгалтерского учета имущества библиотеки, обязательств и хозяйственных операций по учету основных средств, товарно-материальных ценностей, результатов хозяйственно-материальной деятельности, расчеты с поставщиками и заказчиками. Бухгалтерия производит начисление и перечисление налогов и сборов в республиканский бюджет, страховых взносов в государственные социальные фонды, платежей в банковские учреждения, заработной платы, других выплат и платежей, а также отчисление средств на материальное стимулирование работников библиотеки.

Периодически бухгалтерия проводит инвентаризацию денежных средств и товарно-материальных ценностей.

Сотрудники подразделения составляют отчетность по соответствующим участкам бухгалтерского учета, ведут требуемую бухгалтерскую документацию.

Сотрудники бухгалтерии библиотеки работают над формированием и ведением баз данных бухгалтерской информации, участвуют в разработке и осуществлении мероприятий, направленных на соблюдение финансовой дисциплины и рациональное использование ресурсов библиотеки.

Коллектив бухгалтерии Национальной библиотеки РТ – это союз единомышленников, высококвалифицированных специалистов. В штате подразделения 5 сотрудников:

– Исхакова Асия Аглиевна – главный бухгалтер;

– Хадиева Нурия Мухаматовна – заместитель главного бухгалтера;

– Ахтямова Суфия Сафиулловна – ведущий бухгалтер;

– Галеева Голсылу Наилевна – ведущий бухгалтер;

– Вафина Венера Загитовна – ведущий бухгалтер.

ХУҖАЛЫК-ЭКСПЛУАТАЦИЯ ХЕЗМӘТЕ | ХОЗЯЙСТВЕННО-ЭКСПЛУАТАЦИОННАЯ СЛУЖБА

Китапханәнең әлеге бүлеге хезмәт һәм хезмәтне саклау турындагы законнарның һәм башка норматив документларның, санитар-гигиена таләпләренең, янгын һәм электр куркынычсызлыгының үтәлешен тикшереп тора, гражданнар оборонасы, хезмәткәрләрне һәм китапханә биналарын, территориясен гадәттән тыш хәлләрдән саклау мәсьәләләре белән шөгыльләнә. Шулай ук Милли китапханәнең барлык структур берәмлекләрен кирәкле хуҗалык товарлары, җиһазлар, инвентарь белән тәэмин итә, аларның кулланылышын исәптә тота.

Бүлек транспорт хезмәте белән тәэмин итү, китапханә хуҗалыгын төзекләндереп тору, территорияне җыештыру эшләрен башкара.

Хезмәткәрләр санитар чисталык һәм янгын куркынычсызлыгы таләпләренә туры китереп биналарны һәм эш мәйданнарын тиешле тәртиптә тоталар, шулай ук автомобильләрнең, техниканың, җиһазларның (яктырту, җилләтү, җылыту системалары һ.б.) төзеклеген тиешереп торалар

Хуҗалык-эксплуатация хезмәте вәкилләре шулай ук биналарга агымдагы һәм капиталь ремонт үткәрү планнарын эшләүдә, хуҗалык чыгымнары сметаларын төзүдә катнашалар.

Бүлектә югары яки профильле белемгә ия кешеләр, шулай ук тәҗрибәле белгечләр – инженерлар, гараж башлыгы, техниклар, склад мөдире, машина йөртүчеләр, электриклар, гардеробчылар, җыештыручылар, куркынычсызлык хезмәткәрләре эшли. Хуҗалык-эксплуатация хезмәтен китапханәнең баш инженеры Вәлитов Халит Шаһит улы җитәкли.

Хозяйственно-эксплуатационная служба – подразделение библиотеки, осуществляющее контроль над соблюдением законодательных и иных нормативных актов о труде и охране труда, санитарно-гигиенических требованиях, пожарной, электробезопасности, вопросов гражданской обороны, зашиты сотрудников и территории библиотеки от чрезвычайных ситуаций. Служба обеспечивает все структурные подразделения Национальной библиотеки необходимыми хозяйственными товарами, оборудованием, инвентарем, ведет учет их расходования.

Отдел производит работы по благоустройству, уборке территории.

Сотрудники данного отдела обеспечивают хозяйственное обслуживание и надлежащее состояние в соответствии в правилами и нормами производственной санитарии и противопожарной защиты зданий и помещений библиотеки, а также следят за исправностью оборудования (освещения, систем вентиляции, отопления и др.).

Сотрудники отдела участвуют в разработке планов текущего и капитального ремонтов основных фондов библиотеки, составлении смет хозяйственных расходов.

В составе подразделения – опытные специалисты с высшим и средним профильным образованием: инженеры, начальник гаража, техники, заведующий складом, водители, гардеробщицы, уборщицы, дворники, сотрудники службы безопасности. Возглавляет хозяйственно-эксплуатационную службу главный инженер библиотеки Валитов Халит Шагитович.

Котлаулар Поздравления

Татарстан Республикасы Милли китапханәсенең хөрмәтле хезмәткәрләре!

Уважаемые сотрудники Национальной библиотеки Республики Татарстан!

Поздравляю вас с 150-летием Национальной библиотеки Республики Татарстан и выражаю искреннюю благодарность за достойный вклад в культурное развитие республики!

Это значимое событие для всех нас. За полтора века своей истории Национальная библиотека стала нашим культурным достоянием – главным хранилищем богатейших фондов древних рукописей, редких книг, научных трудов, периодической печати. Благодаря работе коллектива профессионалов и единомышленников, их умению бережно хранить традиции и внедрять новые методы работы, библиотека и сегодня является просветительским, научным и культурным центром, интересным для всех поколений читателей.

Желаю вам новых успехов и достижений в вашем благородном деле, здоровья и благополучия!

Председатель Государственного Совета
Республики Татарстан
Ф.Х. Мухаметшин

От имени Министерства культуры Республики Татарстан, многотысячного коллектива специалистов нашей отрасли поздравляю со знаменательным событием – 150-летием со дня основания библиотеки!

В последние годы мы все являемся свидетелями того, какими стремительными темпами развивается культура в Республике Татарстан. Немало перспективных проектов было реализовано в рамках Года культуры, не меньше – и в этом году, объявленном Президентом России Годом литературы, также отмеченном творческими достижениями и успехами в развитии культурного потенциала республики.

Наш край издавна славится своими литературными и книжными традициями, что придает празднованию юбилея Национальной библиотеки особенный статус и ответственность.

Сегодня в республике уделяется серьезное внимание развитию и совершенствованию библиотечной отрасли. Начиная с 2009 года в республике реализуется долгосрочная программа развития библиотек республики, обновляются фонды библиотек, активно осуществляется информатизация отрасли, развивается проект Национальная электронная библиотека. Новые формы работы позволяют приобщать к чтению и литературе все больше молодежи.

Гарантом эффективного функционирования библиотечной отрасли в республике была и остается Национальная библиотека, прошедшая за свою 150-летнюю историю путь от городской библиотеки до авторитетного культурного, информационного и методического центра, который является не только хранителем памятников истории и культуры, но и активной инновационной площадкой для реализации самых передовых идей в области информационного обслуживания. Научные наработки библиотеки и ее международные контакты лишний раз подтверждают это.

Мы гордимся достижениями библиотеки и той значительной ролью, которую она играет сегодня в культурной, интеллектуальной и духовной жизни Татарстана. Думаю, что выражу общую уверенность в том, что современная библиотека является не только центром знания, духовной культуры и ин-

формации, но и важным социальным институтом, обеспечивающим устойчивое развитие общества, преемственность традиций и видение его перспектив. Все это выступает гарантом стабильности общества и уверенности в его будущем.

Выражаю огромную признательность всему коллективу библиотеки за неустанный вдохновенный труд, весомый вклад в развитие культуры Татарстана и желаю новых профессиональных, творческих и научных достижений в деле наращивания интеллектуальной мощи Татарстана.

Министр культуры
Республики Татарстан
А.М. Сибагатуллин

От имени коллектива Российской государственной библиотеки сердечно поздравляю Вас с замечательным юбилеем – 150-летием со дня образования Национальной библиотеки Республики Татарстан!

Пройдя за полтора века длинный и сложный путь развития, Национальная библиотека Татарстана стала ведущей библиотекой республики, одним из культурных центров Поволжья, универсальным книгохранилищем, образовательным и информационным центром со своими сложившимися традициями и неповторимым общественным имиджем. Ее деятельность отражает самые яркие, значимые события в социальной и культурной жизни региона, страны и мирового сообщества.

Сегодня Национальная библиотека – одна из старейших и богатейших библиотек России, государственное книгохранилище национальной и республиканской, российской и зарубежной печати, многофункциональное библиотечно-информационное и научно-исследовательское учреждение, культурный, библиографический и методический центр. Библиотека также является центром пропаганды культуры татарского народа, единственной публичной библиотекой мира, выполняющей функции комплектования, сохранения и распространения татарской книги и литературы о республике.

Национальная библиотека Татарстана – активный и авторитетный член общественных организаций и профессиональных объединений, а ее сотрудники – коллектив опытных единомышленников, постоянно совершенствующий работу по информационному обслуживанию населения. Деятельность библиотеки может служить ярким примером межрегионального и международного партнерства. Являясь средоточием взаимодействия двух мировых культур – культур двух континентов, европейского и азиатского – библиотека вносит неоценимый вклад в дело сближения народов различных исторических корней, вероисповеданий и культур. Чутко реагируя на все происходящие изменения в обществе, библиотека постоянно развивается, внедряет новые технологии, эффективно использует потенциальные возможности для сохранения лучших культурных традиций. Национальная библиотека Республики Татарстан по праву пользуется заслуженным авторитетом в библиотечном сообществе России и зарубежья.

Позвольте пожелать Вашей библиотеке в этот знаменательный юбилейный год устойчивого развития и процветания, творческих успехов и воплощения новых идей, а всем сотрудникам – доброго здоровья, плодотворной работы, счастья и благополучия! Надеемся на дальнейшее сотрудничество!

Генеральный директор Российской
государственной библиотеки (г.Москва)
А.И. Вислый

От имени Российской библиотечной ассоциации сердечно поздравляю весь коллектив Библиотеки с юбилеем!

Основанная 150 лет назад, чтобы давать жизнь росткам просвещения и культуры в Поволжье, сегодня Национальная библиотека Республики Татарстан является одной из крупнейших библиотек в нашей стране. За долгие годы поколения ваших сотрудников добились внушительных достижений. Ваша библиотека – одно из крупнейших учреждений культуры в Республике Татарстан, главное книгохранилище, депозитарий краеведческих документов, методический центр для библиотек республики. Ваши богатейшие фонды, кадровый ресурс, активная социальная и профессиональная позиция – это залог развития науки и процветания культуры республики.

Для нас особенно ценно сотрудничество с Вами в рамках национальной общественной организации

– РБА, активным членом которой является Национальная библиотека Республики Татарстан.

От всей души хотим пожелать вам лично и всему коллективу Библиотеки успехов и радости от любимой работы на благо просвещения и культуры нашей страны еще долгие и долгие годы!

Президент Российской библиотечной ассоциации (г.Санкт-Петербург)
член Общественного совета
Министерства культуры РФ
В.Р. Фирсов

От имени коллектива Российской национальной библиотеки сердечно поздравляю всех сотрудников с 150-летием со дня основания Национальной библиотеки Республики Татарстан!

Ваша библиотека прошла долгий, но счастливый путь от городской публичной библиотеки Казани, основанной в 1865 году, до Национальной библиотеки и является сегодня одной из старейших и богатейших библиотек России. Ваша библиотека была и остаётся центром национальной культуры, межнационального общения и взаимодействия разных культур, хранилищем духовного наследия народов, проживающих на земле Татарстана, сокровищницей культуры татарского народа. В её фондах хранятся фундаментальные исследования по истории и культуре, ценная справочная литература, прижизненные издания трудов выдающихся деятелей татарской литературы и просветительства ШигабутдинаМарджани, Каюма-Насыри, Габдуллы Тукая, учёных и писателей России – М.ВЛомоносова, Н.М. Карамзина и др. Деятельность сотрудников Вашей библиотеки является примером преданного служения благородному делу просвещения теперь уже с помощью новых информационных технологий, сохранения и передачи духовных ценностей, активного формирования интереса к чтению и к родной культуре у молодого поколения.

Желаю Вам и всем сотрудникам библиотеки доброго здоровья, профессиональных успехов и творческих свершений!

Заместитель генерального директора
Российской национальной библиотеки
(г.Санкт-Петербург) **Е.В. Тихонова**

От себя лично и от имени Президентской библиотеки поздравляю коллектив с 150-летием со дня основания Национальной библиотеки Республики Татарстан. Сегодня библиотека является крупным и известным далеко за пределами республики информационным и культурно-просветительским центром. Татарстан является одним из лидеров по развитию современных технологий, благодаря которым обеспечен широкий доступ к вашему богатому книжному наследию. Рассчитываем на наше плодотворное сотрудничество и успешную реализацию совместных проектов. От души желаем всему коллективу библиотеки здоровья, счастья, благополучия, новых творческих успехов, воплощения самых интересных проектов и замыслов!

Генеральный директор Президентской
библиотеки имени Б.Н.Ельцина
(г. Санкт-Петербург)
А. П. Вершинин

Сердечно поздравляю всех сотрудников Национальной библиотеки Татарстана с её крупной исторической вехой – 150-летием служения на благо образования, науки, культуры Республики Татарстан и Российской Федерации!

На этом пути создан фундамент информационной системы, объединяющей творчество представителей многих культур, обеспечивших успешное промышленное и экономическое развитие Татарстана в первых рядах регионов России.

Огромный вклад в развитие Национальной библиотеки внёс выдающийся деятель культуры Татарстана Разиль Исмагилович Валеев, возглавлявший ее с 1986 по 2000 годы, а ныне защищающий её интересы в качестве члена Президиума Государственного Совета Республики Татарстан и председателя Комитета Государственного Совета Республики Татарстан по образованию, культуре, науке и национальным вопросам.

Преемник Р.И. Валеева на посту директора Библиотеки в 2000– 2014 годах Наиль Акрамович Камбеев

достойно продолжал курс на её активное участие в научном и культурном прогрессе республики.

В наступившую эру цифровых технологий НБ Татарстана начала крупную программу межведомственной интеграции. Достаточно сказать, что к 2015 году все библиотеки системы Министерства культуры республики станут участницами сводного электронного библиотечного каталога Республики Татарстан. Это позволит расширить информационно-библиотечные услуги для населения, предоставляемые через межведомственный портал Национальных электронных ресурсов. Желаю руководству и коллективу выдающейся Библиотеки нашей страны дальнейших успехов!

С уважением, профессор Академии переподготовки работников искусства, культуры и туризма Министерства культуры РФ, заслуженный работник культуры Российской Федерации (г.Москва)
Ю.А. Гриханов

Национальная библиотека Казахстана сердечно поздравляет Национальную библиотеку Республики Татарстан со славным юбилеем – 150-летием со дня образования.

Национальные библиотеки Казахстана и Татарстана многие годы объединяют тесные дружественные и плодотворные отношения. Среди основных направлений нашего сотрудничества – международный книгообмен, который служит ярким примером взаимного партнерства и играет важную роль в комплектовании Национальной библиотеки Казахстана, а также обмен опытом и информацией, профессиональными достижениями, участие в международных конференциях, семинарах, книжных выставках.

Мы благодарны коллективу Национальной библиотеки Республики Татарстан за оказанную помощь в реализации Государственной программы «Культурное наследие» по созданию единой базы данных книжных памятников, хранящихся в зарубежных фондах и имеющих историко-культурную ценность для Казахстана. Результатом экспедиции в Татарстан явилось приобретение уникальной библиографии казахской книги, составленной видным татарским ученым-книговедом А.Г. Каримуллиным, а также копий раритетных изданий произведений А. Яссауи, С. Бакыргани, Науаи, Физули, М.Жумабаева, кисса-дастанов и других редких материалов, хранящихся в Национальной библиотеке Татарстана.

Успех и достижения Библиотеки на протяжении 150 лет создавались сплоченным профессиональным коллективом единомышленников, который сохранил и развивает устоявшиеся традиции, претворяет новые идеи в жизнь сегодня.

Дорогие коллеги, примите самые искренние поздравления с юбилеем! От всей души желаем Вам успехов во всех начинаниях, процветания, новых достижений, здоровья и благополучия! Желаем постоянной всесторонней поддержки государства, понимая общества и любви Ваших читателей!

С глубоким уважением и надеждой на дальнейшее взаимное сотрудничество генеральный директор Национальной библиотеки Республики Казахстан (г. Алматы)
А.А. Аскар

От имени коллектива Национальной академической библиотеки Республики Казахстан и от себя лично позвольте поздравить Национальную библиотеку Республики Татарстан со 150-летним юбилеем!

Значение библиотек в жизни общества, в истории его культуры трудно переоценить. Библиотеки – неотъемлемая часть интеллектуального и социального развития общества. История Вашей библиотеки – яркий тому пример. Библиотека выполняла функции татарского просветительского центра еще с начала XX века, способствовала сохранению татарской культуры.

Сегодня деятельность вашей библиотеки способствует повышению интеллектуальной культуры общества, принятию информационно взвешенных решений, сохранению культурного наследия для будущих поколений.

В преддверии юбилея желаю Вам вдохновения, дальнейших профессиональных научных и творческих успехов!

Генеральный директор Национальной академической библиотеки Республики Казахстан (г.Астана)
У.Д. Муналбаева

Руководство и коллектив Азербайджанской Национальной библиотеки сердечно поздравляют вас с знаменательной датой – 150-летием Национальной библиотеки Республики Татарстан.

Плодотворная деятельность Национальной библиотеки Республики Татарстан на протяжении 150 лет – уже сама по себе ярчайшая страница в истории культуры татарского народа. Неоценимы заслуги библиотеки в развитии и процветании культуры Татарстана, достижениях научно-технического прогресса, повышении интеллектуально-культурного потенциала общества. Библиотека прошла нелегкий путь становления и расцвета и по праву может называться хранительницей национального культурного достояния, сокровищницей мысли и знания.

Национальная библиотека Республики Татарстан является не только бесценным очагом культуры. Ее со всей ответственностью можно назвать ведущим информационным центром, играющим значительную роль в библиотечно-информационной системе страны. Библиотека, выполняющая святую миссию сохранения национального культурного наследия, всецело обеспеченная новейшими информационно-коммуникационными средствами, внедряющая в свою работу современные цифровые технологии, постоянно повышающая профессиональный уровень своих сотрудников, давно и прочно заняла свое место в мировом информационном пространстве.

Немыслимо представить себе развитие науки и техники без полноценного использования богатейших фондов библиотеки. Достойно и праведно выполняя свою миссию, Национальная библиотека служит обогащению национальной культуры, способствует успешному развитию науки, образования и культуры, удовлетворяет информационные запросы населения.

Азербайджанский и татарский народ имеют единые исторические корни. Наши народы связывают общий тюркский этнос, необыкновенное сходство и взаимопроникновение культур, обычаев, традиций, языка, нравственного облика и величия духа. Все эти факторы обусловили тесную и органичную связь наших братских республик. На многих международных мероприятиях, организуемых ТЮРКСОЙ, мы выступаем совместно и как организаторы, и как участники. Это способствует еще большему сближению и укреплению культурных связей между нашими народами.

Азербайджанскую Национальную библиотеку и Национальную библиотеку Республики Татарстан давно связывают тесные узы дружбы и сотрудничества. Библиотеки осуществляют международный книгообмен: количество посылаемых и получаемых книг растет год от года. С неизменной любовью и уважением наши читатели относятся к богатейшему татарскому фольклору, к нетленным произведениям классиков татарской литературы, таких как Гаяз Исхаки, Чингиз Дагчы, Габдулла Тукай, Муса Джалиль, Гюльшенг и др. Еще в 2011 году в Азербайджанской Национальной библиотеке состоялась международная научная конференция, посвященная 125-летию со дня рождения Габдуллы Тукая. Отрадным является и то, что в Татарстане знают и любят многих азербайджанских писателей, с почтением относятся к великим памятникам азербайджанской литературы.

150-летний юбилей библиотеки – это праздник для всех библиотекарей республики, для многочисленных читателей, а также для всей культурной общественности страны.

Хочется пожелать всему коллективу Национальной библиотеки Республики Татарстан крепкого здоровья, творческих успехов в работе и дальнейшего процветания. От всей души надеемся и верим, что дружба и сотрудничество между нашими библиотеками, равно как и между нашими народами, будут крепнуть день ото дня. У нас общее дело, единая цель – сохранить национальное культурное достояние наших народов, бережно донести его до грядущих поколений. В этом основной смысл и величие нашего труда.

Счастья вам, дальнейшей успешной и плодотворной работы!

От имени коллектива Азербайджанской Национальной библиотеки (г. Баку) с глубоким уважением, директор, заслуженный деятель культуры, профессор
К.М.Тахиров

От имени коллектива Национальной библиотеки Беларуси примите самые искренние поздравления и добрые пожелания по случаю знаменательного события – 150-летия со дня основания Национальной библиотеки Республики Татарстан!

150 лет – это серьезный повод для осмысления пройденного пути, подведения итогов и определения перспектив, это яркие страницы биографии и самоотверженная работа, богатый опыт и поиски нового, авторитет и имена, которые создавали и создают библиотечную историю Республики Татарстан.

При стремительном развитии современных технологий Вам удалось сохранить лучшие традиции, заложенные основателями библиотечного дела. Благодаря плодотворному труду, энергии и энтузиазму профессионалов сегодня Ваша библиотека развивается как современный информационный и общественно-культурный центр и с честью выполняет роль культурной сокровищницы, является инновационным центром по внедрению передового библиотечного опыта, реализует яркие проекты и программы, направленные на сохранение национальной культуры, расширение доступа к информации, модернизацию библиотечной деятельности и предоставление пользователям новых услуг.

От всей души желаем Национальной библиотеке Республики Татарстан дальнейшего процветания, а всем ее сотрудникам – благодарных читателей, оптимизма, неиссякаемого творческого вдохновения, доброго здоровья на многие годы.

Директор Национальной библиотеки Беларуси,
доктор исторических наук, профессор
Р.С. Мотульский

Знаменательно, что нынешний год стал юбилейным для наших библиотек: Национальной библиотеке Республики Татарстан исполняется 150 лет, Центральной научной библиотеке имени Якуба Коласа Национальной академии наук Беларуси – 90.

Сердечно поздравляем Вас и коллектив Вашей библиотеки с этой весомой датой. Позвольте пожелать Вашей библиотеке развития, процветания и творческих успехов. Надеемся на дальнейшее плодотворное сотрудничество в изучении богатого книжного наследия татарского и белорусского народов.

Директор Центральной научной библиотеки
имени Якуба Коласа Национальной
академии наук Беларуси
А.И. Груша

Вашей библиотекой пройден огромный путь длиною в 150 лет: от городской публичной библиотеки, началом которой послужила коллекция И.А. Второва, до Национальной библиотеки Татарстана – главного книгохранилища, информационного, образовательного и культурного центра.

Примите самые искренние поздравления с этой датой от коллектива Национальной научной библиотеки Республики Северная Осетия – Алания. Все эти годы вы достойно несете звание «последних святых на Земле». В наше непростое время стоите на страже сохранения национальной литературы – одного из самых доступных источников приобщения к общечеловеческим знаниям, мировой и национальной культуре; одного из самых надежных средств на пути овладения мудрым наследием предков; важнейшего источника формирования нравственности и любви к своему народу.

Пусть еще столетия не пустеют ваши библиотечные залы и увеличивается число благодарных читателей! Новых вам надежд, неизменной удачи. Пусть в вашей жизни будет больше моментов, которые вносят в душу красоту, радость и изумление. Пусть вам хватит смелости и везения, чтобы осуществить все свои мечты. Любви вам, на которой все держится!

К нашим пожеланиям присоединяются люди и горы Осетии, где часто звучит незабвенное слово Джалиля!

Директор Национальной научной библиотеки
Республики Северная Осетия –
Алания (г.Владикавказ)
И.А. Хайманова

От имени Национальной библиотеки Удмуртской Республики поздравляю Ваш замечательный коллектив со 150-летием Национальной библиотеки Республики Татарстан!

Пройдя долгий путь развития, Ваша библиотека стала многофункциональным библиотечно-информационным, научно-исследовательским, культурным и методическим центром, единственной публичной библиотекой мира, выполняющей функции комплектования, сохранения и распространения татарской книги и литературы о республике. Значителен вклад библиотеки в развитие межнациональных отношений, в дело сохранения национальных культур народов России. Наши библиотеки связывают давние профессиональные связи, которые, надеюсь, в дальнейшем получат выражение в реализации совместных проектов.

Примите искренние и дружественные поздравления и пожелания профессиональных и творческих успехов и благополучия!

Директор Национальной библиотеки
Удмуртской Республики
Г.Г. Калинина

Национальная библиотека Республики Бурятия сердечно поздравляет весь коллектив библиотеки со знаменательной датой – 150-летием со дня основания. Созданная в 1865 году, библиотека прошла все этапы становления как культурно-просветительского центра, летописца общественных перемен и социальных преобразований. Библиотека целенаправленно формировала книжную культуру края, способствовала сохранению и возрождению традиций, культуры и языков народов Татарстана.

Библиотека обладает уникальными книжными собраниями, которые являются частью культурного наследия республики. Неоценима её роль как центра национальной и краеведческой библиографии, библиотека является храмом человеческой мудрости и искусства слова. Национальная библиотека Татарстана живет в современном ритме, стремится соответствовать актуальным запросам и потребностям общества, уделяет много внимания укреплению деловых и творческих связей, в т.ч. межрегиональных и международных. При этом она всегда любима и уважаема многими поколениями жителей республики.

От всей души желаем Вам и сотрудникам библиотеки сохранять молодость, бодрость и оптимизм, чутко улавливать веяния времени, нести своим читателям бесценный дар культурных традиций, чтобы не прерывалась связь поколений!

Директор Национальной библиотеки
Республики Бурятия (г.Улан-Удэ)
Ж.Б. Ильина

Сердечно поздравляем вас с замечательным юбилеем – 150-летием со дня образования Национальной библиотеки Республики Татарстан.

Духовное наследие наших предков, воплощенное в старинных рукописях и современной книжной продукции, требует от нас, современников, бережного отношения и большой кропотливой работы.

На протяжении 150 лет Национальная библиотека надежно и преданно служит читателям, открывая для них дорогу в мир знаний, духовности, высокой культуры. Для нас, живущих вдали от исторической Родины, Национальная библиотека Татарстана является учителем, мудрым наставником, примером в благородном деле продвижения духовных ценностей народа.

Желаем вам, дорогие юбиляры, крепкого здоровья, личного счастья, семейного благополучия, любви и преданности читателей!

Коллектив Татаро-башкирской библиотеки
г. Троицка Челябинской области

Примите искренние поздравления в связи со 150-летием со дня основания Национальной библиотеки Республики Татарстан!

Вот уже более 20 лет нас связывают партнерские отношения. Со дня создания в 1990 году Республиканской крымскотатарской библиотеки им. И. Гаспринского перед нами остро встал вопрос сбора литературы о крымских татарах, которые в результате депортации были лишены письменных памятников культуры своего народа. Национальная библиотека Республики Татарстан оказала неоценимую помощь в комплектовании фондов нашей библиотеки.

В результате многолетнего сотрудничества мы получили в дар от коллег из Татарстана более 250 книг по истории и культуре крымскотатарского, татарского и других тюркских народов. Издания о великом просветителе И. Гаспринском, общественно-политическом деятеле А. Медиеве и других на сегодняшний день составляют ценный фонд нашей библиотеки.

Библиотечное сообщество высоко ценит ту важную роль, которую играет ваша библиотека в сохранении и развитии национальной культуры, обогащении духовного и интеллектуального потенциала татарского народа.

Мы искренне поздравляем вас со славным юбилеем! Служите и дальше на своем профессиональном поприще, выполняя почетную миссию сохранения и передачи будущим поколениям уникальных традиций своего народа. Желаем воплощения в жизнь самых интересных творческих идей!

Надеемся на долгое плодотворное сотрудничество и укрепление дружественных связей между нашими библиотеками!

Коллектив Республиканской крымскотатарской библиотеки имени И.Гаспринского (Крым, г.Симферополь)

Ваша библиотека прошла большой путь от Казанской городской публичной библиотеки до Национальной библиотеки Республики Татарстан и стала настоящей сокровищницей культуры татарского народа. Огромную ценность представляют собранные библиотекой коллекции отечественных и зарубежных изданий XVIII – XIX вв.

Наши библиотеки многое связывает: это и общая территория бывшей Вятской губернии, а главное здание библиотеки построено по заказу вятского купца Алексея Ушкова для своей жены Зинаиды. Купцы Ушковы были благотворителями Вятской публичной библиотеки – музея, созданного при ней в 1866 году.

История библиотеки, развитие её лучших традиций, популярность среди населения – это заслуга коллектива сотрудников библиотеки, людей бескорыстных, духовно богатых, творческих и настоящих профессионалов.

Желаем Вам процветания, неустанного творческого поиска, инициативы, успешной реализации всех планов и проектов, а также большого личного счастья и доброго здоровья!

Директор Кировской областной научной библиотеки им. А.И. Герцена (г.Киров)
Н.П. Гурьянова

Национальная библиотека имени С.Г. Чавайна Республики Марий Эл искренне и сердечно поздравляет вас с знаменательной датой и славным юбилеем – 150-летием со дня образования Национальной библиотеки Республики Татарстан.

Главная функция библиотек – согревать сердца и просвещать умы. Великие мыслители древности называли книги «памятью человечества». Национальная библиотека Республики Татарстан сохраняет историю и культуру края: она является хранительницей уникальных книжных коллекций, посвящённых республике и проживающим в ней народам.

За свою историю библиотека прошла сложный, но, безусловно, творческий, интересный, плодотворный путь, стала по-настоящему научным, культурным, образовательным и просветительским центром Республики Татарстан и Поволжья.

Национальная библиотека Татарстана всегда была и остаётся лидером библиотечного сообщества республики в деле продвижения книги и чтения.

Мы искренне желаем, чтобы библиотека и впредь сохраняла добрые традиции, пусть успех сопутствует во всём, большими будут ваши достижения, осуществляться все планы!

Надеюсь, что творческие, партнёрские и профессиональные связи между нашими библиотеками будут укрепляться и расширяться!

От коллег Национальной библиотеки имени С.Г. Чавайна Республики Марий Эл (г.Йошкар-Ола) с глубоким уважением, директор
Т.В. Верина

Национальная библиотека Чувашской Республики поздравляет Ваш замечательный коллектив со 150-летием библиотеки! С чувством искренней радости и уважения мы встречаем вместе с Вами эту знаменательную дату.

Обладательница уникальных коллекций, ваша библиотека является главным собирателем и хранителем памятников татарской книжной культуры. Сохраняя верность вековым традициям, библиотека уверенно развивается, являет собой крупный информационный, образовательный и культурный ресурс. Все это - заслуга дружного коллектива профессионалов и энтузиастов своего дела, беззаветно служащих общему благородному делу!

Желаем коллективу библиотеки профессионального роста, новых творческих находок и неизменного читательского интереса!

Директор Национальной библиотеки Чувашской Республики (г.Чебоксары)
С.М Старикова

Позвольте от лица заместителя Премьер-министра Республики Татарстан – министра информатизации и связи Республики Татарстан Шайхутдинова Романа Александровича и ГУП «Центр информационных технологий Республики Татарстан» поздравить Ваш коллектив со 150-летием Национальной библиотеки Республики Татарстан!

Национальная библиотека является ведущей организацией в Республике Татарстан, занимающейся сохранением и популяризацией литературного наследия республики. Совместно с Вашим коллективом и всей библиотечной сетью Республики Татарстан надеемся на дальнейшее развитие библиотечных сервисов, продвижение их в сети Интернет, тем самым приобщение детей и взрослых к чтению и книге!

Исполнительный директор Центра информационных технологий Республики Татарстан
Т.С. Камалетдинова

Искренне поздравляю весь коллектив Национальной библиотеки Республики Татарстан с замечательным юбилеем – 150-летием главного государственного книгохранилища нашей республики. Со времени открытия в период «Великих реформ» XIX века Национальная библиотека Татарстана прошла долгий и насыщенный большими и малыми событиями путь, менялись её названия и статусные позиции. Но неизменным оставалось одно – беззаветное служение просвещению и общественному благу, содействие духовному и интеллектуальному развитию города и региона.

Ныне Национальная библиотека Республики Татарстан является признанным культурным, библиографическим и методическим центром, единственной в мире публичной библиотекой, которая занимается сохранением и распространением татарской книги и литературы о республике. Поэтому, согласно законодательству, библиотека по праву отнесена к особо ценным объектам Татарстана. Сегодня Национальная библиотека Республики Татарстан успешно осуществляет модернизацию библиотечного дела, расширяя информационное обслуживание, автоматизацию библиотечных процессов, совершенствуя научно-методическое руководство муниципальными библиотеками. Учёные и специалисты Академии наук республики широко используют ресурсы библиотеки для своих исследований по истории и культуре народов нашей многонациональной республики.

Фонд Национальной библиотеки насчитывает более трёх миллионов единиц хранения, это не так много на фоне более 130 миллионов книг, хранящихся

в библиотеках мира. Но значение деятельности Национальной библиотеки Республики Татарстан определяется не только количественными показателями, её фонд имеет по-настоящему мемориальное значение, обеспечивая сохранность культурного и научного достояния республики для будущих поколений.

Желаю всем членам славного коллектива Национальной библиотеки Республики Татарстан новых впечатляющих достижений, успехов и удачи!

Президент Академии наук Республики Татарстан (г.Казань)
М.Х. Салахов

Татарстан Фәннәр академиясенең Г.Ибраһимов исемендәге Тел, әдәбият һәм сәнгать институты һәм шәхсән үз исемемнән Сезне Татарстан Республикасы Милли китапханәсенең 150-еллык юбилее белән ихлас күңелдән котлыйм.

Татарстан Республикасы Милли китапханәсе озын һәм вакыйгаларга бай юл үткән. Аның мәгърифәт һәм мәгариф, халкыбызның рухи һәм интеллектуаль үсешенә кертқән өлеше – бәхәссез. Сез халыкны китап белән тәэмин итү, уникаль китапларны саклау, киләчәк буынга җиткерү, төрле телләрдә язылган язма истәлекләрне, кульязмаларны җыю, тикшерү кебек әһәмиятле эшләр башкарасыз.

Китапханәнең милли һәм төбәкара библиография үзәге буларак та роле һичшиксез мөһим. Бүгенге көндә Татарстан Республикасы Милли китапханәсе – республика китапханәләре өчен библиографик һәм методик үзәк, дөньяда татар әдәбиятын саклау һәм тарату белән шөгыльләнә торган бердәнбер ачык китапханә. Сезнең китапханә бик күп еллар дәвамында татар укучыларына хезмәт күрсәтүче чит ил китапханәләре белән элемтәдә тора. Россиянең күпләп татарлар яшәгән төбәкләренең, якын һәм ерак чит илләрнең китапханәләре татар язучылары һәм шагыйрьләренең китаплары белән тәэмин ителә.

Милли китапханә, бүгенге көн таләпләре югарылыгында, җәмгыять ихтыяҗларын канәгатьләндерә, эшлекле һәм иҗади элемтәләрне ныгыта. Китапханә Идел буе халыкларының тарихын өйрәнү, мәдәни багланышларны ныгыту юнәлешендә дә зур эш башкара.

Сезнең тарафтан «Татарстан Республикасының җыелма электрон китапханә каталогы» проекты тормышка ашырылып килә. Бу ресурс китапханәләр фондларыннан барлык кирәкле мәгълүматны тиз арада табарга мөмкинлек бирә.

Татарстан Республикасы Милли китапханәсенең миссиясе зур. Ул укучысын беркайчан да югалтмаячак, чөнки халкыбызның бай рухи һәм мәдәни традицияләренә таянып яши, сайлаган кыйбласыннан тайпылмый.

Юбилей уңаеннан китапханәгезгә иҗади уңышлар, яңа идеяләрнең тормышка ашуын, хезмәткәрләрегезгә сәламәтлек, иминлек телим.

Татарстан Фәннәр академиясенең Г.Ибраһимов исемендәге Тел, әдәбият һәм сәнгать институты (Казан ш.) директоры, Татарстан Фәннәр академиясенең мөхбир әгъзасы, профессор
К.М.Миңнуллин

С чувством теплоты и сердечности поздравляем Вас с замечательным юбилеем – 150-летием со дня основания Национальной библиотеки Республики Татарстан!

Вашим коллективом пройден славный путь, связанный с неустанной просветительской и исследовательской деятельностью, тем кропотливым трудом, в результате которого Национальная библиотека стала неотъемлемой частью культурного достояния, хранителем и деятельным пропагандистом историко-культурного наследия, гордостью нашего города и республики. От всей души желаем Вам достойных и верных читателей, интересных встреч и надежных партнеров, исполнения всех желаний и самой заветной мечты – строительства нового здания для Национальной библиотеки Республики Татарстан, отвечающего всем современным требованиям. Ждем Вас в наших музеях!

От коллектива Национального музея Республики Татарстан (г.Казань) генеральный директор
Г.Р. Назипова

Ректорат Казанской государственной консерватории им. Н. Г. Жиганова поздравляет коллектив Национальной библиотеки Республики Татарстан со знаменательным юбилеем – 150-летием со дня основания!

Национальная библиотека Республики Татарстан – одна из старейших и уникальнейших общедоступных публичных библиотек России. В течение полутора столетий она верой и правдой служит благороднейшей цели – сохранению и приумножению культурного богатства, наследия народов нашей страны, стран ближнего и дальнего зарубежья.

Можно с уверенностью сказать, что каждый интеллигентный человек Казани, Татарстана испытывает чувства уважения, благодарности по отношению к Национальной библиотеке Республики Татарстан, обращаясь на пути постижения истины к ее печатным, рукописным раритетам мирового класса. Это – признанное хранилище знаний, доступный и, по сути, неисчерпаемый многопрофильный, пополняемый информационный ресурс.

Особая роль и значимость Национальной библиотеки Республики Татарстан как действующего социокультурного института видится в сохранении и популяризации многообразного музыкального культурного наследия. Уникальными в России по своей научно-теоретической и практической важности являются созданные коллективом Национальной библиотеки Республики Татарстан «Библиографический указатель нотных изданий», содержащий около 1000 наименований произведений татарских композиторов в различных жанрах, а также развернутая информационная сеть «Музыкальные библиотеки». Это убедительные свидетельства глубоко профессионального понимания музыкального искусства как одной из ценнейших составляющих духовного потенциала россиян, возрождения и развития этнического самосознания татарского и других народов.

Глубокую признательность мы выражаем коллективу Национальной библиотеки Республики Татарстан за постоянную поддержку и помощь в формировании книжного и нотного фонда Казанской консерватории, способствующего решению актуальных проблем теории, истории и практики музыкального искусства. Профессора, аспиранты, студенты Казанской государственной консерватории с огромным желанием и профессиональной заинтересованностью принимают участие в многочисленных научных и культурно-просветительских мероприятиях, блестяще организуемых и проводимых Национальной библиотекой Республики Татарстан.

Желаем Вам, дорогие друзья, коллеги, новых открытий и свершений на благо дальнейшего развития многонациональной отечественной культуры!

Ректор, народный артист России,
лауреат Государственной премии России,
профессор (г.Казань)
Р.К. Абдуллин

От души поздравляем Вас со знаменательным юбилеем – 150-летием Казанской городской публичной библиотеки – Национальной библиотеки Республики Татарстан!

Нам, представителям Казанского университета, особенно приятно поздравить Вас. Наши библиотеки, крупнейшие в Казани, тесно связаны узами дружбы и сотрудничества. В летопись Вашей библиотеки вписаны имена замечательных людей, которые учились и работали в университете. Окончил Казанский университет и служил помощником библиотекаря в университетской библиотеке Николай Иванович Второв. «Почетным наблюдателем» общественной библиотеки после ее создания был профессор русской словесности Н.Н. Булич. В деятельности комиссий и комитетов, учрежденных при библиотеке, в составлении ее каталогов принимали участие Н.Н. Булич, помощник библиотекаря университетской библиотеки А.И. Артемьев, другие известные профессора, среди них будущий ректор университета Н.П. Загоскин.

Ваша библиотека с ее богатейшими книжными, информационными ресурсами всегда поддерживала наши усилия по обслуживанию студентов, преподавателей и научных сотрудников университета. Студенты университета стали активными читателями городской публичной библиотеки сразу же

после ее открытия. Очевидно, они искали и находили здесь то, чего не находили в университетском книгохранилище. С благодарностью вспоминают Вашу библиотеку нынешние наши работники – бывшие студенты университета.

Много лет обе наши библиотеки взаимодействуют посредством межбиблиотечного абонемента. Вы помогаете библиотеке университета в комплектовании ее фондов новыми книгами, изданными в Татарстане. В 90-е годы прошлого века библиотека университета передала Национальной библиотеке Республики Татарстан свыше 1000 экземпляров книг на татарском языке, опубликованных после 1917 года.

Исторически сложилось так, что уже давным-давно Вы наши ближайшие соседи. Расположение основного Вашего здания напротив главного корпуса университета способствует приумножению наших общих читателей, облегчает взаимные контакты, роднит нас с Вами.

Еще раз сердечно поздравляем Вас со славной датой! Желаем Вашей библиотеке процветания, всем Вам благополучия, успехов в работе, неиссякаемого оптимизма!

Сотрудники Научной библиотеки им. Н. И. Лобачевского Казанского (Приволжского) федерального университета (г.Казань)

От имени ректората и всего коллектива Казанского государственного института культуры поздравляю Вас с замечательным событием – 150-летием со дня основания библиотеки!

Национальная библиотека РТ представляет собой авторитетный культурный, информационный и методический центр, является не только хранительницей памятников истории и культуры, но и активной инновационной площадкой для реализации самых передовых идей в области информационного обслуживания.

Тесные дружественные и партнерские отношения связывают наш институт с Национальной библиотекой! Мы гордимся тем, что выпускники нашего института влились в ваш прекрасный коллектив и продолжают славные традиции казанской библиотечной школы! Мы не представляем качественной подготовки специалистов библиотечно-информационной сферы без Вашего активного участия и содействия в виде предоставления без практики, консультаций, совместной научно-исследовательской деятельности! Ваша библиотека вкладывает свою весомую лепту в подготовку кадров в виде учреждения ежегодной студенческой премии академика А.Г. Каримуллина, за что мы особенно признательны.

Специалиста формирует университет, а личность – хорошая библиотека! Наша совместная многогранная деятельность – залог того, что мы сможем воспитать достойное поколение – образованное и духовно зрелое – на благо России и Республики Татарстан!

Ректор Казанского государственного института культуры доктор исторических наук, профессор, лауреат Премии Правительства РФ в области образования
Р.Р. Юсупов

Примите самые сердечные поздравления со 150-летием Национальной библиотеки Республики Татарстан от коллектива Республиканского медицинского библиотечно-информационного центра.

Полуторавековая история библиотеки сама по себе внушает почтение. Однако не только она заставляет нас относиться к этому очагу культуры с особым уважением. Самое главное заключается в том, что Национальная библиотека – хранитель и транслятор знаний, крупнейший методический, культурный центр, полигон для отработки новых форм, методов и технологий библиотечно-информационной деятельности. Она играет огромную роль в сохранении, приумножении духовного наследия татарского народа, приобщении к национальной культуре миллионов татар, живущих за пределами своей исторической родины. И еще одно важное обстоятельство: здесь работают профессионалы высокого класса, бесконечно преданные

своему благородному делу, настоящие подвижники. Знаем это не понаслышке, поскольку наши коллективы связывают давние партнерские отношения.

Для многих казанцев, в том числе работников нашего центра, Национальная библиотека – не просто главная библиотека республики. У нас с ней связаны воспоминания о прекрасных студенческих годах, когда в удивительных интерьерах старинного особняка мы по книгам постигали премудрости наук. Многие из нас проходили здесь производственную практику, имея при этом возможность по достоинству оценить компетентность своих наставников, их богатейший практический опыт.

Мы рады тому, что наша духовная связь с Национальной библиотекой никогда не прерывалась, и дорожим нашими добрыми взаимоотношениями. Надеемся, что и в дальнейшем они будут таковыми.

От всей души желаем вам, дорогие коллеги, новых успехов в выполнении вашей ответственной культурной миссии. Здоровья вам, счастья, благополучия и удачи в любых начинаниях!

Директор Республиканского медицинского библиотечно-информационного центра (г.Казань), доктор педагогических наук, профессор, лауреат Премии Правительства России в области образования
Ю.Н. Дрешер

Примите самые искренние и теплые поздравления со столь знаменательной и важной датой – 150-летним юбилеем Национальной библиотеки Республики Татарстан! За полтора века накоплены большой опыт и богатая история, уникальные книжные фонды и коллекции, в стенах библиотеки получили знания многие поколения граждан, сыгравших значительную роль в создании научного потенциала республики, способных глобально мыслить, приумножать духовные ценности, принимать решения в масштабах страны.

В настоящее время Национальная библиотека Республики Татарстан – главное книгохранилище республики – играет весомую роль в сохранении и приумножении духовного наследия татарского народа, приобщении к национальной культуре и знаниям, сохранении и распространении татарской литературы не только в республике, но и далеко за ее пределами.

Желаем Вам процветания и роста, успехов в деле сохранения и продвижения культурных ценностей Республики Татарстан, интересных проектов и творческих решений!

Республиканская специальная библиотека для слепых и слабовидящих Татарстана

Поздравляем вас с юбилеем – 150-летием со дня основания Национальной библиотеки Республики Татарстан!

В ваших стенах – мир столетий! Сколько десятков поколений входило в двери главного храма знаний и книги нашей республики, чтобы приобщиться к мудрости книг – самому главному богатству человечества.

Библиотекарей и библиографов часто считают консерваторами, но специалисты Национальной библиотеки таковыми не были никогда, они вливают живую струю в ход российского библиотечного процесса. Главная библиотека республики – это символ масштабных проектов, впечатляющей международной деятельности, вдохновенной и креативной работы с пользователями библиотеки. Национальная библиотека вносит огромный вклад в развитие библиотечного дела как в регионе, так и в стране. Для нас она является мудрым наставником и примером профессиональной деятельности.

Пусть история Национальной библиотеки Республики Татарстан длится вечно! Желаем вам осуществления всех ваших планов, новых интересных идей и высоких стремлений! Дальнейшего процветания, развития и успехов в интересном труде!

Желаем доброго здоровья и отличного настроения, надежды и оптимизма, благополучия и счастья!

С глубоким уважением и признательностью от имени коллектива библиотеки Казанского государственного института культуры, директор библиотеки
Л.Х. Исмагилова

Казанский клуб Любителей оперы поздравляет коллектив Национальной библиотеки Республики Татарстан с 150-летием со дня ее основания!

Национальная библиотека Республика Татарстан с ее бесценным книжным наследием и богатейшей историей – настоящая гордость нашего города и республики. Особую атмосферу радушия и гостеприимства в библиотеке поддерживают сотрудники, вдохновенный труд и бесконечная любовь к своей профессии которых вызывает искреннее восхищение.

Мы желаем вам успешной и плодотворной работы, воплощения новых интересных замыслов и проектов! Пусть в Национальной библиотеке Республики Татарстан всегда будет много читателей, любящих и ценящих книги!

Поздравляем Вас с юбилейной датой – 150-летием со дня образования Национальной библиотеки Республики Татарстан! Сегодня Вы являетесь одним из самых крупных информационно-библиографических центров, крупнейшей библиотекой, хорошо известной не только в нашей республике, но и далеко за её пределами.

Обладая уникальными книжными фондами, Вы выполняете важную задачу сохранения, сбора и изучения книжных памятников и рукописей на татарском, русском, арабском, турецком, персидском и других языках.

Благодаря любви к своей профессии, бережному отношению к книге многих поколений библиотекарей, удалось сохранить ценный библиотечный фонд Татарстана. И сегодня Вы не только успешно продолжаете развивать добрые традиции, заложенные вашими талантливыми предшественниками, но и расширяете рамки своей работы, активно участвуя в популяризации книжного фонда, в процессах информатизации библиотечного дела в республике.

Желаем Вам, уважаемые коллеги, новых достижений в работе, интересных планов и их непременной реализации, здоровья, благополучия и счастья каждому из Вас!

Коллектив Национального архива
Республики Татарстан

От имени всего коллектива Лениногорской Централизованной библиотечной системы поздравляю Вас с юбилеем главной библиотеки нашей республики! От всей души желаю процветания, увлекательной работы и радостных встреч с читателями и книгой! Пусть профессионализм Вашего коллектива приведет к дальнейшему развитию библиотечного дела в Республике Татарстан!

С уважением, директор Лениногорской
Централизованной библиотечной системы
Республики Татарстан
Л.Х. Хайруллина

Бөгелмә муниципаль районы Үзәк китапханәсе Сезне чын күңелдән 150-еллык юбилеегыз белән тәбрик итә! Күп еллар дәверендә Татарстан Республикасы Милли китапханәсе укучыларга тугрылыклы һәм ышанычлы булып кала бирә, аларга белем дөньясына юл ача.

Безнең өчен Милли китапханә укытучыбыз, тәҗрибәле киңәшчебез булып тора. Сезнең китапханә коллегалар арасында бик зур абруй казанган фәнни-методик үзәк, безнең өчен үрнәк булып тора!

Күркәм бәйрәмегез көннәрендә без сезгә зур һәм яңадан-яңа иҗади уңышлар, җиңүләр, сәламәтлек, бәхет телибез.

Татарстан Республикасы Бөгелмә муниципаль
районы Үзәк китапханәсе директоры
Н.М. Шәрәпова

Отраженье изчезнувших лет,
Облегченье житейского ига,
Вечных истин немеркнущий свет –
Это – книга. Да здравствует книга!
Неустанных исканий залог,
Радость каждого сдвига,
Указанье грядущих дорог –
Это – книга. Да здравствует книга!

Чистых радостей светлый исток,
Закрепленье счастливого мига,
Лучший друг, если ты одинок, –
Это – книга. Да здравствует книга!

Уважаемые коллеги, поздравляем Вас со знаменательным 150-летним юбилеем Национальной библиотеки. Истинное чудо света – это Книга. Книга вобрала в себя все достижения человечества земли за всю историю его существования и развития. Недаром говорят: кинематограф, телевидение могут многое – литература может все.

Желаем здоровья и семейного счастья, благополучия, прекрасного настроения, новых профессиональных успехов и достижений! Выражаем благодарность за самоотверженный и поистине святой подвиг в служении – КНИГЕ.

С уважением, коллектив Центральной библиотеки Буинского муниципального района Республики Татарстан

Коллектив муниципального бюджетного учреждения «Межпоселенческая центральная библиотека» Камско-Устьинского муниципального района поздравляет весь Ваш коллектив библиотеки со знаменательным юбилеем – 150-летием основания Национальной библиотеки Республики Татарстан.

Желаем здоровья, успехов в осуществления всех поставленных задач!

Директор Центральной библиотеки
Камско-Устьинского муниципального района
Республики Татарстан
Л.Р.Рахманова

О, дом Ушковых, дом родимый,
величественный книжный храм!
вхожу в тебя я ежедневно
чтоб воскурить там фимиам!
набраться мудрости и знаний,
чтоб дальше все свои труды
писать, использовав познание
чтоб принесли труды-плоды!
«…»
О, славься, славься дом Ушковой
стой ты ещё столько же лет!
носить до гроба в сумке буду
я свой читательский билет!

Алекс Пант,
читатель Национальной библиотеки
Республики Татарстан

Редакция адресы:
420111, Казан шәһәре, Кремль урамы, 33
Телефоннар:
баш мөхәррир – 292-73-62
баш мөхәррир урынбасары – 238-73-83
җаваплы сәркятиб – 264-28-76
Басарга кул куелды 02.10.15.
Тиражы 350 данә. Заказ № 335
Дизайн һәм макетлау – **А.Гаязов – g-azat@mail.ru**

Адрес редакции:
420111, г. Казань, ул. Кремлевская, 33
Телефоны:
главный редактор – 292-73-62
зам. главного редактора – 238-73-83
отв. секретарь – 264-28-76
Подписано в печать 02.10.15.
Тираж 350 экз. Заказ № 335
Дизайн и верстка **А.Гаязов - g-azat@mail.ru**

УКАЗ
ПРЕЗИДЕНТА
РЕСПУБЛИКИ ТАТАРСТАН

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
ПРЕЗИДЕНТЫ
УКАЗЫ

О праздновании 150-летия основания Национальной библиотеки Республики Татарстан

Отмечая высокую значимость Национальной библиотеки Республики Татарстан как культурного, просветительского, научного, библиографического, методического центра и главного государственного книгохранилища Республики Татарстан, **постановляю**:

1. Провести в 2015 году празднование 150-летия основания Национальной библиотеки Республики Татарстан.

2. Кабинету Министров Республики Татарстан в месячный срок образовать организационный комитет по подготовке и проведению празднования 150-летия основания Национальной библиотеки Республики Татарстан, а также принять иные меры, обеспечивающие реализацию настоящего Указа.

3. Настоящий Указ вступает в силу со дня его подписания.

Президент Республики Татарстан **Р.Н. Минниханов**

Казань,Кремль
19 декабря 2014 года
№ УП-1156

КИТАПХАНӘ ЮБИЛЕЕНА БАГЫШЛАНГАН КИТАПЛАР

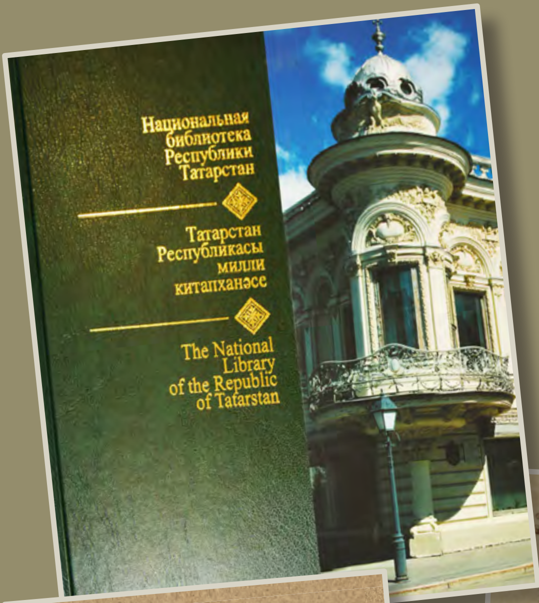

НОВЫЕ ИЗДАНИЯ, ПОСВЯЩЕННЫЕ ЮБИЛЕЮ БИБЛИОТЕКИ